2025-02-10

Rapport

Framväxten av ett områdescenter

- följeforskning av den nya mötesplatsen Andreassalens utveckling inom projektet Stadsdelslyftet Andersberg i Gävle

Stefan Sjöberg, Marie Hansson, Asifa Iqbal, Nessica Nässén, Sanaya Singh

Avdelningen för socialt arbete, kriminologi och folkhälsovetenskap
Akademin för hälsa och arbetsliv
Högskolan i Gävle

Forskningsprojektledare: Stefan Sjöberg
Kontakt: stefan.sjoberg@hig.se, 026-64 81 90

Förord

Föreliggande forskningsprojekt har finansierats genom medel från Delegationen mot segregation (Delmos) via Gävle kommun samt av Högskolan i Gävle. Ansvarig forskningsledare för projektet har varit Stefan Sjöberg, docent i socialt arbete och universitetslektor (PhD) i sociologi vid Avdelningen för socialt arbete och kriminologi, Högskolan i Gävle. Utöver ansvarig forskningsledare har forskningsgruppen utgjorts av Asifa Iqbal, universitetslektor (teknologie doktor) i samhällsplanering, Nessica Nässén, fil master och doktorand i socialt arbete, samt Marie Hansson och Sanaya Singh, båda fil kand och universitetsadjunkter i socialt arbete, samtliga verksamma vid Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Stadsdelslyftet Andersberg är ett omfattande projekt inom Gävle kommun med idag mycket viktiga ambitioner såsom att öka integrationen, skapa mer jämlika förutsättningar, att öka den upplevda tryggheten, samt att utveckla en modell för brett samverkansarbete med dessa och andra samhällsutmaningar i stadsdelar där det finns behov. Gävle kommun anlitade en forskargrupp vid Högskolan i Gävle för att bedriva följeforskning av projektet Stadsdelslyftet. Syftet med följeforskningen var att undersöka hur den nya mötesplatsen Andreassalens verksamhet bidrar till uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar, med ambitionen att generera forskningsbaserad kunskap som en grund för utvecklingen av verkningsfulla metoder för att åstadkomma ökad social inkludering och en socialt hållbar stadsutveckling. Forskningsmetoden har inkluderat semi-strukturerade intervjuer och fokusgruppsintervjuer samt enkätundersökning. Resultaten visar att Andreassalen spelar en viktig roll i det samverkande samhällsarbete som bedrivs i Andersberg och att verksamheten har bidragit till uppfyllandet av flera av Stadsdelslyftets effektmål. Andreassalen fyller en funktion som ett områdescenter där kommunala aktörer, civilsamhällets föreningsliv, boende från lokalsamhället och andra stadsdelar, möts och interagerar och där en mångfald av aktiviteter organiseras. För att uppnå en socialt hållbar utveckling av Andersberg är det därför angeläget att Stadsdelslyftets och Andreassalens arbete fortsätter och vidareutvecklas. I det fortsatta arbetet att vidareutveckla Stadsdelslyftet och utarbeta en modell för liknande arbete i andra stadsdelar finns viktiga lärdomar att dra från arbetet med Andreassalen.

Innehållsförteckning

Förord

Sammanfattning

1. Inledning 1

2. Vetenskapligt syfte och frågeställningar 3

3. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning 4

4. Forskningsmetod 8

4.1. Urval 9

4.2. Datainsamling 11

4.3. Dokumentation och databearbetning 12

4.4. Forskningsetik 13

4.5. Metoddiskussion 15

5. Resultat och analys 16

5.1. Bakgrund och motiv till uppstarten av Stadsdelslyftet och Andreassalen 16

5.2. Mångfald av aktörer i komplex samverkan med utmaningar att hantera 21

5.3. Civilsamhällets roll och boendes delaktighet 29

5.4. Jämställdhet i Andreassalen och Stadsdelslyftet 36

5.5. Andreassalens roll i uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar 38

6. Diskussion 43

7. Slutsatser 50

Referenser 52

Bilagor 55

Bilaga 1. Enkät Andreassalen 55

Bilaga 2. Statistik från enkätstudie Andreassalen 58

Bilaga 3. Verksamheter och arrangemang i Andreassalen 94

1. Inledning

Den svenska samhällsutvecklingen kännetecknas sedan början av 1990-talet av ökad ojämlikhet, polarisering och social exkludering, vilket visar sig både avseende skillnader mellan stad och landsbygd såväl som inom städer med en långtgående segregation (Larsson m.fl. 2012, Righard m.fl. 2015, Sjöberg & Turunen 2018, Skyrman m.fl. 2023). De socioekonomiska utmaningar som idag finns i segregerade bostadsområden i Sverige kan inte lösas enkom på kommunal basis. Detta är utmaningar som nödvändiggör långsiktiga insatser avseende bl.a. socialpolitik och ekonomisk politik på nationell nivå. Samtidigt kan långsiktiga insatser på kommunal nivå göra skillnad och ge viktiga bidrag i ett långsiktigt socialt förändringsarbete. I kommunplan för Gävle kommun (2021b) beskrivs uppdrag till kommunstyrelsen att intensifiera arbetet för att uppnå minskad segregation, ökad integration, tryggare skolmiljöer, mer jämlika förutsättningar samt ökad upplevd trygghet i utvalda stadsdelar. Därav påbörjades projektet ”Stadsdelslyftet” som ska vara kommunövergripande och faktabaserat, där fokus först skulle vara i bostadsområdet Andersberg. Ett delprojekt inom Stadsdelslyftet, som ursprungligen var ett eget uppdrag i Kommunplanen, var att också finna nya sätt att verka för ökad myndighetsnärvaro i berörd stadsdel. Med hjälp av forskare från Högskolan i Gävle har en interaktiv följeforskning bedrivits av hur Stadsdelslyftet, med särskilt fokus på den nya mötesplatsen ”Andreassalen”, utvecklats i relation till kommunens fastställda mål.

Gävle kommun arbetar sedan flera år tillbaka med att skapa goda förutsättningar för människor som är boende i kommunens stadsdelar. Arbetet innefattar att erbjuda goda uppväxtvillkor för barn och unga, tillhandahålla bra boendemiljöer, motverka fysisk och psykisk ohälsa oavsett ålder samt erbjuda trygga och jämställda förhållanden. I kommunens sociala hållbarhetsprogram definieras fyra målområden som vägleder arbetet för social hållbarhet: trygghet, jämställda och jämlika villkor, delaktighet och inflytande samt icke-diskriminering (Gävle kommun 2019a). Trots ett kontinuerligt och långsiktigt arbete på kommunal nivå, kvarstår till den övergripande samhällsutvecklingen relaterade socioekonomiska utmaningar som bidragit till att Gävle kommun, sedan 2018, är en av 32 utvalda kommuner med områden som påverkas av sociala och ekonomiska faktorer, så kallade socioekonomiska utmaningar. Det avser områden som i jämförelse med riksgenomsnittet karaktäriseras av bl.a. hög arbetslöshet och långtidsarbetslöshet, låg sysselsättning, hög andel personer med försörjningsstöd, bristande skolresultat och lågt valdeltagande. Områden med socioekonomiska utmaningar har ofta, generellt sett, en högre andel barn och ungdomar än andra tätbebyggda områden (Gävle kommun 2021a).

Projektet Stadsdelslyftet innefattar enligt Gävle kommuns kommunplan (2021b, 2022) att inventera och komplettera pågående utvecklingsarbeten och insatser i stadsdelen utifrån analys av nuläge. Detta ska på sikt utgöra en modell för hur Gävle kommun arbetar med samhällsutmaningar kopplat till en stadsdel. Andersberg är den första stadsdelen i Gävle där Stadsdelslyftet genomförs. Gävle kommun samarbetar med föreningsliv, invånare och näringsliv och genomför åtgärder som ska skapa ökad trygghet och integration i stadsdelen. Målsättningen är att Andersberg ska vara en trygg plats som de boende i området känner stolthet över. Projektet innefattar både hårda värden (som fysisk utformning) och mjuka värden (som myndighetsnärvaro och mötesplatser). I Stadsdelslyftets projektplan anges projektmålet: Att ha en utvecklad modell för hur Gävle kommunkoncern, i bred samverkan, arbetar med samhällsutmaningar i en stadsdel.

Stadsdelslyftet i Andersberg syftar enligt uppdrag i kommunplanen till att:

- uppnå minskad segregation
- ökad integration
- tryggare skolmiljöer
- mer jämlika förutsättningar
- ökad upplevd trygghet

De angivna långsiktiga effektmålen för Stadsdelslyftet i Andersberg är:

- Att ha förutsättningar för en minskad segregation genom att främja jämlika villkor inom stadsdelen och mellan Andersberg och närliggande stadsdelar.
- Stadsdelen ska uppfattas som trygg, trivsam och attraktiv för människor i Andersberg och i övriga Gävle.
- Att stadsdelen erbjuder attraktiva och trygga boende- och utemiljöer för alla åldrar, funktionsförmåga och bakgrund.
- Att ha förutsättningar i stadsdelen för möten mellan människor, i alla åldrar och med olika bakgrund, för en ökad delaktighet i lokalsamhället.
- Att andelen boende i stadsdelen med gymnasial och eftergymnasial utbildning ska ha ökat och därigenom skapat förutsättningar för fler personer som är i sysselsättning och har en egen försörjning.
- Att genom samverkan erbjuda förbättrade och trygga uppväxtvillkor för barn och unga boende i stadsdelen.

Med utgångspunkt i de långsiktiga effektmålen anges följande åtgärder i närtid:

- Mötesplats
- Ökad myndighetsnärvaro
- Allaktivitetsyta

- Upprustning av idrottshall
- Cirkulationsplats med tillhörande konstprojekt
- Trygghetsförbättringar i utemiljö

Mot bakgrund av ovan anlitade Gävle kommun en forskargrupp vid Högskolan i Gävle för att bedriva interaktiv följeforskning av projektet Stadsdelslyftet för att belysa hur projektet har utvecklats och vad som hittills åstadkommits, samt att presentera slutsatser och rekommendationer för framtiden. Stadsdelslyftet är ett omfattande projekt som innefattar aktörer från olika förvaltningar och bolag inom Gävle kommunkoncern samt andra samhällsaktörer. Följeforskningens fokus har inte legat på policyprocessen och de mängder av olika former av möten och beslut som genomförts i olika sammanhang inom och mellan de olika kommunala enheter som är involverade i Stadsdelslyftet som helhet. Vidare är den fysiskt byggda miljön en omfattande del av Stadsdelslyftet, innefattande planerings- och byggprocesser som tar långt tid att genomföra. Mot bakgrund av detta har följeforskningen avgränsats och dess huvudfokus har legat på utvecklingen av den nya mötesplatsen ”Andreassalen”, som kan liknas vid ett framväxande s.k. områdescenter (En: community center) och som utgör en viktig del i Stadsdelslyftets framväxt.

Att följa Andreassalens framväxt och utveckling innebär samtidigt att relatera till och behandla hela det övergripande Stadsdelslyftet som utvecklingen av Andreassalen är en del av. En viktig del är här civilsamhället och stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen, där representanter från civilsamhällets organisationer samverkar med företrädare för kommunala förvaltningar och bolag samt andra offentliga aktörer. En annan del är målsättningen att öka myndighetsnärvaron genom att olika kommunala och andra offentliga verksamheter ska samverka och bedriva verksamhet i Andersberg. Andreassalen kan i sig därmed inte förstås utan att relateras till den övergripande kontext som Stadsdelslyftet, samt det långsiktiga och omfattande samverkansarbete som legat till grund för Stadsdelslyftets tillkomst, utgör.

2. Vetenskapligt syfte och frågeställningar

Syftet med den interaktiva följeforskningen var att undersöka hur den nya mötesplatsen Andreassalens verksamhet bidrar till uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar. Genom att undersöka Andreassalens verksamhet i relation till det övergripande Stadsdelslyftet var ambitionen att generera forskningsbaserad kunskap som en grund för utvecklingen av verkningsfulla metoder för att åstadkomma ökad social inkludering och en socialt hållbar stadsutveckling. Mot bakgrund av detta syfte har de vetenskapliga frågeställningarna för studien varit följande:

1. Vilken är bakgrunden till att beslut togs om uppstarten av Stadsdelslyftet och Andreassalen?
2. Vilken är Andreassalens roll och funktion i Andersberg i relation till Stadsdelslyftets målsättningar?
3. Vilka är de aktörer som samverkar i Stadsdelslyftet och Andreassalen och hur bedrivs samverkan mellan olika kommunala förvaltningar samt mellan offentlig, privat och civilsamhällelig sektor?
4. Vilken är boendes och civilsamhällets roll och hur främjas likvärdig tillgänglighet, deltagande, demokratiskt inflytande och ökad trygghet?
5. Hur främjar Andreassalen och Stadsdelslyftet att tjejer och kvinnor får jämställda villkor avseende tex likvärdig tillgång till aktiviteter, offentliga miljöer och trygg livsmiljö?
6. Hur har Andreassalen motsvarat Stadsdelslyftets målsättningar?
7. Hur säkerställs att Stadsdelslyftet och Andreassalen inte stannar vid projekt utan blir permanenta delar i kommunens verksamhet och kan tjäna som modell för andra stadsdelar?

3. Teoretiskt ramverk och tidigare forskning

Internationellt brukar socialt arbete sägas stå på tre ben; individinriktat arbete, arbete på grupp- och organisationsnivå, respektive det som på engelska kallas community work och på svenska kan översättas till samhällsarbete (Healy 2005, Payne 2005, Trevithick 2012, Sjöberg & Turunen 2018). Internationellt är samhällsarbete den inte sällan dominerande formen av socialt arbete. I Sverige har det individinriktade sociala arbetet länge varit dominerande, delvis förklarat av att den universella välfärdsmodellen gjorde att de jämförelsevis få individer som hamnade utanför välfärdssystemen kunde fångas upp med individinriktade insatser. Men när samhälle och välfärdsmodell har omvandlats och de sociala problemen ökar samtidigt som välfärdsresurserna minskar, behöver nya arbetssätt utvecklas (Sjöberg & Turunen 2022).

Begreppet “community” är svåröversatt och kan avse en grupp människor i organisationer, rörelser, grannskap, lokalsamhällen eller stadsdelar, som kan omfatta ett specifikt geografiskt område eller en social gemenskap som uppstått genom gemensamma intressen (Rubin & Rubin 2008, Sjöberg & Turunen 2018, Stepney & Popple 2008). Samhällsarbete syftar till att främja socialt hållbar utveckling i och i samverkan med lokala geografiska och/eller intressebaserade gemenskaper (Popple 2015, Rothman 1995, Sjöberg & Turunen 2022). Samhällsarbete kan kort sammanfattas som olika former av socialt arbete med exkluderade grupper i företrädesvis utsatta bostadsområden, för att främja en socialt hållbar utveckling. Det finns olika former av samhällsarbete vilka kan sammanfattas som lokal utveckling, social planering och social mobilisering (Sjöberg & Turunen 2018).

Lokal utveckling syftar till att öka delaktighet och möjligheter för berörda att påverka utvecklingen av lokalsamhället genom att skapa dialog, organisera aktiviteter, samla resurser och skapa nätverk och samverkan mellan olika aktörer. Denna form av samhällsarbete är konsensusinriktad och initieras vanligen av professionella aktörer i samverkan med civilsamhälleliga organisationer (Sjöberg & Turunen 2018). Social planering syftar till att införliva sociala aspekter i samhällsplaneringen och att beakta sociala aktörers intressen vid utveckling av service och tjänster (Brusman & Turunen 2018). Samhällsplaneringen utvecklas inom välfärdsstatens ram och kan beskrivas som mera top downinitierad och expertdriven även om den kan innefatta involvering av lokalsamhället i planeringsprocesser. Social mobilisering bygger på gräsrotsmobilisering bottom up bland lokalbefolkning, exkluderade grupper och sociala rörelser syftande till kollektiv empowerment för inflytande, social förändring och social rättvisa. Denna form av samhällsarbete innefattar vanligen perspektivet att det finns ojämlika maktförhållanden i samhället som kräver att inflytande, makt och resurser behöver omfördelas (Lindén 2009, Popple 2015). Dessa tre huvudformer ska betraktas som idealtyper, som i praktiken kan överlappa, även om tyngdpunkten i arbetssättet brukar hamna närmast någon av dessa.

Forskningen inom detta fält visar att en förutsättning för framgångsrikt samhällsarbete är att professionella socialarbetare och andra samhällsarbetare kontinuerligt befinner sig i de berörda människornas livsmiljö (Adams 2008, Fook 2016, Popple 2015). Detta är en nödvändighet för att kunna skapa dialog och bygga förtroende och relationer, vilket är svårt om t.ex. okända professionella aktörer utan tidigare relationer vänder sig till en community för att åtgärda någon problematik. När man är bekant med eller del av ett lokalsamhälle är det möjligt att identifiera andra nyckelaktörer och personer som är engagerade och relevanta att involvera i ett samverkande samhällsarbete. En grund för olika former av samhällsarbete är att etablera en bred samverkan och sociala nätverk bestående av olika aktörer relaterade till en specifik community, det kan handla om offentliga aktörer, föreningsliv och civilsamhälle, engagerade invånare samt representanter från den privata sektorn. Det civila samhället och dess organisationer är här centrala (Hutchinson 2009, Popple 2015).

En viktig del av samhällsarbetet är att sprida information, kunskap och skapa medvetenhet kring specifika frågor. När samverkande nätverk har etablerats är det möjligt att börja identifiera gemensamt upplevda problem samt vad som kan göras tillsammans och vem som kan göra vad. I detta arbete är det viktigt att främja kollektiv identitet och känslan av tillhörighet (Adams 2008, Rubin & Rubin 2008). En central punkt är att bryta passivitet och uppgivenhet och att stödja aktivering, engagemang, aktivt deltagande samt demokratiskt inflytande i beslutsprocesser för de berörda. Det finns exempel på utvecklingsprojekt där olika experter med god vilja har utformat planer utan att de berörda givits

möjlighet att vara aktivt deltagande och ha inflytande i beslutsprocessen, med resultat att de berörda snarare vänder sig mot projektet än välkomnar det (Sjöberg & Kings 2022). Samhällsarbete är en långsiktig process under många år som i längden syftar till gemensamt kapacitets- och resursbyggande, så att de berörda själva ska kunna bli drivande i arbetet för en hållbar utveckling (Adams 2008, Askheim & Starrin 2007, Sjöberg mfl 2018). Sammanfattningsvis är följande aspekter centrala inom samhällsarbete (Sjöberg mfl 2023):

- Finnas närvarande i de berörda människornas livsmiljö
- Platsen: nyttja och utveckla t.ex. områdescenter (community center) som verksamhetsnav
- Skapa dialog, förtroende, relationer
- Identifiera nyckelaktörer och –personer
- Bygga samverkan och sociala nätverk
- Sprida information, kunskap, skapa medvetenhet
- Identifiera gemensamma hinder, utmaningar och mål
- Stödja aktivering, deltagande, engagemang och inflytande
- Främja kollektiv identitet och tillhörighet
- Gemensamt kapacitetsbyggande/kollektiv empowerment så att de berörda själva kan vara drivande i en socialt hållbar utveckling och utvecklingen av gemensamheter

I det samverkande och samskapande samhällsarbetet är det viktigt med gemensamma platser där olika aktörer som bedriver samhällsarbete och de berörda i lokalsamhället kan mötas och interagera och där olika aktiviteter kan organiseras. En utgångspunkt för samhällsarbete är ofta det som på engelska kallas “community centers” och som på svenska kan benämnas områdescenter (Sjöberg & Kings 2022). Ett områdescenter är inte liktydigt med miljonprogrammens stora centrumkomplex, men kan mycket väl vara inrymt där. Områdescenter är i allmänhet lokalt områdesbaserade mötesplatser som vänder sig till boende i ett visst område. Det kan beskrivas som ett lokalt grannskapscenter med lokaler där det finns plats för möten, arrangemang, aktiviteter, kurser, folkbildning m.m. Områdescenter kan utgöra en fysisk grund och ett nav för den samverkan och nätverksbyggande som är centralt i samhällsarbete. Det kan finnas många olika kombinationer av ägarskap, förvaltning, drift och involverade aktörer för olika former av områdescenter. Områdescentret kan genom olika arrangemang och aktiviteter stimulera till engagemang och aktivering samt genom möten, kurser, seminarier m.m. bidra till den berörda communityns lärande, ökade medvetenhet, delaktighet och demokratiska inflytande. Det kan långsiktigt fungera som ett nav för gemensamt resursbyggande och kollektiv empowerment i ett samverkande samhällsarbete för ökad social inkludering och socialt hållbar stadsutveckling. Olika former av områdescenter kan sägas ha följande gemensamma kännetecken (Sjöberg 2023):

1) Lokalt grannskapscenter med möteslokaler
2) Plats för möten, aktiviteter, kurser, folkbildning

3) Grund för samverkan och nätverksbyggande
4) Stimulera till engagemang och aktivering
5) Bidra till boendes demokratiska inflytande
6) Nav för gemensamt resursbyggande och kollektiv empowerment

Vid Högskolan i Gävle har mycket tidigare forskning om samhällsarbete bedrivits, som till stor del fokuserat på Gävleregionen. Forskningsledaren för föreliggande projekt, Stefan Sjöberg, har sedan många år tillsammans med kolleger, däribland de i den föreliggande projektgruppen medverkande Nessica Nässén och Marie Hansson, bedrivit interaktiv följeforskning av Socialtjänstens fältverksamheter i Gävle och Sandviken, allmännyttiga Gavlegårdarnas bosociala enhet samt olika former av samhällsarbete som genomförs av föreningsliv och civilsamhälle (Hansson mfl 2018, Hansson mfl 2023, Sjöberg mfl 2018, Sjöberg & Turunen 2018, Sjöberg 2021, Sjöberg & Kings 2022, Sjöberg 2022, Sjöberg & Turunen 2022, Sjöberg 2023, Sjöberg mfl 2023). I denna tidigare forskning har semi-strukturerade intervjuer, fokusgruppsintervjuer, enkätstudier samt fältstudier varit centrala metodinslag. Ett resultat som framkommit i tidigare studier och som överensstämmer med tidigare forskning om samhällsarbete är att det i det samverkande och samskapande samhällsarbetet är viktigt med gemensamma platser och områdescenter där olika aktörer som bedriver samhällsarbete och de berörda i lokalsamhället kan mötas och interagera och där olika aktiviteter kan organiseras. Därmed kan s.k. urbana gemensamheter (urban commons) formeras, där den fysiskt byggda miljön samverkar med och skapar förutsättningar för sociala gemenskaper och vice versa (Colding mfl 2022, Nässén mfl 2024). Områdescenter i form av lokalt områdesbaserade mötesplatser som vänder sig till boende i ett visst område kan då fungera som nav för samverkande samhällsarbete för ökad social inkludering och socialt hållbar stadsutveckling. Denna process åskådliggörs i figuren nedan. När traditionella offentliga verksamheter har omstrukturerats eller inte själva förmår att hantera växande sociala problem så kan områdescenter fylla en viktig kompletterande funktion i arbetet för social inkludering. I ett samverkande samhällsarbete inom ramen för Stadsdelslyftet kan den nya mötesplatsen Andreassalen förstås som ett framväxande dylikt områdescenter med potential att fylla en funktion som motsvarar flera av de för Stadsdelslyftet fastställda målen.

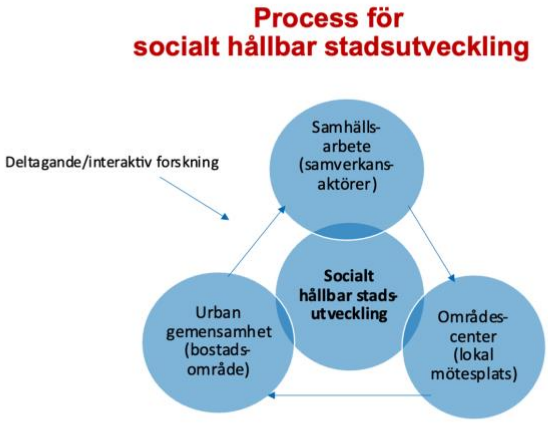

Figur. Process för socialt hållbar stadsutveckling baserad på Community based participatory research (CBPR). Stefan Sjöberg, 2022.

4. Forskningsmetod

Detta forskningsprojekt har pågått från hösten 2022 till sommaren 2024. Inledande möten med Stadsdelslyftets arbetsgrupp genomfördes under hösten 2022. Planering av projektets upplägg genomfördes i samverkan med arbetsgruppen under våren 2023, då forskningsplanen började utformas samtidigt som deltagande i Stadsdelslyftets arbets- och projektgrupp genomfördes. Efter godkännande från Etikprövningsmyndigheten genomfördes den empiriska datainsamlingen i form av intervjuer och enkäter från november 2023 till juni 2024. Genomförandet av enkätundersökningen skedde under våren 2024 efter att verksamheten i Andreassalen kommit i full drift med olika pågående aktiviteter. Databearbetning, sammanställning av statistik, tolkning, tematisering och analys genomfördes under våren och början av hösten 2024. Rapportförfattandet genomfördes under hösten 2024.

Forskningsprojektet har undersökt hur utvecklingen av Stadsdelslyftet som en modell för hur Gävle kommunkoncern, i bred samverkan, arbetar med samhällsutmaningar i en stadsdel. Specifikt fokus har legat på att genomföra interaktiv följeforskning på utformandet av den nya mötesplatsen Andreassalen för att uppnå minskad segregation, ökad integration, tryggare skolmiljöer, mer jämlika förutsättningar samt ökad upplevd trygghet. Denna typ av forskning innebär att forskaren inte bara observerar eller analyserar ett fenomen på avstånd, utan även interagerar och deltar i diskussioner med medverkande aktörer och ger forskningsbaserad feed-back på vad som sker. En målsättning är att generera kunskap som kan bidra till praktikens förändringsarbete i det studerade sammanhanget.

Med utgångspunkt i de ovan redogjorda vetenskapliga frågeställningarna har forskningsmetoden innefattat följande:

- Inledande möten om projektupplägg med Stadsdelslyftets projekt- respektive arbetsgrupp.
- Bakgrundsstudie av kommunala rapporter samt besluts- och policydokument.
- Deltagande observation med fältanteckningar vid möten med arbetsgrupp samt aktiviteter och arrangemang som genomförts inom Stadsdelslyftet Andersberg med specifikt fokus på Andreassalen.
- Fokusgruppsintervjuer med Stadsdelslyftets projektgrupp, representanter för samverkande myndigheter samt representanter från befintliga verksamheter drivna av aktörer från civilsamhället i Andersberg, för att undersöka hur projektet har implementerats och utvecklats. Tolkning, tematisering och analys med hjälp av det kvalitativa databehandlingsprogrammet Atlas.ti.
- Semistrukturerade intervjuer med Stadsdelslyftets projektledare, lokal utvecklingsledare med ansvar för Andreassalen samt representanter från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen. Tolkning, tematisering och analys med hjälp av Atlas.ti.
- Interaktiv dialog med forskningsbaserad återkoppling vid möten med projektgrupp och arbetsgrupp inkluderande projektledare och lokal utvecklingsledare.
- Enkät till människor som besöker Andreassalen samt till representanter från stadsdelnätverket Andersbergsgruppen syftande till att undersöka huruvida Andreassalen bidragit till ökad integration, delaktighet, mer jämlika och jämställda förutsättningar samt ökad upplevd trygghet.
- Bearbetning och analys av inkomna enkätsvar med hjälp av det kvantitativa databehandlingsprogrammet SPSS.

4.1. Urval

Föreliggande studie eftersträvar inte generaliserbarhet. Urvalet för intervjuerna var selektivt och har fokuserat specifikt på projektgrupp, projektledare, lokal utvecklingsledare, samt representanter från Andersbergsgruppen respektive befintliga verksamheter i Andersberg. Det finns som nämnts ett omfattande och rikt föreningsliv i Andersberg och ett stort antal kommunala och andra aktörer som bedriver verksamhet i Andersberg. Det ideala hade varit att intervjua representanter från ett flertal av dessa samt boende och besökare vid Andreassalen. Detta har inte varit möjligt inom ramen för denna studies begränsade omfång. Ett begränsat urval har gjorts utifrån en bedömning av vad som identifierats som nyckelaktörer i relation till Andreassalens framväxt. Istället för intervjuer med boende och besökare vid Andreassalen har en enkätundersökning genomförts, för att kunna få en mera övergripande bild av hur Andreassalen upplevs bidra till de effektmål som angivits för Stadsdelslyftet. Enkäten har riktats enbart till individer som besökt Andreassalen samt representanter för Andersbergsgruppen. En tanke är att enkäten ska kunna vara möjlig att använda längre fram då syftet är att använda sig av modellen/metoderna i Stadsdelslyftet Andersberg i andra stadsdelar i framtiden. Detta ligger dock utanför ramen för denna begränsade studie.

Forskningspersonerna har bestått av följande urval:

- **Projektledare respektive Lokal utvecklingsledare för Stadsdelslyftet:** Två personer innehar rollen som projektledare och en person är lokal utvecklingsledare. Dessa tre personer valdes ut till intervjuer i egenskap av att de är nyckelpersoner som har ledande roller i utveckling och implementering av Stadsdelslyftet och Andreassalens verksamhet.
- **Projektgrupp för Stadsdelslyftet:** Sex personer från olika förvaltningar och bolag inom Gävle kommunkoncern. Projektgruppen ansvarar för övergripande ramar för projektet Stadsdelslyftet, vilket motiverar detta fokusgruppsurval.
- **Arbetsgrupp för Stadsdelslyftet**: personer från Sociala hållbarhetsenheten inom Gävle kommun, inklusive projektledare samt lokal utvecklingsledare. Arbetsgruppen har ett såväl strategiskt som operativt ansvar för Stadsdelslyftets och Andreassalens verksamhet. Fem personer ingår i arbetsgruppen, inklusive de två projektledarna och lokala utvecklingsledaren.
- **Representanter från samverkande myndigheter**: Fyra personer representerande myndigheter med uppdrag att samverka i Andreassalen. Myndighetspersonerna valdes ut till fokusgruppsintervju mot bakgrund av målsättningen att öka myndighetsnärvaro och samverkan i stadsdelen.
- **Representanter från befintliga verksamheter drivna av aktörer från civilsamhället i Andersberg**: Två personer som valdes ut till intervju med anledning av att de representerar sedan länge etablerade verksamheter i Andersberg, med lång erfarenhet av att arbeta med boende och civilsamhälle och att bedriva aktiviteter för lokalbefolkningen i Andersberg.
- **Representanter från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen:** Två personer som valdes ut till intervju då de haft en viktig roll i stadsdelsnätverkets samverkansarbete med civilsamhällets aktörer i Andersberg.
- **Besökare vid Andreassalen:** Enkäten riktades till personer minst 16 år som besökt Andreassalen och deltagit i verksamhet där. Vid tidpunkten bedrevs kontinuerlig verksamhet av fem olika verksamhetsutövare och sammanlagt 45 besökare besvarade enkäten. Enkäten genomfördes för att få en bild av hur besökare upplevde Andreassalens verksamhet i relation till Stadsdelslyftets målsättningar och angivna effektmål.
- **Stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen**: Enkäten riktades även till stadsdelsnätverket med representanter från ideella föreningar verksamma i området samt verksamheter inom offentlig sektor med anknytning till Andersberg, för att få ett bredare underlag avseende upplevelser av Andreassalens verksamhet i relation till Stadsdelslyftets målsättningar och angivna effektmål. 20 personer från stadsdelsnätverket besvarade enkäten.

Enkäturvalet avseende besökare vid Andreassalen bestod av personer med minst 16 års ålder. Samtliga övriga forskningspersoner hade en ålder av minst 18 år.

4.2. Datainsamling

Datainsamlingen kopplad till de olika metodinslagen har genomförts enligt nedan.

1. Inledande möten om projektupplägg med projektgrupp och arbetsgrupp. Möten har skett på plats eller via videokonferens. Fältanteckningar har tagits vid respektive mötestillfälle.
2. Studie av kommunala dokument såsom kommunplan, trygghetsplan, Stadsdelslyftets projektplan, besluts- och policydokument kopplade till Stadsdelslyftet, samt kommunens redan befintliga och i en av kommunen redan offentliggjord rapport presenterade intervjumaterial.
3. Deltagande i möten och aktiviteter som pågått kontinuerligt. Följeforskningen har innefattat att delta och föra fältanteckningar både i interna möten, samt i möten med andra organisationer och aktörer som projektet Stadsdelsyftet samverkar med.
4. Fokusgruppsintervjuer med projektets projektgrupp, myndighetsföreträdare som samverkar i Andreassalen samt representanter från befintliga verksamheter i Andersberg, för att undersöka hur projektet har implementerats och utvecklats. Fokusgruppsintervjuer med projektgrupp samt representanter från befintliga verksamheter har genomförts av två från forskargruppen utifrån intervjuguide. Dessa intervjuer fokuserar på bakgrunden till projektet och erfarenheter från hur arbetet har fortskridit samt planerna för fortsättningen av projektet. Fokusgruppsintervju med personer som arbetar i offentliga verksamheter som samverkar i Andreassalen har genomförts av två från forskargruppen utifrån intervjuguide. Fokusgruppsintervjuer har spelats in digitalt efter informerat samtycke.
5. Semistrukturerade intervjuer med projektledare, lokal utvecklingsledare för Stadsdelslyftet samt representanter från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen utifrån den utformade intervjuguiden. Uppföljande intervjuer har genomförts med utgångspunkt i framkomna resultat från övriga intervjuer i forskningsprojektet. Intervjuerna har fokuserat på projektledarens, utvecklingsledarens och nätverksrepresentanters erfarenheter från det arbete som genomförts samt planerna för fortsättningen av projektet. Intervjuerna har spelats in digitalt efter informerat samtycke.
6. Interaktiv dialog med forskningsbaserad återkoppling vid möten med projektledare, arbetsgrupp samt lokal utvecklingsledare utifrån tidigare forskning samt i projektet framkomna resultat.
7. Enkät (se bilaga: Enkät Besökare Andreassalen respektive Representanter Andersbergsgruppen) till människor som besökt Andreassalen samt till representanter från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen syftande till att undersöka huruvida Andreassalen bidragit till ökad integration, delaktighet, mer jämlika och jämställda förutsättningar samt ökad upplevd trygghet. Enkäterna riktades till personer minst 16 år fyllda som besökt Andreassalen samt till Andersbergsgruppens representanter, minst 18 år fyllda. Enkäten innehåller ett begränsat frågebatteri med drygt 20 frågor för att motverka stort bortfall samt underlätta databearbetningen. Endast bakrundsvariablerna kön och ålder har efterfrågats i enkäten. Enkätfrågorna har en Likertskala med fem skalsteg utan öppna svarsalternativ. Datainsamlingen i form av enkäter har vid respektive tillfälle genomförts av 1-2 representanter ur forskningsgruppen som besökt Andreassalen vid olika tillfällen. Information om

forskningsprojektet har förmedlats skriftligt via mail till verksamhetsledare samt muntligt på plats till samtliga forskningsdeltagare. Skriftlig och muntlig information har givits om forskningsprojektet samt att deltagandet är helt frivilligt och att forskningspersoner när som helst kan avbryta sitt deltagande. Enkäterna har besvarats digitalt på plats via scannande av för projektet utformad QR-kod som kopplats till lösenordskyddad projektmapp i Sunet Survey. Forskningspersonsinformation och samtyckesparagraf återfanns i början av enkäten när forskningspersonerna hade loggat in. Inga personuppgifter angavs i enkäten för att säkerställa konfidentialitet och att forskningspersoner inte skulle kunna identifieras. Sammanlagt 65 enkätsvar insamlades, varav 45 från besökare vid Andreassalen samt 20 från representanter från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen. Bearbetning och analys av insamlade enkätsvar har genomförts med hjälp av det kvantitativa databehandlingsprogrammet SPSS.

4.3. Dokumentation och databearbetning

Denna studie och rapport är resultatet av ett gemensamt teamwork, där alla i forskningsgruppen har varit delaktiga i samtliga projektdelar. Forskningsledaren Stefan Sjöberg har varit huvudansvarig för utformningen av intervjuguider och enkät, beaktande av forskningsetiska principer, hantering och lagring av insamlat material enligt GDPR. Semi-strukturerade intervjuer och fokusgruppsintervjuer har spelats in audio digitalt för att därefter transkriberas i det lösenordsskyddade databearbetningsprogrammet Atlas.ti. Ljudfiler har förts över från inspelningsenheten och sparats i lösenordskyddad mapp på Högskolan i Gävles lösenordskyddade server. Transkriberingarna har sedan matats in i databearbetningsprogrammet Atlas.ti för tolkning, tematisering och analys. Endast personerna i forskargruppen (SSj, AI, MH, NN, SSi) har tillgång till insamlat forskningsmaterial via Högskolan i Gävles lösenordskyddade mappar på högskolans server respektive i Atlas.ti. Analysen av intervjuerna följde en systematisk kodningsprocess med programvaran Atlas.ti. En fördefinierad lista med cirka 30 koder togs fram för att beskriva nyckelteman och begrepp, såsom segregation, exkludering, jämlikhet/ojämlikhet, trygghet, samverkan, mötesplats, områdescenter, myndighetsnärvaro. Två personer inom forskningsgruppen granskade intervjudatan oberoende av varandra och använde koderna för att säkerställa en heltäckande analys. Efter denna inledande kodningsfas samarbetade personerna i forskningsgruppen för att förfina och validera teman, och lösa eventuella avvikelser för att förbättra resultatens tillförlitlighet.

Forskningspersonerna har så långt möjligt pseudonymiserats och detaljer utelämnats i transkriberade intervjuer, för att bevara konfidentialiteten. När det gäller de personer som innehaft de ledande befattningarna i Stadsdelslyftet/Andreassalen har fullständig anonymisering inte varit möjligt, något som givits informerat samtycke. Fältanteckningar har skrivits via dator eller för hand och utan

nämnande av namn. Fältanteckningar skrivna via dator har hanterats och förvarats enligt ovan. Handskrivna fältanteckningar har förvarats i ett låst skåp i ett låst rum på Högskolan i Gävle dit endast personer i forskningsgruppen har åtkomst. De digitala enkäterna har lagrats via lösenordskyddad server i Sunet Survey och bearbetats lösenordsskyddat i SPSS. Personnummer till forskningspersonerna har inte samlats in varvid de enskilda individerna som besvarat enkäten inte är spårbara. Enkätsvaren behandlas och presenteras endast så att forskningspersonerna inte kan identifieras. Stefan Sjöberg är huvudansvarig forskare för forskningsprojektet och har haft full tillgång till all data. Bearbetning och analys av samtliga kvalitativa och kvantitativa forskningsdata har utförts i samverkan av Stefan Sjöberg, Asifa Iqbal, Marie Hansson, Nessica Nässén och Sanaya Singh. Alla medverkande i forskningsgruppen ansvarar gemensamt för den skriftliga redovisningen av resultaten och utformandet av den gemensamma slutrapporten.

4.4. Forskningsetik

Forskningsprojektet har etikprövats. Ansökan insändes till Etikprövningsmyndigheten som enligt beslut 2023-11-07 godkände den forskning som angavs i ansökan (Dnr 2023-06173-01). Enligt Vetenskapsrådet (2024) är det viktigt att etiska överväganden baseras på fyra grundläggande principer: tillförlitlighet, ärlighet, respekt och ansvar. Forskningspersonerna i den kvalitativa delen av forskningsprojektet (semi-strukturerade intervjuer och fokusgruppsintervjuer) kontaktades initialt via mail av någon av de fem personerna i forskningsgruppen (SSj, AI, MH, NN, SSi) och tillfrågades om deltagande i studien innan deltagande. Forskningspersonsinformation och samtyckesblankett bifogades i mailet. Därmed gavs betänketid samt möjlighet att ställa frågor inför intervjutillfället. Vid respektive intervjutillfälle gavs även muntlig information om forskningsprojektet, forskningspersonsinformation och samtyckesblankett delades ut och ifyllda samtyckesblanketter insamlades. Forskningspersonerna informerades att deltagande i studien var frivilligt och att de när som helst utan särskild förklaring kunde avsluta sitt deltagande.

Vad gäller enkätundersökningen medverkade en eller två representanter från forskningsgruppen vid Andreassalen vid olika tillfällen, för att samla in data från personer som besökte Andreassalen. Detta gjorde det möjligt att genomföra datainsamlingen direkt på plats och underlätta deltagandet. Information gavs muntligt om forskningsprojektet samt att deltagandet var helt frivilligt och att man har rätt att när som helst avbryta sitt deltagande. Forskningspersonsinformation hade i förväg mailats till verksamhetsledare för olika aktiviteter i Andreassalen. Dessa hade förmedlat informationen vidare till de som sedan deltog i studien. Därmed gavs betänketid och möjlighet att återkomma med frågor till forskningsgruppen om de ville. Informationen delades sedan även ut på plats till alla deltagande.

Forskningspersonerna informerades om att de skulle fylla i samtyckesparagrafen i inledningen av den digitala enkäten om de ville ge sitt samtycke till att delta i studien.

Angående deltagare i enkätundersökningen från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen så förmedlades skriftlig forskningspersonsinformation angående enkätundersökningen av samordnaren för stadsdelsnätverk Andersbergsgruppen vid ett av nätverkets möten. Vid nästkommande möte besökte två representanter ur forskningsgruppen stadsdelsnätverket och gav kort muntlig information om forskningsprojektet och enkäten på plats. Information gavs muntligt om forskningsprojektet samt att deltagandet var helt frivilligt och att man har rätt att när som helst avbryta sitt deltagande. Skriftlig forskningspersonsinformation delades ut på plats till alla närvarande. Forskningspersonerna informerades om att de skulle fylla i samtyckesparagrafen i inledningen av den digitala enkäten om de ville ge sitt samtycke till att delta i studien.

Eftersom den kvantitativa enkätdatan ej insamlade namn eller personnummer och därigenom var avidentifierad redan från början, därefter behandlades konfidentiellt samt presenteras på gruppnivå, så kan ingen enskild individ identifieras. Det kvalitativa materialet har av forskningsgruppen genomgått noggrann granskning innan det presenterats och offentliggjorts så att forskningspersonernas konfidentialitet så långt möjligt säkerställs. Anonymitet har inte kunnat garanterats avseende de forskningspersoner som haft ledande roller, till vilket de har givit informerat samtycke. Känsliga uppgifter där forskningspersoners identitet skulle kunna avslöjas eller vara integritetskränkande har utelämnats i det offentliggjorda materialet. Uppgifterna i till exempel de inspelade intervjuerna kommer att raderas efter att publikationer i form av rapport och vetenskaplig artikel har publicerats.

Det kan möjligen finnas risk för obehag för forskningspersoner om individuella utsagor kan identifieras. Vedertagna forskningsetiska principer (t.ex. Vetenskapsrådet 2024, codex.uu.se) har därför nogsamt beaktas. Riskerna avseende deltagarnas personliga integritet har hanterats genom ett noggrant förfarande i behandlingen av personuppgifter, vilket skett i enlighet med GDPR. Forskningspersoner med ledande roller såsom projektledaren, utvecklingsledaren, representanter från stadsdelsnätverket och representanter från befintliga verksamheter har efter informerat samtycke intervjuats. Personerna har anonymiserats i så måtto att namn inte uppges i resultatredovisningen. Vederbörande kan dock indirekt vara möjlig att identifiera i egenskap av sina roller. Vår bedömning är dock att eventuella risker i så fall ligger i själva arbetet som ledare, och inte i deltagandet av detta forskningsprojekt. Övriga forskningspersoner i resultatredovisningen förblir anonyma för utomstående, och uppgifternas konfidentialitet har säkerställts.

Det kan finnas risk att specifika marginaliserade grupper, etniska grupper, och/eller nationaliteter utpekas i relation till socio-ekonomisk utsatthet. Även om individer som tillhör en eventuellt omnämnd specifik grupp på något sätt möjligen skulle kunna bli hjälpta av detta, så omnämner vi i resultatredovisningen inte specifika grupper eller nationaliteter. Sammanfattningsvis värderar vi att nyttan av detta forskningsprojekt i hög grad överstiger eventuella risker.

4.5. Metoddiskussion

Denna studie har kombinerat kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer och fokusgruppsintervjuer, med kvantitativ metod i form av en enkätundersökning. Dessa kvalitativa och kvantitativa metoder har både för- och nackdelar (Bryman 2018). Valet att genomföra intervjuer motiverades av att kvalitativa intervjuer kan visa betydelsefulla händelser, teman, mönster och processer. Intervjumetoden bedömdes ändamålsenlig för att få olika perspektiv på processen att utveckla Andreassalen från projektets start fram till tidpunkten för datainsamlingen samt dess framtida utveckling. Denna metod kan inte uppnå och eftersträvar inte heller generaliserbarhet. Deltagarna i intervjuerna valdes ut genom ett selektivt målmedvetet urval. Även om detta tillvägagångssätt säkerställde inkluderingen av viktiga representanter, kan det ha infört urvalsbias genom att utesluta andra relevanta aktörer och perspektiv. Även om olika utsagor kommer från enskilda eller ett fåtal respondenter kan de dock exemplifiera, belysa och ge en djupare förståelse av olika perspektiv på händelser och processer, än vad t.ex. kvantitativ datainsamling i form av en enkätundersökning med på förhand fastställda svarsalternativ kan göra. Det var därför vi valde att genomföra intervjuer med ett urval av respondenter som bedömdes kunna ge viktiga bidrag utifrån olika roller och perspektiv i relation till Andreassalen och Stadsdelslyftet.

Valet att kombinera den kvalitativa delen med en enkätundersökning motiverades av att en enkät har fördelen att visa hur en större grupp av respondenter upplever ett fenomen, i det här fallet Andreassalen roll i relation till Stadsdelslyftets angivna effektmål. Vid tidpunkten för datainsamlingen hade Andreassalens verksamheter ännu inte varit i drift så länge att det går att dra slutsatser om dess långsiktiga resultat. Ambitionen var dock att med hjälp av enkäten få indikationer på vilken roll Andreassalen fyller i relation till de uppsatta målen för Stadsdelslyftet. En nackdel med enkätmetod är att det i en enkät saknas möjlighet att få en fördjupad förståelse bortom de fördefinierade frågeställningarna och svarsalternativen. Även om enkätundersökningen genomfördes på ett urval baserat på fem verksamheter som alltjämt tillhör de verksamheter som bedriver kontinuerlig verksamhet vid Andreassalen, var det ett begränsat urval och urvalets storlek och representativitet kunde ha förbättrats. Men vid tidpunkten fanns inte fler att tillgå och vår bedömning är att de

sammanlagt 65 enkätsvaren inklusive svaren från stadsdelsnätverkets representanter ger en god indikation på hur personer relaterade till Andreassalen upplever dess roll i relation till Stadsdelslyftets effektmål.

Den empiriska datainsamlingen i form av intervjuer och enkäter genomfördes under en kort begränsad tidsperiod från november 2023 till juni 2024, då Andreassalens kontinuerliga verksamheter alltjämt var under utveckling. Därefter har verksamheter utvecklats och tillkommit. Studiens resultat är därmed tidsspecifika för kontexten för den undersökta mötesplatsen Andreassalen, och resultaten kanske inte är direkt applicerbara på andra kontexter med andra förutsättningar. Tidsperioden för datainsamlingen sammanföll även med för kommunen ekonomiskt svåra tider, där förvaltningar behövde genomföra besparingar och se över hur begränsade budgetmedel skulle fördelas. De utmaningar som berörs nedan i framför allt avsnitt 5.2. behöver ses i ljuset av denna kontext. De utmaningar som fanns under den tid då datainsamlingen genomfördes är föränderliga. De utmaningar som funnits, och inte minst hur de har hanterats, kan likväl bidra till betydelsefulla insikter för kommande verksamhetsutveckling och projektimplementering i andra stadsdelar.

5. Resultat och analys

I denna del av rapporten redovisas resultaten från det insamlade empiriska materialet, vilka relateras till det tidigare beskrivna teoretiska ramverket. Huvudrubrikerna har utgått från forskningsfrågeställningarna och under dessa presenteras olika teman som framkommit under analysen. Dessa teman fungerar som underrubriker och ämnar ge en strukturerad och tydlig bild av de insikter som framkommit. Då forskningsfrågorna som redogjorts för ovan i avsnitt 2 i praktiken delvis överlappar varandra har några av frågorna förts samman under mera övergripande rubriker nedan. De inledande tre resultatdelarna bygger i huvudsak på det insamlade intervjumaterialet och tyngdpunkten ligger här på processen runt framväxten av Andreassalen. Resultaten från enkätundersökningen (se Bilaga 2) behandlas i de två avslutande delarna av resultatdelen, där huvudfokus ligger på Andreassalens roll i uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar i relation till de angivna effektmålen.

5.1. Bakgrund och motiv till uppstarten av Stadsdelslyftet och Andreassalen

Som redan berörts i inledningen så framgår i Gävle kommuns kommunplaner (2021b, 2022) att de socioekonomiska utmaningarna i segregerade stadsdelar utgjorde viktig bakgrund och motiv till

projektet Stadsdelslyftet. Segregation innebär ett särskiljande av grupper i olika geografiska områden som upprättar och bekräftar en hierarkisk skillnad (se t.ex. Magnusson 2008). Det handlar i allmänhet om ett socioekonomiskt och etniskt baserat särskiljande i olika bostadsområden. Enligt Boverkets Segregationsbarometer (2022) tillhör Andersberg Områdestyp 1, *”Områden med stora socioekonomiska utmaningar”*, och identifieras som det bostadsområde i Gävle med de största utmaningarna. Detta avser hela Andersberg, innefattande tre områden. Andersbergs centrum är ett klassiskt miljonprogramsområde som omges av ett radhusområde. Enligt bearbetad statistik från SCB som Gävle kommun visualiserat i Power Bi hade 59 procent av invånarna i Andersberg *”låg ekonomisk standard”* år 2021. Mot bakgrund av de socioekonomiska utmaningarna beslöt kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att avsätta medel som innefattade satsningar på trygghetsskapande åtgärder och att Andersbergs idrottshall, idrotts- och allaktivitetsytor samt omkringliggande friytor och parkmark rustas och omdanas. I enlighet med kommunplanen (2022) tillfördes 2022 investeringsmedel omfattande totalt 25,5 miljoner kronor. Medlen fördelades på 18 mkr till Gavlefastigheter AB avseende investeringar till idrottshall, 4,5 mkr till Livsmiljö/Tekniska för investeringar i allaktivitetsyta, samt 3 mkr till Livsmiljö/Kultur. Dessa 3 mkr avsågs täcka bl.a. nyinvesteringar i den nya mötesplats som senare döptes till Andreassalen, samt avseende Helges en ny scen och målning samt upprustning av musikstudion. Till Kommunstyrelsen tillkom även 2 mkr årligen avseende driftskostnader.

Beslutet att genomföra Stadsdelslyftet, som belyses i de i inledningen nämnda kommun- och projektplanerna, baserades på ett bakgrundsarbete som påbörjats långt tidigare. Medborgardialoger inkluderande enkätundersökning samt individuella intervjuer med boende hade genomförts. ”Trygghetsplan Andersberg” (Gävle kommun 2019b) var en inventering som byggde på dialog med boende i stadsdelen och kom att ligga till grund för flera åtgärder kopplat till trygghet som har prioriterats i stadsdelen och inom Stadsdelsyftet. I Trygghetsplanen gav inte minst unga kvinnor uttryck för en känsla av otrygghet och brist på aktiviteter och en bild framträdde av att unga kvinnor var underrepresenterade i gatumiljön i Andersberg. En annan rapport från kommunen, ”Mötesplats för alla åldrar i Andersberg” (Gävle kommun 2022b), baserades på drygt 60 intervjuer med ett stort antal nyckelpersoner från kommunala enheter, andra myndigheter, civilsamhälle, samt boende. Slutsatserna innefattade bl.a. att det i Andersberg behövs en mötesplats som kan samla alla verksamheter, att den befintliga Mötesplatsen inte bör drivas i projektform och att den ska vara en del i den nya mötesplatsen, samt att arbetet bör bygga på befintliga fungerande verksamheter med långsiktiga lösningar. Den nya mötesplatsen ska drivas kommunalt och ligga centralt för att kunna samnyttjas av alla föreningar/organisationer och möjliggöra aktiviteter som passar olika grupper. Även denna rapport pekar på att kvinnor och tjejer samt äldre personer saknas i det offentliga rummet. En mötesplats som även bevakar dessa gruppers behov och erbjuder ett bra utbud tillsammans med olika aktörer framförs

därför som angeläget. Under hösten 2022 anställdes därefter en lokal utvecklingsledare och i början av 2023 fick Stadsdelslyftet tillgång till lokalen Andreassalen som i enlighet med ovan skulle utvecklas till en ny mötesplats.

Nedan redogör vi för vad som framkommit i det empiriska intervjumaterialet avseende bakgrund och motiv. Utifrån tolkning och analys av det insamlade empiriska materialet identifierades tre huvudsakliga motiv som bidrog till initieringen och genomförandet av projektet Stadsdelslyftet innefattande Andreassalen i Andersberg. Dessa motiv inkluderade de befintliga socioekonomiska utmaningarna i området, politisk viljeinriktning, samt de redan befintliga verksamheterna i Andersberg vilka ansågs ge bra förutsättningar för projektets genomförande.

Socioekonomiska utmaningar

Resultaten från den genomförda följeforskningen bekräftar att de socioekonomiska utmaningarna i Andersberg – såsom arbetslöshet, segregation och bristande integration – var avgörande för att starta initiativen Stadsdelslyftet och den nya mötesplatsen Andreassalen. De utmaningar som berörts ovan understryks i det empiriska intervjumaterialet. En representant i projektgruppen beskrev bakgrunden till projektet: *"Andersberg är en segregerad stadsdel. Ligger i topp i Gävleborgs län när det gäller arbetslöshet, trångboddhet, låg utbildning med mera. Det är väl därför man ville starta och satsa på Stadsdelslyftet."* Projektledarna för Stadsdelslyftet lyfte fram att målen innefattade: *"att jobba för till exempel integration, mot segregation och för tryggare skolmiljöer".* Även en representant i projektgruppen förklarade: *"man tittade på socioekonomiska siffrorna. Arbetslöshet, trångboddhet, människor levde på bidrag och så vidare. Andersberg låg väldigt långt ner i Gävle så då föll valet på Andersberg".* Detta bekräftades även av representant från en redan befintlig verksamhet i Andersberg, som beskrev Andersberg som en: *"segregerad stadsdel*" med betydande arbetslöshet och trångboddhet. Projektledarna betonade att dessa problem krävde omfattande insatser, vilket Stadsdelslyftet som helhet, innefattande den nya mötesplatsen Andreassalen, syftade till att åtgärda med både långsiktiga och kortsiktiga insatser: *”…egentligen förändra en hel stadsdel på väldigt många olika vis, men Andreassalen är ju också både långsiktigt på lång och kort sikt tänker jag”.* Lokala utvecklingsledaren instämde och förklarade Andreassalens centrala roll i detta arbete: *"Andreassalen på många sätt skulle ju fylla flera av de olika målen som fanns för hela Stadsdelslyftet om att främja integration och skapa delaktighet".* Vi kan redan här konstatera att en insikt om den centrala betydelse ett områdescenter kan ha i områdesbaserat samhällsarbete för ökad integration, mer jämlika förutsättningar ock ökad upplevd trygghet, fanns med från första början hos projektledningen för Stadsdelslyftet.

Politiskt beslut att tolka, förankra och implementera

Som framgår av bl.a. Gävles kommunplan och som också bekräftades i genomförda intervjuer, så är Stadsdelslyftet ett av Kommunstyrelsen politiskt beslutat uppdrag. Utifrån intervju med representanter från projektgruppen framgick det att beslutet att starta upp Stadsdelslyftet delvis drevs av politiska ambitioner inför valet 2022. En representant sade: *"det kändes då i alla fall som ett ganska snabbt politiskt beslut utifrån att det snart var val också, man ville skapa någonting men som har ett gott syfte"*. Utifrån det insamlade materialet råder ingen tvekan om att det finns samstämmighet om att Stadsdelslyftet i sig och den politiska viljeriktning och de målsättningar som finns är mycket viktiga och välkomna. De synpunkter som framkommer handlar snarare om hur beslutet och den initiala projektimplementeringen och organisationen gestaltades. Till exempel beskrevs under intervju med en av de båda intervjuade representanterna från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen, att projektet efter det politiska beslutet initialt upplevdes sakna en tydlig plan och struktur för genomförandet. Viss kritik framfördes även mot att de politiska motiven kunde ha inslag av att vilja framstå som hjälpsamma eller framgångsrika, snarare än att vara helt och hållet grundade i de lokala behoven och förutsättningarna i Andersberg*: ”Det är ett politiskt initiativ... som lite grann uppifrån…som vill rädda Andersbergsborna, göra saker som kan se bra ut*". En av de båda intervjuade representanterna från sedan tidigare befintlig verksamhet i Andersberg menade att: *"Det var oklart vem som hade mandat, det vill säga hur ser styrgruppen ut? Hur ser projektgruppen ut? Det var liksom projektet skapades sedan skulle man börja fylla på"*. Detta ledde till en långsiktig process och utveckling där projektets innehåll, struktur och arbetssätt formades över tid, vilket beskrevs av en av projektledarna: *”Vi skapade ju både projektmålet och effektmålen utifrån det som stod i det här politiska uppdraget och skrev ner dem i en projektplan. Sen så togs ju den då av kommunkoncernens ledningsgrupp, så det var de som beslutade om projektplanen och så också då om effektmål och projektmål”*. Efter det fattade politiska beslutet vidtog ett omfattande och komplext arbete med att tolka, operationalisera, organisera och genomföra projektet och senare starta upp verksamheten vid Andreassalen. Samtidigt som i princip samtliga respondenter i denna studie såg Stadsdelslyftet som ett viktigt och positivt initiativ, så framskymtar redan här ett för studien återkommande tema. Det har funnits vad som kan liknas vid en inbyggd spänning mellan top down initierade beslut från politiska organ och förvaltningar, med vad som i enlighet med det tidigare redogjorda teoretiska ramverket (se t.ex. Sjöberg & Turunen 2018) kan betecknas ett socialt planeringsperspektiv - respektive ett mera bottom up baserat lokalt utvecklingsperspektiv som kan ses bland vissa sedan tidigare befintliga verksamheter och företrädare från civilsamhället. I detta spänningsfält har Stadsdelslyftets arbetsgrupp under ledning av projektledarna, samt Stadsdelslyftets projektgrupp, verkat och balanserat för att försöka få alla berörda aktörer med, få ihop alla delar i projektet och föra det framåt.

Befintliga samverkansstrukturer

Ett av de bakomliggande motiven för initiativet till Stadsdelslyftet i Andersberg som framkom i resultaten, var de redan befintliga strukturerna och etablerade samverkansmöjligheterna i området. Sedan länge etablerad samverkan fanns mellan kommunala aktörer såsom Gavlegårdarna (bosociala enheten), socialtjänstens fältgrupp och familjestöd, samt det i Andersberg mycket livaktiga föreningslivet. I Andersberg fanns sedan tidigare befintliga mötesplatser såsom Mötesplatsen vid Helges, Somaliska föreningen, Rädda barnen, Scouterna och idrottshallen. En befintlig samverkansstruktur var stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen, där dessa och andra aktörer från kommunen och civilsamhället samverkade. Andersbergsgruppen samordnades tidigare av Hyresgästföreningen, men samordningsansvaret förändrades under projekttiden då Gavlegårdarnas bosociala enhet övertog samordningen av stadsdelsnätverket. De redan befintliga samverkansstrukturerna förväntades underlätta implementeringen av projektet Stadsdelslyftet. Till exempel sade den lokala utvecklingsledaren: *"i Andersberg så fanns det ett ganska starkt och tryggt förebyggandearbete. Det fanns en etablerad samverkan mellan föreningsliv, socialtjänst, polis, skola. Det fanns tydliga strukturer för samverkan".* Detta bekräftades även av en representant från projektgruppen, där det framkom att befintliga samverkansstrukturer bidrog till att göra projektet genomförbart: "*Det var relativt enkelt tycker jag att få till strukturer och samarbetsmöjlighet*". En annan sade: *"Det fanns ett föreningsliv som var relativt starkt".* Detta föreningsliv ansågs därför varit en grund att bygga vidare på och skapa nya strukturer för samverkan. En projektledare beskrev också hur civilsamhället hade varit en central part i projektet, särskilt genom stadsdelsnätverket: *"Stadsdelsnätverket... samlar olika verksamheter så det finns en genväg in i civilsamhället genom det".* Detta nätverk ansågs vara avgörande för att engagera lokala föreningar och organisationer i projektet och säkerställa att deras röster hördes och deras behov möttes. Detta innebär att projektet redan innan det påbörjades tog avstamp i den samverkan mellan offentliga aktörer och civilsamhälle och de sociala nätverk som fanns etablerade i Andersbergsbornas livsmiljö. Denna form av breda samverkan involverande aktörer från olika sektorer i byggandet av sociala nätverk är, såsom redogjorts för ovan i teoretiskt ramverk och tidigare forskning, centrala beståndsdelar för ett framgångsrikt samhällsarbete.

5.2. Mångfald av aktörer i komplex samverkan med utmaningar att hantera

Samverkan mellan olika kommunala aktörer och med civilsamhällets aktörer

I resultaten från studiens intervjumaterial framgick det genomgående att samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och sektorer var en komplex och svår, men nödvändig, samarbetsprocess. Projektledarna beskrev att projektets beslutsprocess omfattade flera nivåer inom kommunens styrgrupper och olika sektorchefer. En av projektledarna förklarade: *"Koncernövergripande styrgruppen... där satt alla sektorchefer med och också VD för bolagen".* Denna grupp ansvarade för att ta beslut om projektplanen och säkerställa att olika sektorer samverkade effektivt. Vidare beskrev en projektledare hur styrgruppen och andra ledningsgrupper hade varit involverade i beslut rörande lokalval och kontrakt avseende Andreassalen: *"För att skriva kontraktet för själva lokalen så har det ju varit... styrgruppen alltså det vill säga ledningen med kommundirektörs sektorchef*". Även den lokala utvecklingsledaren berörde den komplexa organisations- och beslutsprocessen: *"projektgruppen för Stadsdelslyftet i mångt och mycket och alla olika representanter för sektorer och bolag hade varit involverade i beslutsprocessen",* vilket innebar att flera kommunala avdelningar och tjänstemän hade samarbetat för att identifiera behov, utforma lösningar och genomföra projektet. Stadsdelslyftets projektgrupp innefattar utöver projektledarna från Enheten social hållbarhet inom Styrning och stöd, representanter från sektorerna Livsmiljö, Utbildning Gävle, Styrning och stöd, Välfärd Gävle samt bolagen Gavlefastigheter AB (GFAB) och Gavlegårdarna AB. Representanter från projektgruppen menade även de att samverkan mellan olika kommunala sektorer hade varit en central del av projektets strategi. För att upprätthålla en effektiv samverkan betonade en projektledare vikten av att ha en välstrukturerad planering: *"Det handlade väldigt mycket om planering och att skapa en form av struktur i början för att sedan ha något att hålla sig i när man arbetade vidare".* Denna struktur som utvecklades efter det politiska projektbeslutet ämnade att fungera som en grundpelare som guidade arbetet framåt, vilket skulle möjliggöra en mer samordnad och målmedveten insats genom projektets fortsatta gång. Den komplexa kommunala strukturen för detta omfattande projekt, med ett flertal involverade kommunala förvaltningar och bolag, åskådliggörs i nedan Figur 1 avseende bärande delar inom Stadsdelslyftet:

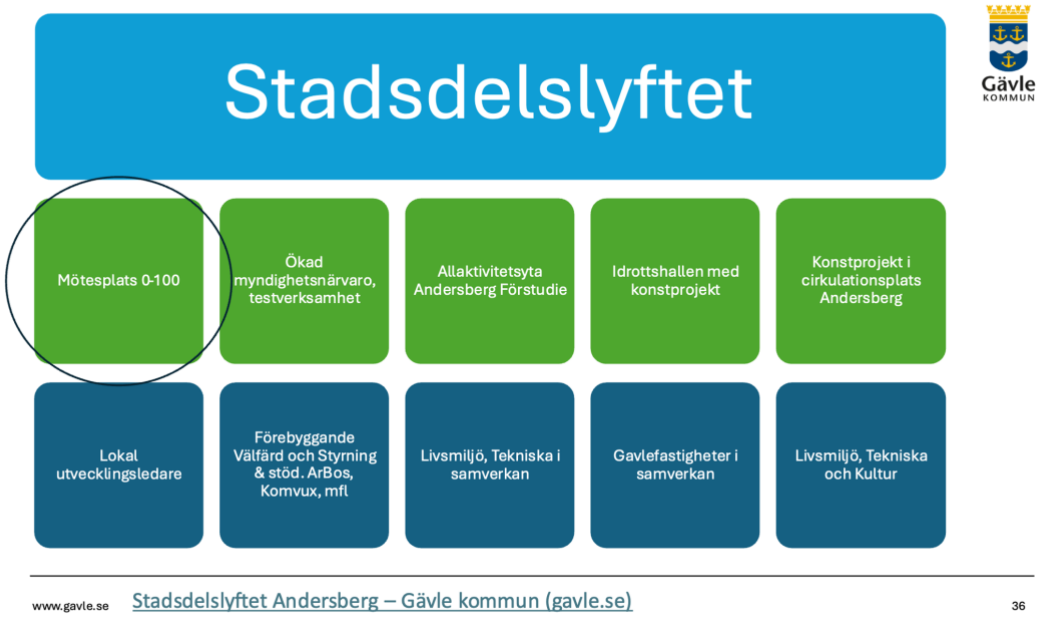

Figur 1. Kommunal struktur avseende olika delar och aktiviteter inom Stadsdelslyftet. Mötesplats 0-100 är liktydigt med det som senare döptes till Andreassalen, med referens till att byggnaden tidigare varit kyrkobyggnaden Andreaskyrkan.

Välfärd Gävle är en del av Stadsdelslyftet och har en representant som ingår i projektgruppen. Enligt andra representanter från projektgruppen hade socialtjänstens fältgrupp, organiserad inom Välfärd Gävles Förebyggandeenhet, varit en viktig kommunal aktör med en aktiv roll i diverse aktiviteter inom projektet. Det upplevdes att fältgruppens engagemang bl.a. hade varit betydelsefullt för att nå ut till och stödja lokalsamhället. En representant från projektgruppen menade att: *"Socialtjänstens fältgrupp med kommunens aktivitetsansvar var jätteviktiga"*.

Utöver samverkan mellan olika offentliga kommunala aktörer, visade studiens resultat att samverkan mellan offentlig, privat och civilsamhällelig sektor hade varit en central del av Stadsdelslyftet och Andreassalen, och inte minst samarbetet med olika föreningar och frivilligorganisationer. Den lokala utvecklingsledaren beskrev hur: "*olika föreningar och myndighets- eller ja kommunrepresentanter hade varit engagerade i förstudier och i att identifiera behov och lösningar*". Detta inkluderade även samarbetsavtal med föreningar, där till exempel Rädda Barnen nämndes som en partner som erbjöd verksamhet för en viss grupp. Den lokala utvecklingsledaren och projektledarna presenterade ett konkret exempel på framgångsrik samverkan mellan olika aktörer, vilket var den s.k. CV-verkstaden, som involverade samarbete mellan socialtjänstens fältgrupp, kommunens aktivitetsansvar, den lokala utvecklingsledaren, verksamheten Mötesplatsen samt olika föreningar. Detta samarbete illustrerade hur olika aktörer kunde dra nytta av varandras resurser och kompetenser för att möta lokala behov, i det här fallet konkret hjälp med att utforma CV inför jobbansökningar. Detta exempel på gemensam

aktivitet hade enligt en representant i projektgruppen varit eftertraktat och fungerat mycket väl varvid det nu ska bli en permanent verksamhet i Andersberg.

Den generella bild som framträdde i studien var att respondenterna betraktade samverkan, i synnerhet mellan olika kommunala och civilsamhälleliga aktörer, som avgörande för att Stadsdelslyftet generellt och Andreassalen specifikt skulle fungera väl. Som visats ovan i avsnittet om teoretiskt ramverk och tidigare forskning, är viktiga delar i samhällsarbetets samverkansprocess att identifiera nyckelaktörer, bygga förtroende och relationer mellan involverade aktörer, samt att identifiera gemensamma hinder, utmaningar och mål för att skapa ett gemensamt kapacitetsbyggande. Detta är en komplex och initialt svår process där olika roller behöver finnas och fördelas. Inom den kommunala organisationen finns aktörer med olika perspektiv som kan relateras till ovan berörda samhällsarbetets former social planering respektive lokal utveckling (se t.ex. Popple 2015, Rothman 1995, Sjöberg & Turunen 2018). Inom Stadsdelsyftet kan vi se social planering som initierats från politiska instanser och högre förvaltningsenheter och drivs av experter inom förvaltningar, och som även innefattat medborgarsamråd och förstudier, men som huvudsakligen är initierat och drivet mera top down. Samtidigt finns kommunala aktörer med vad som mer kan betraktas som ett lokalt utvecklingsperspektiv, exempelvis socialtjänstens fältgrupp, representanter från stadsdelsnätverket, samt Stadsdelslyftets arbetsgrupp inklusive projektledare och lokala utvecklingsledaren, med fokus på att från början och kontinuerligt försöka engagera boende och civilsamhälle i planering- och beslutsprocessen och skapa förutsättningar för delaktighet och inflytande hela vägen. Ett omfattande projekt som Stadsdelslyftet behöver skapa en kapacitetsbyggande samverkan mellan denna komplexa mångfald av aktörer, vilket har rest frågor kring vem ska göra vad, vem har mandat, och vem ansvarar för pengarna och hur de ska fördelas?

Utmaningar i samverkansarbetet

Dessa frågor har medfört utmaningar i samverkansarbetet. Vi har ovan berört att områdescenter i form av lokalt grannskapscenter för möten och aktiviteter ofta fyller en central funktion som verksamhetsnav för ett framgångsrikt samhällsarbete. ”Mötesplats 0-100” dvs den nya mötesplatsen Andreassalen var från början en central del i Stadsdelslyftet. Samtidigt fanns en redan befintlig mötesplats benämnd just ”Mötesplatsen” i Andersberg, som bedriver eller har bedrivit bl.a. integrationsprojekt involverande föreningar, spåkcafé, kvinnogrupper, pappagrupper, unga vuxna-grupper, möten och samtal om kultur och samhälle, samt öppet hus med möjlighet till spontanbesök. Mötesplatsens verksamhet finansieras huvudsakligen av s.k. värdeöverföringsmedel, som kommer från allmännyttiga bostadsbolaget Gavlegårdarna, men vars fördelning beslutas av Kommunstyrelsen.

Mötesplatsen är en del av aktivitetshuset Helges som är inrymt i Andersbergs centrumkomplex och drivs i samverkan med kommunala bostadsbolaget Gavlegårdarna, Hyresgästföreningen och Gävle kommun. Helges är en förening som ansvarar för verksamheter i den av Gavlegårdarna ägda och förvaltade fastigheten. Vid Helges finns även bl.a. en fritidsgård, ungdomsklubb, gym, musikstudio, idrottsaktiviteter samt tjejgrupp och – kvällar.

När Andreassalens verksamhet började utvecklas uppstod utmaningar kring samverkan mellan de båda mötesplatserna, avseende finansieringen samt vilka aktiviteter som skulle bedrivas vid respektive mötesplats. En representant från projektgruppen menade att det uppstod oro bland ansvariga för den befintliga Mötesplatsen: *"Det har ju varit så här, ska det här ta över befintlig verksamhet som gjort nytta tidigare?".* Under intervju med representant från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen, beskrevs denna oro som att: *"nu har man snarare sett det som att Andreassalen blir som en konkurrent till den gamla mötesplatsen, så det har uppstått en konflikt".* Respondenten menade vidare att denna upplevelse hos de ansvariga hade lett till funderingar kring vad Stadsdelslyftet innebar för verksamheten: *"Vad ska Stadsdelslyftet leda till? Konkurrerar de med den här verksamheten? Ska de ta över min verksamhet?".*

Utifrån studiens resultat framgick att det fanns önskemål om att utöka stödet till befintliga verksamheter. Exempelvis menade en av de två intervjuade representanterna från redan befintliga verksamheter i Andersberg att fokus borde läggas på att stärka redan befintliga verksamheter och samarbetsstrukturer: *"Om de hade satsat mer på det som redan finns, en mötesplats, med aktiviteter... Det vi hade önskat."* En av de två intervjuade representanterna från stadsdelsnätverket lyfte fram betydelsen av medvetenhet kring makt och inflytande. För att hantera maktdynamik och främja en inkluderande samverkan i Andersberg, pratade respondenten om vikten av att aktörer inom Stadsdelslyftet etablerade allianser och samarbeten med interna ledare för att bygga förtroende och främja effektiv samverkan. En mer medveten och transparent hantering av vem som fick tillgång till resurser och beslut upplevdes av denna respondent som nödvändig för att skapa förtroende och effektiv samverkan.

En av de båda representanterna från befintliga verksamheter upplevde att Stadsdelslyftets fördelning av resurser inte hade gynnat Andersbergsborna i tillräcklig utsträckning. I relation till detta framkom att den kommunala resursfördelningen uppfattats som att Stadsdelslyftet hade tagit resurser i anspråk som annars kunde ha tilldelats befintliga verksamheter i Andersberg, vilket bidragit till känslan av konkurrens och missnöje. En representant i projektgruppen pekade också på förhållandet att *"många civilsamhällesaktörer i Andersberg lever liksom från år till år på projektbidrag och de har en ganska*

osäker tillvaro". En viktig aspekt för att förstå den uppkomna problematiken kring resursfördelningen, var att Kommunstyrelsen fattade beslut om att möta andra viktiga behov i kommunen, såsom att avsätta mer medel till ett härbärge. Beslutet innebar bl.a. att värdeöverföringsmedlen från Gavlegårdarna AB till Helges, som bl.a. finansierade en tjänst för samordnaren av den befintliga Mötesplatsen, minskades från 780 tkr år 2023 till 700 tkr år 2024 och budgeterade 730 tkr år 2025, medan de verksamhetsansvariga tidigare hade ansökt om 1 187 tkr. En av representanterna från befintliga verksamheter upplevde att medan stora summor hade spenderats på Andreassalen, hade andra viktiga verksamheter i området fått mindre stöd och att det blev: "...*mindre i den här mötesplatsen som redan fanns... Det är det som har påverkat...".*

Detta hade skapat en känsla av orättvisa bland de berörda. En representant från projektgruppen lyfte hur detta inverkat på samverkansarbetet: *"Vi måste samarbeta så här... Men här kommer ju liksom alla ser till sitt va?*" En av de båda intervjuade representanterna från befintliga verksamheter i Andersberg menade att det kunde ha varit mer effektivt att investera i befintliga mötesplatser och aktiviteter: "*Det är inget personligt mot den lokala utvecklingsledaren som jobbar där, det är bara att resurserna läggs på fel ställen…/…Om de hade satsat på den befintliga mötesplatsen och aktiviteterna där, skulle det ha varit mer effektivt".* En av de båda intervjuade representanterna från Andersbergsgruppen beskrev en ekonomisk utmaning i samband med signalerna som sändes när resurser omfördelades mellan olika mötesplatser: "*när vi fick minska det här och så ökade man verksamheten samtidigt i en annan lokal. Då sänder det signaler som är totalt felaktiga".* Utmaningarna kring resursfördelning och ekonomiska begränsningar uppmärksammades även i intervjuer med projektledarna, som underströk att de hade strävat efter att säkerställa en rättvis resursfördelning. En projektledare menade att: *"Det har varit en process att få alla parter att samarbeta och att förstå vikten av att dela resurser rättvist"*. En representant från stadsdelsnätverket påpekade att den ekonomiska fördelningen till olika verksamheter och projekt var politiskt styrd, vilket innebar att det var ett missförstånd att tro att Stadsdelslyftet hade *"tagit*" pengar som annars skulle ha tilldelats befintliga verksamheter i Andersberg.

I och med starten av Stadsdelslyftet tillfördes extra medel just till stadsdelen Andersberg, något som inte gjordes till andra stadsdelar. Det var inte så att Stadsdelslyftet innebar att medel togs från t.ex. Mötesplatsen och omfördelades till Andreassalen. Genom Stadsdelslyftet har medel även fördelats till bl.a. Mötesplatsen. Av Stadsdelslyftets totala budget består dock merparten av investeringsmedel, som är låsta till just investeringar och inte kan fördelas till t.ex. Mötesplatsens eller andra föreningsdrivna verksamheters drift. Det är olika tilldelade potter, vilket är viktigt att kommunicera. De utmaningar som uppstod hängde möjligen både ihop med att det fanns stora investeringsmedel

redan avsatta, samtidigt som kommunen i en svår ekonomisk tid beslöt att minska värdeöverföringsmedlen till Mötesplatsen medan Andreassalens verksamhet inte berördes av dessa besparingar. Det är angeläget att understryka att datainsamlingen till denna studie genomfördes under en begränsad tidsperiod som sammanföll med ekonomiska besparingstider inom kommunen. Även om de röster som uttryckt kritik mot hur dessa besparingar genomfördes är baserade på ett fåtal intervjuer och vi inte kan uttala oss om representativiteten, så visar de på en utmaning som uppstod inom detta projekt. Det visar en process som kan belysas med hjälp av kvalitativ intervjumetod. Dessa utmaningar och, som vi ska se nedan, hur de har hanterats, är ett viktigt resultat som bl.a. pekar på betydelsen av delaktighet, transparens och tidig förankring av beslut, vilket är viktigt att beakta i detta och andra projekt framledes.

Vägen framåt i samverkansarbetet

Att utmaningar uppstår vid implementeringen av ett omfattande projekt som Stadsdelslyftet är naturligt. Frågan är hur de på bästa sätt kan hanteras. Ett gemensamt mål som framkom i resultaten från intervjumaterialet var att Andreassalen skulle bli ett föreningarnas hus där flera verksamheter kunde samverka och dra nytta av de nya lokalerna. Därför menade en av representanterna från stadsdelsnätverket att Andreassalen och den befintliga Mötesplatsen bör ses som komplementära snarare än konkurrerande med fokus på hur de olika lokalerna kan användas för att maximera nyttan för stadsdelen: *"Vi har en mötesplats. Ja, och vi har mötesplats B. Hur får vi ut mest?".* Respondenten underströk därför behovet av tydlig kommunikation och samordning mellan olika verksamheter för att undvika missförstånd och konflikter: *"Det är inte någon konkurrens där. Nu tänker vi om det här är bra för stadsdelen."* För att säkerställa att alla kände sig delaktiga och att verksamheterna kompletterade varandra, lyfte representanten betydelsen av regelbundna diskussioner och samråd för att bestämma vilka aktiviteter som skulle hållas var: *"Jag tror att vi kommer behöva ha diskussioner kring just vilka verksamheter som man ska ha. Till exempel om lokala utvecklingsledarna får en förfrågan att hej, vi vill ha den här aktiviteten just nu. Då hör du av dig till samordnaren på mötesplatsen och bara du".* Även under intervjuer med representanter från befintliga verksamheter framhölls att tydlig och kontinuerlig kommunikation om Andreassalens syfte och användning var avgörande för att undvika att den uppfattades som en konkurrent. En respondent sade*: "Det handlar ju egentligen om att de som är i Andersberg och gör verksamhet har valt en annan lokal... så det är det jag menar just med kroka arm-grejen."* Genom att inkludera alla parter i planeringsprocessen från start kunde man undvika missförstånd och skapa en känsla av gemensamt mål.

Som tidigare visats i avsnittet och teoretiskt ramverk och tidigare forskning, är viktiga inslag för ett fungerande samhällsarbete att skapa dialog och ömsesidigt förtroende, att identifiera och involvera nyckelaktörer och –personer, att identifiera gemensamma utmaningar och mål samt att bygga samverkan och sociala nätverk som kan resultera i gemensamt kapacitetsbyggande. Detta förutsätter att involverade aktörer kan och vill samverka och förmår dra i samma riktning mot gemensamma mål. Att nå dit är ett ofta mödosamt arbete. De ovan berörda utmaningarna inverkade under den period då datainsamlingen pågick negativt på Stadsdelslyftets och Andreassalens arbete. Vid senare intervju med projektledarna framförde de att ett flertal möten med olika aktörer i olika konstellationer hade genomförts, vilket hade resulterat i att utmaningarna hade lösts. Vid en uppföljande intervju med de båda representanterna från befintliga verksamheter uttryckte även de att det inte längre fanns någon konflikt: *”Ja vi har rett ut det nu”*. Samtidigt ansåg de likväl att det bästa ändå hade varit att i stället för att satsa stora resurser på att utveckla den nya mötesplatsen Andreassalen, så hade medlen kunnat användas bättre genom att satsa på redan befintliga verksamheter: *”Det hade gjort mer nytta”.* En representant från befintlig verksamhet menade också att minskningen av medel försvårat möjligheten att delta i olika möten om bl.a. samordning och ansvarsfördelning: *”Vi har inte kapacitet att avsätta tid och resurser för alla samverkansmöten. Vi behöver fokusera på våra egna aktiviteter”*.

Som nämnts var det politiska beslut som resulterade i att värdeöverföringsmedlen till Mötesplatsen minskades samtidigt som satsningen på Andreassalen fortgick. Av det empiriska materialet framgår att detta inledningsvis inte var tydligt för alla involverade aktörer. Den ovan berörda komplexa organisationsstrukturen för Stadsdelslyftet kan ha bidragit till det, med många olika aktörer med olika roller och ansvarsområden. Efter beslutet blev det inledningsvis så att arbetsgruppen, i rollen som Stadsdelslyftets synliga ansikte utåt i stadsdelen, av vissa kunde uppfattas som representanter för kommunens beslut att dra in medel för Mötesplatsen men samtidigt fortsätta satsa på Andreassalen. Detta trots att arbetsgruppen inte var ansvarig för beslutet. Ett beslut som av vissa upplevdes liksom en blixt från klar himmel. De utmaningar som uppstod visar på vikten av tydlig förankring bland berörda. Detta är betydelsefullt för att undvika att det ska bli en top down – bottom up konflikt, mellan central politisk nivå och aktörer i lokalsamhället, och som i det här fallet med den kommunala arbetsgruppen för Stadsdelslyftet däremellan. Om beslut fattas utan tydlig kommunikation, förankring och transparens bland de som bedriver samhällsarbetet ute i området, både offentliga aktörer och civilsamhället, finns risk att upparbetad dialog, förtroende och mandat urholkas. Det är som vi tidigare berört centrala aspekter i ett framgångsrikt samhällsarbete. Öppenhet och transparens samt att i tidigt skede förklara och åskådliggöra beslut för berörda aktörer och de boende, ökar möjligheten att få alla med i samverkansarbetet för gemensamt kapacitetsbyggande.

Till den komplexa organisationsstrukturen i detta omfattande projekt hör även överlappande och ibland dubbla roller. Detta kan ha bidragit till att projekt och beslut av vissa uppfattats som svåröverskådligt, men det kan även medföra fördelar. Den nuvarande samordnaren för stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen innehar samtidigt rollen som bosocial samordnare vid Gavlegårdarna. Detta innebär nära samverkan med projektgrupp, arbetsgrupp, boende, civilsamhälle och föreningsliv inklusive bl.a. aktivitetshuset Helges och Mötesplatsen. De överlappande rollerna skulle kunna medföra eventuella rollkonflikter, men samtidigt ingångar till i princip alla viktiga aktörer i det samverkande samhällsarbetet. Även Mötesplatsen har en styrgrupp, där Gavlegårdarnas bosociala enhet, socialtjänstens fältgrupp, Kultur och Fritid, Hyresgästföreningen, aktivitetshuset Helges och numera även den lokala utvecklingsledaren ingår.

Stadsdelslyftets arbetsgrupp hamnade i en utsatt position när ovan berörda utmaningar uppstod och kunde uppleva att de kom att ses som hela Stadsdelslyftets ansikte. Utmaningarna föranledde ett antal möten i olika konstellationer, där även bl.a. det ansvariga kommunalrådet medverkade. Projektledarna och arbetsgruppen lyfte situationen i möte med projektgruppen. Diskussioner fördes om vikten av att alla involverade aktörer skulle se sina roller i Stadsdelslyftet och tydligare framställa sig som del av det gemensamma Stadsdelslyftet. Ett resultat av dessa möten blev att aktörerna i projektgruppen enades om betydelsen av att nyckelaktörer i olika sammanhang tydligt framställde sig som del av det gemensamma Stadsdelslyftet. Projektledarna menade att efter olika genomförda möten så blev resultatet en starkare samsyn kring hur Stadsdelslyftet skulle genomföras tillsammans. Detta framstår som ett föredömligt exempel på hur utmaningar kan hanteras och resultera i ett stärkt samverkande samhällsarbete. Ovan berörda utmaningar påverkade samverkansarbetet under den period som datainsamlingen för denna studie pågick. Oavsett hur förutsättningarna ser ut idag eller i framtiden kan viktiga lärdomar dras utifrån hur dessa utmaningar hanterades och hur samverkansarbetet kan utvecklas vidare.

När auktoriteter med långvarig erfarenhet från arbete i och med stort förtroende från civilsamhället tydligare trädde fram som företrädare för Stadsdelslyftet, bidrog det till att stärka känslan av samhörighet inom kommunen och med andra aktörer. Detta kan relateras till det som inom samhällsarbete kan konceptualiseras som skillnaden mellan NGOs och CBOs (*community based organizations*). NGOs är aktörer som initieras och kommer utifrån in i ett område, medan CBOs är baserade och framvuxna inifrån området (Sjöberg m.fl. 2015). Även om vi här talar om kommunala aktörer så åskådliggör detta svårigheten att komma in utifrån respektive fördelen med att sedan länge vara en etablerad aktör med upparbetat förtroende i lokalsamhället. Ett exempel som också kan belysa detta är ett tidigt initiativ i nya Andreassalen i form av en testverksamhet som benämndes ”Service

nära dig", där tanken var att boende i Andersberg skulle få möjlighet att träffa representanter från kommunala förvaltningar på plats i Andreassalen. Då det var glest med besökare gjordes ett nytt försök men denna gång i anslutning till sedan länge etablerade Mötesplatsen i Andersbergs centrumkomplex, varvid mobilisering genom Mötesplatsens sociala nätverk bidrog till att detta tillfälle blev tämligen välbesökt.

Vi har i teoretiskt ramverk och tidigare forskning redogjort för platsens betydelse för ett fungerande samhällsarbete, och den viktiga roll som områdescenter kan spela som ett drivande nav i samhällsarbetet. Men, som en representant i projektgruppen sade: *"Det tar tid att sätta en plats".* Att det tar tid, och att det uppstår utmaningar, i samband med etablerandet av ett nytt områdescenter som Andreassalen är naturligt. Vi har ovan belyst hur detta har hanterats på ett konstruktivt sätt inom ramen för Stadsdelslyftet. Behovet av en kompletterande mötesplats lyftes bl.a. fram i ovan nämnda bakgrundsrapporter, och vid genomförda intervjuer ansåg representanter från arbetsgruppen samt stadsdelsnätverket att det finns behov och utrymme för både sedan tidigare befintliga Mötesplatsen och den nya Andreassalen. De menade att frågan är vilka typer av verksamheter som passar bäst vid respektive mötesplats. Vi delar den bedömningen. Andersberg är ett stort bostadsområde med stora behov och det bör definitivt finnas plats för och behov av två mötesplatser. Detta behöver samordnas och idag fungerar det så att när en ny aktör har behov av lokaler för aktiviteter så sker dialog mellan samordnare på Mötesplatsen och den lokala utvecklingsledaren med ansvar för Andreassalen. En fråga vi återkommer till är hur deras respektive verksamheter på bästa sätt kan organiseras, koordineras och drivas.

5.3. Civilsamhällets roll och boendes delaktighet

För att ett samverkande samhällsarbete som syftar till lokal utveckling ska fungera väl behöver offentliga aktörer som kommer utifrån och interna aktörer i civilsamhället gemensamt identifiera utmaningar, mål och fungerande arbetssätt. Flera respondenter i studien lyfte också fram att det var nödvändigt för externa aktörer att etablera allianser och samarbeten med interna aktörer. Som visats ovan har arbetsgruppen inklusive projektledarna och den lokala utvecklingsledaren bedrivit ett omfattande arbete i samverkan md andra aktörer för att uppnå detta. Projektledarna betonade vikten av ett gott samarbete med lokala informella ledare och framhöll att den lokala utvecklingsledaren hade som mål att bygga upp en sådan samverkan med aktörer i civilsamhället.

Flera respondenter nämnde i intervjuer att demokratiskt inflytande och ökad trygghet hade varit centrala mål för projektet. Till exempel beskrev representanter från projektgruppen att genom att

involvera boende och civilsamhällets aktörer i beslutsprocesser och aktiviteter, strävade projektet efter att skapa en mer inkluderande och säker miljö i stadsdelen. Resultaten från studien visade vidare att boende i Andersberg och civilsamhällets aktörer, såsom föreningar och frivilligorganisationer, spelade en central roll i Stadsdelslyftet och Andreassalen. Föreningsdrivna verksamheter såsom Helges och Mötesplatsen framhävdes som viktiga aktörer som bidrog med lokala resurser och engagemang. Den lokala utvecklingsledaren betonade deras betydelse och beskrev dem som: *"väldigt viktiga personer som kunde ge oss jättemycket här i det här området"* samt noterade deras starka närvaro i lokalsamhället. Vidare framkom det att boendes deltagande hade varit kärnan i arbetsprocessen. En representant från projektgruppen ansåg att: *"Det har varit i varenda steg egentligen som vi har tagit så har det varit grunden men vad vill man, vad vill ni, vad vill vi, vad är det som ska funka?"* Detta omfattade allt från övergripande planering till specifika beslut, vilket syftade till att skapa en känsla av ägandeskap och inkludering.

Stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen är en viktig samverkansstruktur för civilsamhällets och boendes delaktighet i samverkan med offentliga aktörer. Andersbergsgruppens deltagare kan växla mellan olika möten, men i nätverket ingår företrädare för Stadsdelslyftet, Gavlegårdarna, socialtjänstens fältgrupp och familjestöd, skolan, familjecentralen, biblioteket, kulturenheten, polisen, Hyresgästföreningen, invandrarföreningar, Rädda barnen, Verdandi, Scouterna, Nolla sabbet, RF-Sisu, GIF-fotboll, aktivitetshuset Helges, samt engagerade boende i stadsdelen utan anknytning till särskild förening. Stadsdelsnätverket motsvarar flera av de aspekter som i tidigare redogjort teoretiskt ramverk och tidigare forskning identifierats som viktiga i samhällsarbete: skapa förtroende, relationer, bygga samverkan och sociala nätverk, skapa medvetenhet, identifiera gemensamma hinder, utmaningar och mål, stödja aktivering, deltagande, engagemang och inflytande, främja kollektiv identitet och tillhörighet, samt gemensamt kapacitetsbyggande för att tillsammans verka för en socialt hållbar utveckling i Andersberg.

Andersbergsgruppen har en samordnare som finansieras av Gavlegårdarna. Den nuvarande samordnaren innehar även rollen som bosocial samordnare vid Gavlegårdarna. Innan den nuvarande samordnaren tillträdde hade en del aktiviteter och även nätverksträffarna flyttats från Mötesplatsen till Andreassalen, En respondent menade vid den tidpunkten: *"Min bild är att Andersbergsgruppens informella ledare var väldigt kritisk till det... det är därför det är så många som inte är med längre i nätverket…".* Något som bidrog till detta var svårigheter i det dåvarande samordningsansvaret för stadsdelsnätverket. Det tidigare samordningsansvaret bedrevs av personer som saknade stark tidigare koppling till nätverket och dess olika aktörer. Svårigheten med att som ny komma in utifrån och få förtroende och mandat av interna etablerade aktörer spelar därmed sannolikt även in i detta exempel.

Den nuvarande samordnaren har liksom den lokala utvecklingsledaren mångårig erfarenhet av att verka i Andersberg och samverka med civilsamhället och hade redan från start ett stort förtroendekapital. Genom samverkan och dialog mellan dessa båda nyckelpersoner och i samverkan med föreningslivets aktörer träffas Andersbergsgruppen numera regelbundet, deltagandet har återigen ökat och numera växlar nätverket mötesplats så att de varannan gång möts i Mötesplatsen och varannan i Andreassalen.

De utmaningar som uppstått benämndes av en representant från stadsdelsnätverket även i termer av maktförhållanden som var svåra för utomstående att förstå och påverka: *"Det finns ju tydliga maktpositioner tycker jag i Andersberg, formella och informella"*. Och på tal om de utmaningar som tidigare fanns i samverkan mellan Mötesplatsen och Andreassalen: *"Det är en motsättning. Som nog är svår att komma runt när det finns dessa maktpositioner"*. Makt är ett begrepp som utöver klassiska dimensioner som klass, genus, etnicitet, resurstillgångar m.m., i relation till samhällsarbete även kan innefatta t.ex. insider-outsider aspekter och därmed sammanhängande lokalt baserat förtroendekapital i en community. Det är möjligt att utöver de tidigare berörda indragna resurserna relatera detta till att aktörer med lång erfarenhet av att bedriva aktiviteter i Andersberg upplevde att deras inflytande minskade när nya projekt och aktörer introducerades. En av de två intervjuade representanterna från Andersbergsgruppen menade att, trots de goda intentionerna från projektgruppen, projektledare och den lokala utvecklingsledaren, hade förfrågningar om att be ansvariga att informera sina besökare på Mötesplatsen och aktivitetshuset Helges om aktiviteter vid Andreassalen, uppfattats som konkurrens om samma besökare, snarare än att verksamheterna kompletterade varandra. När Familjestödet valde att förlägga sin föräldrautbildning ABC till Andreassalen eftersom de större lokalerna bedömdes vara mer ändamålsenliga för just den verksamheten uppstod en liknande situation. Det var därför som berörts ovan avgörande att utveckla strategier för att hantera dessa situationer för att möjliggöra ett konstruktivt och framåtsyftande samverkansarbete för hållbar utveckling i Andersberg.

En viktig del i samhällsarbete är att sprida information, kunskap och bidra till ökad medvetenhet. Studiens resultat visar att en utmaning varit att skapa en effektiv kommunikation och samverkan mellan olika aktörer samt med de boende. En representant från stadsdelsnätverket upplevde att det förekommer en brist på förtroende mot offentliga aktörer bland boende i Andersberg: *"Det finns en stark misstro hos många mot offentliga aktörer liksom så det tänker jag är en stor utmaning."* I detta sammanhang nämndes även svårigheter att få boende att nyttja och delta i aktiviteter i de nya lokalerna: *"Det var ganska mycket motstånd liksom och det tog tid. Och ni vet innan man ens kan tänka sig jaha ska vi inte ens kunna komma igång liksom?"*. Detta är något som inte bara gäller Andersberg

utan är ett idag generellt samhällsproblem där avståndet mellan offentliga aktörer och människor i marginaliserade områden har ökat. Även i Sverige finns numera vad som inom forskningen definieras som marginaliserade bostadsområden, ”areas of advanced marginality”, (Wacquant 2008), som karaktäriseras av social utsatthet och utanförskap som är så långt gången att utvecklingen är mycket svår att vända. Den generella långsiktiga urbana utvecklingen kan benämnas som en socialt ohållbar stadsutveckling, där skillnaderna mellan välbärgade villa- och innerstadsområden respektive förorternas miljonprogramsområden under lång tid har ökat. Denna samhälls- och stadsutveckling kännetecknas av ökande ojämlikhet, segregation, social exkludering och polarisering, där boende i marginaliserade bostadsområden kan uppleva ett främlingskap i förhållande till det etablerade samhället. Det är en social situation som det svenska välfärdssamhället länge var förskonat från, men nu alltmer konfronteras med.

Även om Andersberg i Gävle inte tillhör de mest marginaliserade områdena i landet, så är det viktigt att ha denna övergripande samhällskontext med sig i det långsiktiga arbetet för en socialt hållbar stadsutveckling. Som berörts i inledningen kan ett lokalt samhällsarbete inte råda bot på dessa övergripande samhällsproblem, men det kan ge viktiga bidrag och göra skillnad. En viktig utgångspunkt är då, som redogjorts i det teoretiska ramverket, att vara aktivt närvarande i människornas livsmiljö för att skapa dialog och bygga förtroende samt att stödja aktivering, deltagande och engagemang. Detta är ett mödosamt arbete och en lång process vilket berördes i intervjuer och en projektledare menade att: *"Det är viktigt att ha en dialog och att hela tiden lyssna in vad som behövs och lära under processen"*.

Den lokala utvecklingsledaren betonade vidare vikten av att skapa öppna kanaler för kommunikation och samverkan mellan aktörer och boende. Ett exempel på detta var när lokala aktörer bjöds in till Andreassalen för att öka kontakten och samarbetet: *"Vår tanke var ju naturligtvis att skapa öppna kanalerna emellan och få folk att kunna prata med varandra på ett annat sätt".* Detta syftade till att bryta ner barriärer och främja interaktion mellan olika aktörer. En representant från Andersbergsgruppen menade att en viktig del av detta arbete var att vara synlig och tillgänglig i stadsdelen för att kunna lyssna in och möta de faktiska behoven: *"Det handlade mycket om att vara synliga på olika sätt i Stadsdelslyftet generellt... och erbjuda förutsättningarna för engagemang och delaktighet".* Trots arbetet med att skapa öppna kanaler och främja dialog framkom i intervju med en representant från en befintlig verksamhet upplevelsen av att medborgardialoger och delaktighet från lokalsamhället ibland hade kommit in för sent i processen: *"Medborgardialogerna har ofta kommit för sent, vilket har skapat en känsla av att besluten fattas ovanifrån"*, vilket enligt respondenten kunde minska känslan av ägarskap och delaktighet bland invånarna. Även projektledarna noterade att det

ibland hade varit en prövning att uppnå delaktighet bland de boende och civilsamhällets aktörer, men fokuserade mera på att segregationen i stadsdelen var en bidragande orsak: *"Det har varit en utmaning att få med alla invånare på tåget, särskilt i ett så pass segregerat område som Andersberg".* Projektledaren menade att detta inte minst gällde boende i radhus och villa, som kan vara svåra att involvera och bli delaktiga.

Den ovan citerade respondentens upplevelse av att beslut fattats ovanifrån och att medborgardialoger och boendes delaktighet ibland kommit in för sent, kan sannolikt bl.a. relateras till hur hela projektet inledningsvis beslutades samt de ovan berörda utmaningar som uppstod efter senare beslut. Men denna upplevelse kan även hänga ihop med den mera övergripande samhällsbild som berörts ovan, med socioekonomisk utsatthet, segregation, social exkludering, marginalisering m.m., där grupper av människor lever distanserade från det etablerade samhällslivet i stadens centrum. I en sådan övergripande kontext är det som nämnts svårt att nå ut till alla i ett område och få alla med på tåget. Även om det bedrivs en omfattande informationsspridning genom t.ex. affischering, hushållsutskick, öppna infomöten m.m., så är det ofta svårt att nå fram till de berörda. Detta kan bl.a. ha att göra med språkbarriärer, men även om information översätts till andra språk kan det vara mycket svårt att nå fram. Människor som länge levt i en kontext av exkludering och marginalisering kan hamna i en situation av likgiltighet, passivitet eller misstro, med en upplevelse av att det inte adresserar dem, även om de liksom alla andra får ett utskick i brevlådan.

Som visats i avsnittet om teoretiskt ramverk och tidigare forskning, är en viktig aspekt av samhällsarbetets process därför att identifiera nyckelaktörer och -personer. Genom att skapa dialog och bygga förtroende med nyckelpersoner i en community och involvera personen i samverkansarbetet, kan kanaler skapas till hela communityn. En nyckelperson som har stort förtroendekapital i en viss community kan sprida information, få folk att känna sig adresserade, att vilja delta i möten, och i bästa fall bli aktivt delaktiga i det samverkande samhällsarbetet. Ett exempel som kan illustrera detta är från ett möte med stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen. En av deltagarna var en kvinna från en etnisk grupp i Andersberg som inbjudits att delta med anledning av en fråga som skulle behandlas. Vid mötet sade kvinnan att det var jättebra saker som diskuterades vid mötet, men att ingen från hennes community var där och ingen hade hört talas om mötet. Detta kan ses som en indikation på betydelsen av att identifiera och inkludera nyckelpersoner i det samverkande samhällsarbetet. En sådan nyckelperson, som många har förtroende för, kan nå ut till mängder av människor i en community och spela en viktig roll i samhällsarbetet. Den lokala utvecklingsledaren, som närvarade vid stadsdelsnätverkets möte, var medveten om detta, och kvinnan i exemplet är involverad i Stadsdelslyftets arbete.

Lokala utvecklingsledaren, länken mellan kommun, civilsamhälle och boende

Studiens resultat visar att den lokala utvecklingsledaren haft en nyckelroll som länk mellan kommunen och civilsamhället. Den lokala utvecklingsledaren, som är anställd av Gävle kommun inom ramen för Stadsdelslyftet, har det operativa ansvaret för verksamheten i Andreassalen. Utvecklingsledaren är på plats kontinuerligt i Andreassalen, vilket är en utgångspunkt för ett välfungerande samverkande samhällsarbete. Utvecklingsledaren koordinerar de verksamheter som bedrivs i samverkan med projektledare, civilsamhälle, föreningsliv och boende. En projektledare menade att: *"Den främsta resursen var väl egentligen att vi hade en lokal utvecklingsledare på plats... och det var klart att det var otroligt viktigt att ha ett samarbete och samverkan med aktörer som redan fanns i stadsdelen".*

Den lokala utvecklingsledaren är närvarande i Andersberg flera dagar i veckan och ska fungera som en länk mellan olika aktörer och se till att projektet anpassas till de lokala behoven. En projektledare beskrev att samordningen mellan olika kommunala förvaltningar hade varit en kritisk komponent i projektet och framhöll: *"Att ha en lokal utvecklingsledare har varit avgörande för att skapa samverkan mellan olika aktörer och invånare".* Den lokala utvecklingsledaren upplevdes spela en viktig roll i samarbetet med civilsamhället, inklusive befintliga verksamheter, föreningar och boende i Andersberg. I intervju med representant från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen framhävdes den lokala utvecklingsledarens förmåga att effektivt samverka med olika aktörer på ett positivt sätt: *"Det fanns inget gnissel överhuvudtaget när det kom till den lokala utvecklingsledaren. Det var helt rätt person på rätt plats som kunde samverka med alla föreningar och var väldigt öppen".* Vidare betonades att: *"hon hade gjort alla rätt som man kunde göra. Hon hade varit så aktiv*", och tillade: *"den utvecklingsledaren är superduktig så jag tror att det blir bra".*

Dessa uttalanden belyser utvecklingsledarens engagemang, kompetens och förmåga att skapa god samverkan på den lokala områdesnivån. Det framkom genomgående i intervjuerna att den lokala utvecklingsledaren i samverkan med projektledarna och övriga i arbetsgruppen hade haft en avgörande betydelse för genomförandet och implementeringen av Andreassalen och Stadsdelslyftet. Respondenterna betonade att den lokala utvecklingsledarens insatser var centrala för projektens framgång. Den lokala utvecklingsledarens betydelsefulla roll baserades i hög grad på den kontinuerliga närvaron i de berörda människornas livsmiljö och förmågan att skapa dialog, förtroende och relationer. Detta är som vi tidigare berört i det teoretiska ramverket centrala delar som tidigare forskning identifierat för framgångsrikt samhällsarbete.

Vid analysen av det insamlade materialet identifierades fem centrala faktorer som förklarade varför utvecklingsledarens roll var av stor betydelse. 1) Synlighet och tillgänglighet: att vara fysiskt närvarande i Andersberg gjorde det möjligt för den lokala utvecklingsledaren att vara tillgänglig och synlig, vilket ansågs vara avgörande för att bygga förtroende och relationer med invånarna. En representant från befintlig verksamhet sade: *"Jag har ju nämnt det alltså vikten av att vara tillgänglig och synlig och etablera sig på platsen jätteviktig".* 2) Samverkan med lokala aktörer**:** Den lokala utvecklingsledaren fungerade som en länk mellan olika aktörer i stadsdelen, vilket var viktigt för att undvika konflikter och överlappande verksamheter. En projektledare betonade: *"Den lokala utvecklingsledaren har ju en otroligt viktig roll där i att liksom lyssna in och fungera som en län*k". 3) Stark lokal förankring och kännedom om lokala behov**:** Genom att vara på plats kunde den lokala utvecklingsledaren förstå och reagera på de specifika behoven och önskemålen hos Andersbergs invånare. En projektledare nämnde att utvecklingsledaren *"har en tät dialog med stadsdelsnätverk med de som är verksamma ute i Andersberg".* 4) Bygga lokalt engagemang: Den lokala utvecklingsledarens närvaro bidrog till att skapa engagemang och ägandeskap bland lokalbefolkningen. En representant från befintlig verksamhet uttryckte: *"Jag skulle vilja se Andreassalen alltså ett ännu tydligare ägandeskap och liksom engagemang från boende och föreningar att man liksom tar plats och ser det som sin självklara arena".* 5) Koordination och ledarskap**:** Den lokala utvecklingsledaren koordinerade mellan olika verksamheter och säkerställde att det fanns en sammanhållen strategi. En representant i projektgruppen framhävde betydelsen av ledarskapet: "*Det behövs en person som är där och har det som sitt uppdrag att hålla i det".*

Den lokala utvecklingsledaren framförde att demokratiskt inflytande främjades genom att *"involvera boende och civilsamhällets aktörer i beslutsprocesser och planering"*. Samverkan med civilsamhället och boende hade främst utförts genom olika dialoger och deltagandeprocesser som syftade till att fånga upp deras perspektiv och behov. Detta arbete påbörjades i ett tidigt skede, exempelvis genomfördes öppna dialogmöten i januari och mars 2023, då verksamheter och boende i Andersberg fick möjlighet att ge synpunkter och påverka såväl lokalernas som verksamhetens utformning. Den lokala utvecklingsledaren beskrev arbetet för att inkludera olika grupper i dialogerna och säkerställa att deras röster hördes: *"Vi har försökt lyssna in vad människor i stadsdelen vill ha i den här nya mötesplatsen"*. Dessa dialoger hade även fokuserat på att aktivt söka upp grupper som inte tidigare gjort sig hörda, såsom bostadsrätts- och villaägare, för att säkerställa att deras röster också inkluderades. Lokala utvecklingsledaren upplevde att tryggheten i området hade förbättrats genom dialoger och samverkan med lokala aktörer såsom polisen och socialtjänstens fältgrupp. Mot bakgrund av vad som framkommit i studien är det rimligt att tolka det som att den lokala utvecklingsledarens närvaro i Andersberg inte bara varit viktig, utan avgörande för att genom ett långsiktigt och mödosamt

samverkansarbete, under ledning av projektledarna och i samverkan med övriga i arbetsgruppen samt i dialog med civilsamhället, skapa en inkluderande och verkningsfull miljö, som grund för uppfyllandet av Andreassalens och Stadsdelslyftets målsättningar.

Den lokala utvecklingsledarens betydelse indikeras även i de kvantitativa resultaten från studiens enkätundersökning (Bilaga 2), där 62 % av samtliga svarande och 72 % av kvinnorna angav ”stämmer bra” eller ”mycket bra” avseende att de känner sig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen. Resultaten från enkätundersökningen kommer nu vidare att redovisas i relation till de båda avslutande resultatdelarna. I dessa avslutande delar behandlas hur stadsdelsnätverkets deltagare och besökare som deltagit i aktiviteter i Andreassalen ser på Andreassalens roll i relation till de angivna effektmålen för Stadsdelslyftet, baserat på svaren i enkätundersökningen.

5.4. Jämställdhet i Andreassalen och Stadsdelslyftet

Andreassalen och Stadsdelslyftet har ett uttalat syfte att främja jämställda villkor för tjejer och kvinnor i Andersberg genom att skapa inkluderande och trygga offentliga miljöer samt att erbjuda aktiviteter som är riktade specifikt till dessa grupper. Studiens resultat visade att trots att vissa aktiviteter ännu inte hade genomförts, fanns det en tydlig ambition och plan att använda Andreassalen för att främja jämställdhet. Detta skulle uppnås genom att erbjuda ett bredare utbud av aktiviteter som tilltalade både flickor och pojkar. Projektledarna beskrev hur medborgardialoger och intervjuer med olika aktörer hade bidragit till att utforma aktiviteter som engagerade tjejer och kvinnor. Av enkätstudiens resultat (Bilaga 2) framgår att 54 % av de svarande var kvinnor. Samtidigt framkommer att bland samtliga svarande bodde majoriteten inte i Andersberg. Vid intervju framfördes viss kritik från en representant från befintlig verksamhet för att de aktiviteter och stöd som tillhandahölls inte i första hand hade attraherat tjejer och kvinnor i Andersberg. I enlighet med Stadsdelslyftets målbeskrivningar syftar Andreassalen dock inte enbart till att adressera boende i Andersberg. I relation till Stadsdelslyftets målsättning minskad segregation var ambitionen att minska avståndet till andra stadsdelar och att människor från andra delar skulle vilja komma till Andersberg. Utifrån enkätstudiens svar tycks Andreassalen ha bidragit till detta. Detta indikeras även av att 91 % av kvinnorna ansåg att de kan träffa personer i Andreassalen som de annars inte brukar träffa.

En representant från stadsdelsnätverket framförde en positiv syn på Andreassalens potential att bidra till ökad jämställdhet inom ramen för Stadsdelslyftet och framhöll att det pågick flera satsningar för att inkludera flickor och kvinnor i olika aktiviteter och offentliga miljöer i Andersberg. Ett av de

konkreta exemplen som nämndes var att Stadsdelslyftet hade haft dialog med olika föreningar för att bedriva verksamheter som specifikt lockade flickor, såsom "Pippi Power" i samarbete med Rädda Barnen och Gävle IF fotboll. Dock betonade en representant från Andersbergsgruppen att flickor ofta upplevs föredra lågtröskelaktiviteter i stället för mer organiserade lagsporter: *"De skulle ha till exempel teaterföreställningar och sådana aktiviteter"*. En projektledare nämnde att *"Just dansgolvet var väldigt viktigt eftersom många tjejer och kvinnor tycker om att dansa"*. Även under intervju med de båda representanterna från befintliga verksamheter berördes Andreassalens tjejverksamhet: *"Jag hoppas att det är så, eller jag tror att det är så, att det är det man vill uppnå... att bjuda in tjejer"*. Detta underströks av den lokala utvecklingsledaren som beskrev hur de hade försökt skapa platser som specifikt riktade sig till tjejer och kvinnor och att arbeta med lokala nätverk för att säkerställa att aktiviteter och resurser var tillgängliga för alla, till exempel: *"mobil fritidsgård har krav på att hälften av deltagarna ska vara flickor"*.

Under gruppintervjun med representanter från projektgruppen diskuterades hur Stadsdelslyftet även hade arbetat med att förbättra den fysiska miljön i området, inklusive: *"trafiksäkerheten och tryggheten kring skolor och idrottshallar".* En representant från stadsdelsnätverket nämnde att trygghetsplanerna hade spelat en central roll i dessa insatser, med specifikt fokus på vad som gjorde en plats tryggare. Även här var det lokala områdesarbetet och den lokala närvaron av stor vikt, där strateger från arbetsgruppen höll i dialogarbete och medskapande med exempelvis fokusgrupper med unga tjejer. Konkreta exempel som lyftes fram var arbetet med cirkulationsplatsen och rustandet av idrottshallen: *" Man har genom trygghetsplanerna tagit jättestor hänsyn till vad som gör en plats tryggare, till exempel cirkulationsplatsen som skapade en tryggare stadsdel och även att belysning kring idrottshallen skapade mer trygghet".*

Dessa insatser ansågs viktiga för att skapa en trygg livsmiljö där tjejer och kvinnor kunde röra sig fritt och delta i aktiviteter utan att känna sig otrygga. Enligt en representant från befintlig verksamhet i Andersberg var: *"en trygg livsmiljö avgörande för att tjejer och kvinnor skulle kunna delta fullt ut i samhällslivet".* Flera respondenter i intervjustudien rapporterade att olika åtgärder hade implementerats för att förbättra säkerheten i Andersberg, däribland en ökad närvaro av myndigheter. Till exempel framkom under intervjun med projektledare att Andreassalen och Stadsdelslyftet hade strävat efter att förbättra tryggheten genom samarbete med lokala aktörer som polisen och socialtjänstens fältgrupp. Dessa åtgärder var i linje med de mål som Andreassalen avsåg att uppnå. Vid intervju med projektgruppen framfördes att Andreassalens lokaler var kommunalt finansierade och administrerade, vilket ansågs innebära att det fanns en neutral mötesplats att vända sig till, något som kunde främja skapandet av en dynamisk och aktiv stadsdel. Som exempel nämndes att man vid start

av en verksamhet för en föräldragrupp inte behövde oroa sig för platsproblem tack vare detta ägandeskap och stöd. Deltagare i projektgruppen menade att trygghet var en avgörande aspekt för att skapa en livsmiljö där tjejer och kvinnor kände sig säkra och välkomna och att Andreassalen hade en nyckelroll i det arbetet.

Resultaten från de 65 svaren i enkätstudien, baserade på personer i stadsdelsnätverket och andra besökare vid aktiviteter i Andreassalen, indikerar också att Andreassalen bidragit till ökad trygghet och jämställdhet för tjejer och kvinnor. Av enkätstudiens resultat framkommer att hela 89 % av de svarande kvinnorna anser att det stämmer bra eller mycket bra att Andreassalen kan bidra till ökad trygghet för boende i Andersberg, 66 % att Andreassalen kan göra så att de själva känner sig mer trygga, och 63 % att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg. Vidare bedömde 60 % av de svarande kvinnorna att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Andersberg, 69 % att de kan bli mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns, 74 % att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Andersberg, samt 77 % att tjejer och killar kommer att ha lika möjligheter att vara på Andreassalen (se Bilaga 2).

5.5. Andreassalens roll i uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar

Under 2023 hölls workshops och dialoger med aktörer och boende i Andersberg för att diskutera Andreassalens utformning, behov och önskade aktiviteter i lokalerna. Lokalerna har därefter renoverats och möblerats med fokus på återbruk. Andreassalen invigdes 9 juni 2023, med tal av kommunalråd samt presentationer av projektledare, lokal utvecklingsledare samt kommande verksamhetsutövare. Andreassalen besöktes under dagen av hundratals personer. Byggnaden är utrustad för att genomföra många olika typer av evenemang och lokalerna rymmer 150 personer totalt, och har utöver en stor lokal även mindre rum för enskilda samtal och utbildningar. Under hösten 2023 började pilotverksamhet och aktiviteter successivt dra igång, men det var först från våren 2024 som en mångfald av aktörer kontinuerligt bedrev löpande verksamhet där. I en uppföljningsrapport från Enheten för social hållbarhet om det initierade arbetet i Andreassalen, uppskattas att cirka 6300 besökare deltagit i aktiviteter och arrangemang i Andreassalen under perioden maj 2023 - september 2024 (Gävle kommun 2024). Exempel på kontinuerliga aktiviteter och verksamhetsutövare är Kulturskolan, Folkteatern och Skottes teater, musikverksamheten El Sistema, Välfärd Gävles förebyggandeenhet (Familjestödets föräldragrupper och utbildningar samt Fältgruppen enskilda samtal), Andersbergsgruppen, Rädda Barnen (tjejträff och EU-projekt), RF Sisu rörelse, seniorgruppen

(föredrag, dans, musik), JUNIS barnverksamhet, samt Gävle södra scoutkår. Utöver dessa kontinuerliga verksamheter har ett stort antal evenemang genomförts (Bilaga 3).

Andreassalen skapades som en del av Stadsdelslyftet för att bidra till att uppnå projektets mål. Stadsdelslyftets mål har redovisats ovan i inledande avsnitt 1. Ett av Stadsdelslyftets angivna effektmål var att skapa förutsättningar för minskad segregation genom att främja jämlika villkor inom stadsdelen och mellan Andersberg och närliggande stadsdelar. Under intervju med representant från stadsdelsnätverket uppmärksammades Andreassalens funktion att minska segregationen inom stadsdelen: "*Ja, då tänker jag på Andersbergs centrum som en fysisk mur mellan hyreshusområdet med stor social utsatthet och på andra sidan villor och bostadsrätter.../...Det är ett segregerat område, även lilla Andersberg är segregerat internt".* Andreassalen, som geografiskt ligger lite vid sidan om men samtidigt i nära anslutning till Andersbergs centrumkomplex, kunde strategiskt fungera som en brygga mellan dessa och andra områden i staden, och bidra till att skapa inkluderande offentliga miljöer för besökare från Andersberg och andra bostadsområden. En projektledare beskrev hur Andreassalen var kopplad till alla effektmål, inklusive minskad segregation, ökad integration, tryggare skolmiljöer, mer jämlika förutsättningar och ökad upplevd trygghet: "*Ja, jag tänker att Andreassalen hänger ganska tätt ihop med alla effektmålen faktiskt. Så den har en väldigt viktig roll".* Även den lokala utvecklingsledaren beskrev: *"Andreassalen ska ju på många sätt fylla flera av de olika målen som finns för hela Stadsdelslyftet om att främja integration och skapa delaktighet, om att skapa möten och platser för möten i stadsdelen".*

Ett annat angivet effektmål var att stadsdelen ska uppfattas som trygg, trivsam och attraktiv för människor i Andersberg och i övriga Gävle. Enligt representant från stadsdelsnätverket hade olika satsningar bidragit till att målet uppnåddes genom initiativ såsom upprustning av sporthallen, ny cirkulationsplats med konstverk vid infarten till Andersberg samt skapandet av allaktivitetsytor, med Andreassalen i en central roll. Respondenten förklarade: "*Nu pratar vi utifrån att man besöker stadsdelen, man vill locka fler besökare till stadsdelen och det har man ju velat göra genom att exempelvis rusta sporthallen".* Att över 6000 deltagare inom loppet av ett år deltagit i Andreassalens aktiviteter och arrangemang har bidragit till uppfyllandet av effektmålet. Statistiken från den genomförda enkätstudien (Bilaga 2) visade att 74 % bedömde att det stämde bra eller mycket bra att de kan träffa personer i Andreassalen som de annars inte brukar träffa. Samtidigt visade enkätsvaren att drygt 60 % av besökarna vid Andreassalen inte bodde i Andersberg. En möjlig tolkning av dessa resultat är att Andreassalen uppfattas som attraktiv samtidigt som den bidrar till integration genom att även locka människor från andra delar av staden.

I det teoretiska ramverket visas att några av de aspekter som forskningen lyfter fram som viktiga för ett framgångsrikt samhällsarbete är att sprida information, kunskap och skapa medvetenhet. Aktiviteter och arrangemang som lockar sammanlagt tusentals deltagare ger ett viktigt bidrag till det. Samtidigt visade enkäten att bland de svarande uppgav 31 % att det stämde dåligt eller mycket dåligt att de visste vad Stadsdelslyftet är för något. Detta pekar på ett annat resultat som framkommit i det kvalitativa intervjumaterialet, nämligen arbetet för att synliggöra Stadsdelslyftets arbete, både för boende i Andersberg och för befolkningen i övriga stadsdelar i Gävle. En representant från stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen skildrade att en viktig del i kommunikationen och informationsspridningen för att synliggöra Andreassalen hade varit initiativet att sätta upp en digital anslagstavla i Andersbergs centrum. Denna användes för att informera invånarna om allt som hände inom Stadsdelslyftet: *"Att sätta upp en TV i centrum där det är allt som händer inom Stadsdelslyftet var bra"*. Respondenten förklarade vidare att detta var en effektiv metod för att öka tillgängligheten till information och engagera invånarna i de aktiviteter och initiativ som erbjöds: *"Det är också en sån här grej. Nu pratar jag tillgänglighet utifrån ett annat perspektiv, men att man har tillgång till vilka aktiviteter som erbjuds."* Skärmarna användes också för att sprida affischer och meddelanden från olika aktörer inom Andersbergsgruppen, vilket ytterligare underlättade kommunikationen och delaktigheten. Den lokala utvecklingsledaren menade att: *"Det blir liksom lättare också att linda det kring någonting, visa att ja men genom att man förstår att Andreassalen finns och vad det är då kan man förstå Stadsdelslyftet övergripande på ett annat sätt."*

Ett uppdrag som senare kom att integreras i Stadsdelslyftet är ökad myndighetsnärvaro. Den lokala utvecklingsledaren betonade att en nyckelfaktor för att reducera segregationen var att stärka närvaron av både offentliga myndigheter och civilsamhället i Andersberg och framhöll: *"Andreassalen är tänkt att kunna fungera som en knutpunkt för det, inte att allt ska ske på plats i Andreassalen men att det ska bli en tydlig organisatorisk knutpunkt för Andersberg där olika verksamheter möts".* En representant från befintlig verksamhet i Andersberg ansåg emellertid vid intervjutillfället att den fysiska utformningen och placeringen av Andreassalen inte fullt ut hade motsvarat behoven i Andersberg och att den, trots sin potential, inte hade blivit den integrerande plats som var avsedd: *"De sa att det skulle bli som ett kontor för fältarna, familjestödet och andra aktörer... men det har inte hjälpt något".* Respondenten hänvisade till den provperiod med sex tillfällen då olika myndighetsföreträdare hade öppethusverksamhet för Andersbergsborna, då det kom enstaka besökare vid tre tillfällen i Andreassalen medan något flera besökare kom vid tre tillfällen inne i Andersbergs centrumbyggnad.

Därefter har dock förebyggandeenheten med familjestödet och fältgruppen börjar bedriva kontinuerlig verksamhet i Andreassalen med större antal besökare. Andreassalen fungerar därmed numera som en

mötesplats med närvaro även av myndigheter såsom socialtjänst och familjestöd. En respondent beskrev: *"Andreassalen har ju potential att bli en bredare mötesplats där man faktiskt kan skapa saker tillsammans".* En representant från stadsdelsnätverket beskrev också utöver myndighetsnärvaron andra testverksamheter: "*Man gör olika aktiviteter som jag har förstått det hittills, typ testverksamhet från kommunen som kommer närmare invånarna i stadsdelen där de bor och har provat grejer".* En projektledare beskrev hur Andreassalen nu fungerar som en knutpunkt för olika samverkande verksamheter: *"Andreassalen är ju tänkt att kunna fungera som knutpunkt för det... en tydlig organisatorisk knutpunkt för Andersberg där olika verksamheter möts."* Genom att fortsätta bygga starka partnerskap med lokala föreningar, skolor, och andra samhällsaktörer kan projektet integreras djupare i lokalsamhällets struktur.

I intervjumaterialet framkom att ett viktigt syfte med Andreassalen hade varit att möjliggöra samverkan med civilsamhället och boende för att skapa en mötesplats där olika grupper kunde interagera och delta i aktiviteter. Enligt representant från stadsdelsnätverket fungerade Andreassalen som en ny mötesplats med större kapacitet än tidigare lokaler och fungerade därigenom som ett komplement till befintliga Mötesplatsen med färre antal platser för besökare. En representant från projektgruppen sade: "*Det är ju en fin plats som också kan vara allt från scouterna till teater och att det är öppet för föreningslivet är också viktigt".* Projektledarna beskrev detta som: "*att kanske bryta en del av segregationen... och att också bjuda in grupper som inte tar sig in i centrum*". Även den lokala utvecklingsledaren betonade vikten av att erbjuda en kompletterande plats för möten och dialog för att skapa möjligheter för olika aktörer att mötas och samverka: *"Vår tanke var ju naturligtvis att skapa öppna kanalerna emellan och få folk att kunna prata med varandra på ett annat sätt".* Vid intervjuer underströks att involvering av lokalsamhället är avgörande för att åstadkomma en långsiktig hållbar utveckling. Till exempel framhävde en representant från Andersbergsgruppen betydelsen av medskapande och medborgardelaktighet: *"Medskapande och medborgardelaktighet har varit kärnan också i hela liksom arbetsprocessen."*

Forskningsfältet om samhällsarbete understryker att centrala delar av arbetet handlar om att stödja aktivering, deltagande, engagemang och inflytande. Ett av Stadsdelslyftets effektmål är att ha förutsättningar i stadsdelen för möten mellan människor, i alla åldrar och med olika bakgrund, för en ökad delaktighet i lokalsamhället. Utöver de resultat som redogjorts för ovan från det kvalitativa datamaterialet indikerar de kvantitativa resultaten från de 65 svarande i enkätstudien att Andreassalen har en betydelsefull roll för uppfyllandet av detta. Exempelvis svarade 72 % att det stämmer bra eller mycket bra att de upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor; 54 % och bland kvinnorna 74 % att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i

Andersberg; 71% att tjejer och killar kommer att ha lika möjligheter att vara på Andreassalen; och 63 % varav bland kvinnorna 71 % att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män. Vad gäller delaktighet och inflytande svarade 71 % att det stämmer bra eller mycket bra att det är viktigt att de som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare; 57 % att de upplever att Stadsdelslyftet och platser som Andreassalen hjälper människor i Andersberg att vara mer delaktiga och ha mer att säga till om; 58 % att de upplever att de har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg kan bli bättre. När det gällde frågan huruvida de upplever att de kan bli mer delaktiga i samhället nu när Andreassalen finns, så var andelen som svarade bra/mycket bra mindre, 52 %, medan 22 % svarade stämmer dåligt eller mycket dåligt. Detta kan tolkas som att besökarna vid Andreassalen upplevde att den bidrog mer till att öka deras delaktighet och inflytande i Andersbergs utveckling än i samhället i stort.

Andra effektmål för Stadsdelslyftet är att genom samverkan erbjuda förbättrade och trygga uppväxtvillkor för barn och unga boende i stadsdelen, samt att stadsdelen erbjuder attraktiva och trygga boende- och utemiljöer för alla åldrar, funktionsförmåga och bakgrund. Andreassalen utgör en del inom det övergripande Stadsdelslyftet och det är huvudsakligen andra delar av Stadsdelslyftet som syftar till att främja attraktiva och trygga boende- och utemiljöer. Stadsdelslyftets och Andreassalens samverkansarbete med andra aktörer har behandlats ovan. Även trygghetsaspekten har behandlats ovan och kvantitativa resultat avseende jämställdhet har redovisats.

Enligt lokala utvecklingsledaren är Andreassalen utformad som en mötesplats för alla åldrar och syftar till att skapa en gemensam plats som inkluderade människor med olika bakgrunder och åldersgrupper, vilket ansågs vara en viktig förutsättning för att skapa en trygg och inkluderande samverkan. Till exempel sade en representant från projektgruppen: "*Andreassalen är en plats där människor från olika delar av Andersberg kan mötas*". En representant från projektgruppen nämnde vidare att en av målsättningarna var att göra Andersberg till en attraktiv och trygg plats: "*Vi ville att fler skulle känna sig trygga och inte vara rädda för Andersberg*". Utöver de kvantitativa resultat avseende trygghet som redan redogjorts för ovan, visar enkätstudien att 58 % av respondenterna svarade stämmer bra/mycket bra avseende att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg; 72 % att Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg; samt 52 % att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg. Vad gäller trygghet för tjejer och kvinnor har statistik redovisats ovan. Något som kan noteras är att det finns skillnader i svaren mellan män och kvinnor, exempelvis att 65 % av kvinnorna svarade stämmer bra/mycket bra på frågan jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg, medan svarsandelen bland män var 45 %. På frågan jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i

Andersberg, svarade 63 % av kvinnorna stämmer bra eller mycket bra, medan 35 % av männen svarade så.

6. Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka hur den nya mötesplatsen Andreassalens verksamhet bidrar till uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar. För att besvara detta syfte utarbetades ett antal vetenskapliga frågeställningar som redovisats i början av rapporten. Forskningsmetoden har bestått av en kombination av kvalitativa intervjuer samt en kvantitativ enkätundersökning. Intervjumaterialet baserades på ett selektivt ändamålsenligt urval, där aktörer som bedömdes relevanta i relation till Andreassalens framväxt som mötesplats intervjuades. Intervjumetoden eftersträvar inte representativitet, utan syftar till att identifiera teman, mönster, perspektiv, händelser och processer som kan bidra till kunskaps- och förhoppningsvis verksamhetsutveckling. Enkätundersökningen genomfördes under en fas där verksamheter nyligen börjat bedriva aktiviteter i Andreassalen. Syftet med denna var att få en bredare bild av hur stadsdelsnätverket och besökare vid Andreassalen såg på Andreassalens roll i relation till Stadsdelslyftets målsättningar. Dessa metoder kan bidra med olika bilder. Den kvalitativa kan ge en bild av processen med olika aktörer som tillsammans format fram Andreassalen till det den är idag. Den kvantitativa fokuserar på utfallet av verksamheten vid Andreassalen i relation till Stadsdelslyftets effektmål. Vår förhoppning är att dessa sammantaget kan ge en bild av processen där Andreassalen vuxit fram som ett områdescenter, samt vilken roll Andreassalen hittills har spelat i relation till Stadsdelslyftets målsättningar. Inledningsvis redogörs här för vad denna studie sammanfattningsvis visat i relation till de vetenskapliga frågeställningarna. Därefter diskuteras det som framkommit i studien.

Bakgrunden till Stadsdelslyftet var de socioekonomiska utmaningar som finns i det segregerade miljonprogramsområdet Andersberg. Mot bakgrund av detta samt att det i Andersberg sedan tidigare fanns etablerade samverkansstrukturer, beslöt kommunstyrelsen och kommunfullmäktige att starta projektet Stadsdelslyftet där Andreassalen skulle utvecklas till en ny mötesplats, som skulle komplettera andra befintliga mötesplatser i Andersberg, för att möta de behov som identifierats i genomförda bakgrundsstudier. I Stadsdelslyftet och Andreassalen bedriver en stor mångfald av aktörer ett omfattande samverkansarbete. Samverkan bedrivs mellan olika kommunala förvaltningar och andra myndigheter samt civilsamhällets föreningsliv. Uppstarten av Andreassalen medförde även utmaningar i samverkansarbetet när den sedan länge etablerade mötesplatsen ”Mötesplatsen” fick reducerade värdeöverföringsmedel, vilket var relaterat till att kommunen i en ekonomiskt svår tid genomförde besparingar av driftsmedel.

En viktig aktör för främjandet av civilsamhällets och boendes delaktighet och inflytande i lokalsamhället är stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen. I detta nätverk, som växelvis träffas i Andreassalen respektive Mötesplatsen, bedrivs samverkan mellan kommunala och andra offentliga aktörer, föreningar som bedriver verksamhet i Andersberg samt engagerade boende. I Andersbergsgruppen delas erfarenheter av vad som pågår och identifieras utmaningar som behöver mötas samfällt samt vem som kan göra vad i samverkansarbetet för en hållbar utveckling i Andersberg. Utvecklingen av Andreassalen har inneburit ett tillskott av en mötesplats som kompletterar sedan tidigare befintliga mötesplatser och verksamheter. I Andreassalen bedriver en mångfald av aktörer från kommun och föreningsliv verksamheter som omfattar olika former av aktiviteter och arrangemang, som vänder sig till såväl boende i Andersberg som i andra stadsdelar.

Denna studie har sammantaget visat att Andreassalen spelar en viktig roll i det samverkande samhällsarbete som bedrivs i Andersberg och att denna nya mötesplats har bidragit till uppfyllandet av flera av Stadsdelslyftets effektmål. Andreassalens verksamhet har utöver Andersbergsbor även attraherat besökare från andra stadsdelar och har bidragit till att besökare har kunnat träffa människor de annars inte skulle träffa. Studien har visat att Andreassalen bidragit till att ge förutsättningar i stadsdelen för möten mellan människor med olika bakgrund, samt främjat likvärdig tillgänglighet och deltagande. Utifrån vad som framkommit i resultaten kan den sägas ha bidragit till att stadsdelen Andersberg ska uppfattas som trygg, trivsam och attraktiv för människor med olika bakgrund i Andersberg och övriga Gävle. Den samverkan mellan olika aktörer som bedriver verksamheter i Andreassalen bidrar till att erbjuda förbättrade och trygga uppväxtvillkor för barn och unga boende i stadsdelen. Andreassalen har vidare främjat att tjejer och kvinnor får jämställda villkor avseende tex likvärdig tillgång till aktiviteter och har bidragit till upplevd ökad trygghet bland tjejer och kvinnor. I relation till den förhållandevis korta period den varit i drift har verksamheterna i Andreassalen givit goda bidrag till uppfyllandet av Stadsdelslyftets målsättningar och de angivna effektmålen.

Gemensamma platser i form av områdescenter (community center) är som tidigare berörts av central betydelse för ett samverkande samhällsarbete. Denna studie har visat att Andreassalen fyller en funktion som ett områdescenter där kommunala aktörer, föreningsliv, boende från lokalsamhället och andra stadsdelar möts och interagerar och där en mångfald av aktiviteter organiseras. Andreassalen fyller idag en viktig roll som grund för samverkan och nätverksbyggande som kan stimulera till engagemang och aktivering i Andersberg. Därmed har en grund byggts för fortsatt arbete med att stärka boendes demokratiska inflytande. Andreassalen har en god potential att tillsammans med andra

mötesplatser såsom Mötesplatsen och Helges fungera som områdescenter och nav för gemensamt resursbyggande och kollektiv empowerment i samverkan med andra aktörer i lokalsamhället.

Fokus i denna studie har legat på Andreassalen, som utgör en del i projektet Stadsdelslyftet. Detta är ett mycket omfattande politiskt beslutat projekt som involverat många olika kommunala förvaltningar och bolag i samverkan med civilsamhället. Trots att beslutet vilade på ett långt förarbete med förstudier och befintligt samverkansarbete som länge bedrivits i stadsdelen, uppfattades beslutet och den initiala implementeringen av vissa aktörer som komma från ovan, top-down. När projektet skulle utformas och implementeras tog det tid innan den komplexa organisationsstrukturen tydliggjordes, med klargörande av olika ansvarsområden och –befogenheter, vilket sannolikt bidrog till denna upplevelse. Till upplevelser av top down styrning bidrog det senare beslutet om minskad finansiering av redan befintliga verksamheter samtidigt som satsningen på Andreassalen fortgick, ett beslut som av vissa aktörer inom civilsamhället upplevdes svårförståeligt och sakna transparens. Under en tid efter att beslutet om förändrad resurstilldelning fattats, uppstod en reaktion med tendenser till social mobilisering hos företrädare inom civilsamhället för att få förståelse för befintliga verksamheters betydelse. I relation till de olika inriktningar av samhällsarbete som belysts i det teoretiska ramverket kan detta tolkas som en spänning mellan en mera top down styrd social planering initierad av styrande politiska organ och en social mobilisering mera bottom up, baserad i cilvilsamhället.

Mitt i detta spänningsfält agerade projektledarna, lokala utvecklingsledaren och övriga arbetsgruppen samt projektgruppen, med uppdrag att sjösätta och implementera det politiskt beslutade projektet och samtidigt beakta behov och önskemål från civilsamhälle och invånare. I relation samhällsarbetets fält kan detta arbete tolkas som ett lokalt utvecklingsarbete i spänningsfältet mellan social planering och social mobilisering. Att hantera både centralt fattade beslut inom politik och förvaltning, och de förväntningar som kommer från lokal gräsrotsnivå är en mycket svår balansgång, som innebär att skapa förtroende och mandat både från styrande instanser och från lokalsamhället. Till detta kommer utmaningen i sig att som ny aktör komma in och informera, skapa dialog, identifiera och bygga förtroende bland nyckelaktörer för att gemensamt kunna bygga samverkan och sociala nätverk.

Detta indikerar även de stora avstånd som idag finns i samhället, med många nivåer från politiskt styre till lokalt civilsamhälle och invånare, där det i socioekonomiskt utsatta bostadsområden förekommer en misstänksamhet och bristande tillit till etablerade samhällsaktörer. Detta är övergripande samhällsutmaningar som inte kan lösas enbart genom samhällsarbete i form av kommunala stadsutvecklingsprojekt. Men kommunala satsningar såsom Andreassalen och Stadsdelslyftet kan ge viktiga bidrag i ett långsiktigt arbete för att vända utvecklingen i riktning mot en socialt hållbar

stadsutveckling. Sammantaget understryker detta, i enlighet med vad forskningsfältet om samhällsarbete visar, betydelsen av att exempelvis kommunala företrädare finns kontinuerligt närvarande i de berörda människornas livsmiljö, för att sprida information och skapa medvetenhet om t.ex. fattade beslut, och för att kunna skapa dialog och bygga förtroende.

Vi har tidigare behandlat hur arbetsgruppen under ledning av projektledarna och i samverkan med projektgruppen hanterat utmaningar för att finna bästa möjliga samverkansformer framåt. En initial utmaning var svårigheten att i den komplexa interna kommunala organisationsstrukturen klargöra roller och ansvarsfördelning. Beslut om minskad resurstilldelning till verksamheter kom inte bara som en överraskning för civilsamhälleliga aktörer utan även för projektledare och arbetsgrupp. Då de fanns kontinuerligt närvarande i lokalsamhället med ansvar för att genomföra och informera om Stadsdelslyftet fick de inledningsvis klä skott för fattade beslut som de inte var ansvariga för. Detta gjorde att projektledare, arbetsgrupp och lokala utvecklingsledaren fick arbeta med att informera olika aktörer om sitt uppdrag och befogenheter. Arbete bedrevs med att identifiera och involvera nyckelaktörer inte bara i civilsamhället utan även kommunala förvaltningar och samverkansorgan. Många möten i olika konstellationer genomfördes, där även andra nyckelpersoner inom kommunen tog större plats i samverkansarbetet. Projektgruppen tryckte på vikten av att alla medverkande aktörer tillsammans kommunicerade Stadsdelslyftet. Detta arbete resulterade i att fler aktörer tydligare iklädde sig rollen att också vara Stadsdelslyftet och att det gemensamma och framåtsyftande samverkansarbetet mellan kommunens och civilsamhällets aktörer stärktes.

Det samverkande lokala utvecklingsarbete som bedrivits under ledning av projektledarna pekar på hur viktigt det är med öppenhet, transparens och tydlig information och kommunikation med alla berörda, särskilt om mindre populära beslut behöver fattas till följd av t.ex. minskade kommunala resurser. Det visar på vikten av att berörda verksamheter samt de som utses till projektledare är med hela vägen redan i planeringsprocessen innan beslut om resursallokering och projektutformning fattas. Det är svårt att utses till ansvarig med på förhand uppställda direktiv eller ofullständigt förankrade beslut och att först därefter skapa dialog och bygga förtroende och tillit hos de berörda. Det riskerar uppfattas som att man är bärare av på förhand fastställda planer istället för att man från grunden startar en dialog om hur vi bäst kan göra tillsammans utifrån tillgängliga resurser, vem som gör vad när och hur o.s.v. Genom att aktivt engagera civilsamhället i beslutsprocesserna och utformningen av verksamheterna kan projekt som Stadsdelslyftet bygga en stark grund för långsiktig hållbarhet och ägarskap.

Som forskningen om samhällsarbete visar är en framgångsfaktor att de berörda är kontinuerligt delaktiga i processen att identifiera gemensamma hinder, utmaningar och mål i ett bostadsområde. Här kan olika former av samhällsarbete bidra; social planering i form av övergripande rambeslut från politik och förvaltningar t.ex. i form av Stadsdelslyftets styr- och projektgrupp i samverkan med projektledare och arbetsgrupp; lokal utveckling där verksamheter planeras och utformas i kontinuerlig samverkan mellan aktörer såsom projektledare, arbetsgrupp, lokal utvecklingsledare och civilsamhället i form av stadsdelsnätverk, föreningsliv och boende; social mobilisering i form av exempelvis frivilligorganisationer aktiva i området. I detta samverkansarbete kan vi konstatera att projektledare, arbetsgrupp och lokal utvecklingsledare spelat en aktiv och med tiden allt viktigare roll. I det fortsatta arbetet är det viktigt att beslut som berör lokalsamhället från början kommuniceras och förankras hos de berörda och att samtliga berörda ges möjlighet att vara delaktiga i processen för att tillsammans, utifrån de förutsättningar och gemensamma resurser som finns, göra det bästa möjliga för en socialt hållbar utveckling av Andersberg.

I det teoretiska ramverket har belysts platsens betydelse för samhällsarbetet och hur mötesplatser, såsom visats i exemplet Andreassalen, kan spela en viktig roll i att stödja aktivering, deltagande, engagemang och inflytande samt främja kollektiv identitet och tillhörighet. Som också framgått i denna studie fanns redan befintliga mötesplatser med en mångfald av pågående aktiviteter, innan det beslöts att den nya mötesplatsen Andreassalen skulle utvecklas inom Stadsdelslyftet. Vi har berört frågan om Andreassalen därför egentligen behövs. Resultaten i denna studie visar att Andreassalen spelar en viktig roll inom Stadsdelslyftet som komplement till andra mötesplatser i Andersberg och att verksamheten bidrar till uppfyllandet av flera angivna effektmål, vilket tydligt indikeras i resultaten från enkätstudien bland besökare i Andreassalen. Samtidigt visar resultaten att den sedan länge befintliga Mötesplatsen vid Helges spelar en viktig roll som ett områdescenter i Andersbergs centrum med en mångfald av betydelsefulla aktiviteter för lokalbefolkningen. Mot bakgrund av dessa resultat är det angeläget att båda dessa områdescenter ges goda förutsättningar att fortsätta bedriva dessa verksamheter som tillsammans spelar en central roll i samhällsarbetet för en socialt hållbar utveckling i Andersberg. Frågan är därför inte om Andreassalen behövs, utan hur Andreassalen och andra mötesplatser såsom Mötesplatsen på bästa sätt kan komplettera varandra som områdescenter och vilka verksamheter och aktiviteter som lämpar sig bäst på respektive mötesplats/områdescenter. För att motverka eventuell konkurrens om resurser och aktiviteter framöver är det viktigt att skapa långsiktiga och likvärdiga förutsättningar för båda dessa mötesplatser som grund för samverkan kring kompletterande aktiviteter. Organisation, ledarskap och resurstilldelning framstår här som centrala delar. Det är samtidigt viktigt att ta vara på den befintliga kompetens som byggts upp.

Ett alternativ skulle kunna vara att ha två jämbördiga lokala utvecklingsledare, med nuvarande projektledare vid Enheten för social hållbarhet som ansvariga för samordningen av drift och underhåll vid respektive mötesplats. Den nuvarande lokala utvecklingsledaren skulle då kunna ansvara för Andreassalen, medan den nuvarande samordnaren för Mötesplatsen kunde bli lokal utvecklingsledare med ansvar för Mötesplatsen. Ett annat alternativ är att den nuvarande lokala utvecklingsledaren ges övergripande ansvar för båda mötesplatserna, med en samordnare för respektive mötesplats med likvärdig tilldelning av resurser och ansvarsområden. Samordnaren för Mötesplatsen kunde då kompletteras med en ny samordnare för Andreassalen. Ett ytterligare alternativ kunde möjligen varit att den bosociala enheten vid Gavlegårdarna gavs ett övergripande ansvar för mötesplatserna. Den enheten har dock i nuläget en viktig roll för samordningen av stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen, ingår i styrgruppen för Mötesplatsen, samt har en representant i Stadsdelslyftets projektgrupp. Än mer ansvar skulle medföra risk för rollsammanblandning. Ett annat tänkbart alternativ på längre sikt skulle kunna vara att göra Andreassalen till ett Folkets Hus, med fortsatt kommunalt ägarskap och drivet av en folketshusförening baserad på stadsdelsnätverkets föreningar, samt med en lokal utvecklingsledare/samordnare som koordinator.

Vad gäller stadsdelsnätverket så fyller det en viktig funktion som representativt organ för Andersbergs civilsamhälle och föreningsliv samt civilsamhällets interna samverkan och samverkan med kommunala och andra offentliga aktörer. Stadsdelsnätverkets aktörer har förankring i Andersberg, nätverket innefattar nyckelaktörer och –personer och har kapacitet att sprida information och skapa medvetenhet, identifiera gemensamt upplevda utmaningar och mål, stödja aktivering, deltagande, engagemang och inflytande, samt främja kollektiv identitet och tillhörighet. Som tidigare redogjorts för i det teoretiska ramverket är detta aspekter som inom forskningen lyfts fram som viktiga för ett välfungerande samhällsarbete. Stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen har god potential att aktivt bidra till gemensamt kapacitetsbyggande och kollektiv empowerment så att de berörda själva kan vara drivande i en socialt hållbar utveckling av Andersberg. Det är därför viktigt att stadsdelsnätverket och dess aktörer från civilsamhälle och föreningsliv tillförsäkras god representation i olika samverkansorgan, styrgrupper och beslutsprocesser, för att främja delaktighet och demokratiskt inflytande i beslut som berör Andersberg.

En ambition med denna studie var att generera forskningsbaserad kunskap som en grund för utvecklingen av verkningsfulla metoder för att åstadkomma ökad social inkludering och en socialt hållbar stadsutveckling. Projektet Stadsdelslyftet i Andersberg syftar enligt kommunplanen till att uppnå minskad segregation, ökad integration, tryggare skolmiljöer, mer jämlika förutsättningar samt ökad upplevd trygghet. Till målen hör att ha en utvecklad modell arbetar med samhällsutmaningar i en

stadsdel. Projektet ska på sikt utgöra en grund för en modell för hur Gävle kommunkoncern, i bred samverkan, arbetar med samhällsutmaningar kopplat till en stadsdel. I den aktuella kommunplanen anges: *”I Gävle kan samhällets klyftor och ojämlikhet tydligt märkas mellan olika stads- och kommundelar.../... För att vända den här utvecklingen och skapa goda livsvillkor i hela kommunen ska vi fortsätta att utveckla våra Stadsdelslyft och våra ytterområdessatsningar.”* (Gävle kommun, 2023).

Detta är stora frågor som är relaterade till den övergripande och långsiktiga samhällsutvecklingen, som i Sverige under de senaste fyra decennierna präglats av ökande ekonomisk ojämlikhet, försvagad välfärdsmodell, social exkludering och marginalisering av segregerade bostadsområden (se t.ex. Skyrman m.fl. 2023). Social exkludering är enligt forskningsfältet en mångdimensionell process av samverkande faktorer såsom hög arbetslöshet och ohälsa, låg utbildningsnivå, brist på kännedom om och kontakter med organisationer och samhällsrepresentanter, lågt deltagande i aktiviteter och samhällsliv, och en upplevelse av att vara utestängd från det etablerade arbets- och samhällslivet (Petersson & Davidsson 2016; Pierson 2009). För att vända denna samhällsutveckling i riktning mot social hållbarhet visar en systematisk forskningsöversikt (Nilsson m.fl. 2024) att en socialt hållbar utveckling har fyra grundpelare: rättvis, jämlik fördelning av resurser; främjande av goda levnadsförhållanden, hälsa och välbefinnande; likvärdig tillgänglighet, delaktighet och demokratiskt inflytande; samt skapande av sociala relationer, socialt kapital och nätverk.

Detta är stora samhällsutmaningar som kräver långsiktiga insatser kopplade till utformningen av ekonomisk politik och socialpolitik på nationell nivå, vilket är viktigt att nämna. Ett kommunalt projekt som Stadsdelslyftet kan inte lösa allt detta, men kan ge viktiga bidrag till en utveckling i riktning mot social hållbarhet. Och i detta långsiktiga samhällsarbete kan ett områdescenter som Andreassalen såsom denna rapport visat spela en central roll. Den kommunala planen är nu att Stadsdelslyftet ska pågå åtminstone fram till nästa val 2026 och att Andreassalens verksamhet ska fortgå oavsett om Stadsdelslyftet förlängs. Enligt befintlig kommunplan är ambitionen att modellen från Stadsdelslyftet ska tjäna som förebild för liknande arbete i andra stadsdelar. Det är då angeläget att beakta de framgångsfaktorer och utmaningar som funnits i utvecklingen av Andreassalen och Stadsdelslyftet och som belysts i denna studie. Utifrån detta kan förhoppningsvis lärdomar dras om hur detta viktiga arbete kan vidareutvecklas på bästa sätt.

För att samhällsarbete ska vara effektivt och ge resultat i det långsiktiga arbetet för socialt hållbar utveckling är det avgörande att projekt övergår i permanenta organisationsstrukturer. Det är alltför vanligt att stadsutvecklingsprojekt efter några år avvecklas och att det som byggts upp långsamt tynar bort, med negativa reaktioner och konsekvenser i lokalsamhället som följd. Civilsamhällesaktörer är

ofta beroende av kortsiktiga projektbidrag med risk för indragna medel, vilket skapar oro med risk för konkurrenssituationer som inverkar negativt på det samverkande samhällsarbetet. För att ge förutsättningar för ett starkt och långsiktigt samverkansarbete behöver därför också långsiktig finansiering säkerställas. Detta skulle bidra till en långsiktigt hållbar och stabil samverkansmiljö där alla aktörer kan planera och arbeta långsiktigt tillsammans. Kontinuerligt politiskt och finansiellt stöd och tydliga policies är därmed avgörande för att säkerställa ett väl fungerande och långsiktigt framgångsrikt samhällsarbete för en socialt hållbar stadsutveckling.

Vår förhoppning är att den interaktiva följeforskningen av utvecklingen av Andreassalen som resulterat i denna rapport, kan bidra till insikter om hur denna modell kan vidareutvecklas och sedan implementeras i andra stadsdelar. Denna rapport ska därmed inte främst betraktas som en slutrapport för ett projekt, utan som ett underlag i början av konsolideringen av ett projekt vars uppbyggda organisationsstrukturer och samverkansformer bör vidareutvecklas och permanentas inom den kommunala förvaltningen.

7. Slutsatser

Stadsdelslyftet Andersberg är ett omfattande projekt med idag mycket viktiga ambitioner såsom att öka integrationen, skapa mer jämlika förutsättningar, att öka den upplevda tryggheten, samt att utveckla en modell för brett samverkansarbete med dessa och andra samhällsutmaningar i stadsdelar där det finns behov av det. Att Gävle kommun fattade beslut att avsätta mångmiljonbelopp till detta projekt med ambitionen att även genomföra Stadsdelslyftet i andra stadsdelar är positivt och viktigt utifrån dagens samhällsutmaningar. Denna studie har visat att den nya mötesplatsen Andreassalen spelar en viktig roll i det samverkande samhällsarbete som bedrivs i Andersberg och att verksamheten har bidragit till uppfyllandet av flera av Stadsdelslyftets effektmål. Andreassalen fyller en funktion som ett områdescenter där kommunala aktörer, civilsamhällets föreningsliv, boende från lokalsamhället och andra stadsdelar, möts och interagerar och där en mångfald av aktiviteter organiseras. För att uppnå en socialt hållbar utveckling av Andersberg är det därför angeläget att Stadsdelslyftets och Andreassalens arbete fortsätter och vidareutvecklas. I det arbetet samt vid implementeringen av Stadsdelslyftets modell i andra stadsdelar är vår förhoppning att de framkomna resultaten i denna studie beaktas. Mot bakgrund av den genomförda interaktiva följeforskningen ger vi följande rekommendationer för Andreassalens och Stadsdelslyftets fortsatta utveckling:

1) Fortsätt arbetet med att öka synligheten, förståelsen och stödet för, samt delaktigheten i, Stadsdelslyftet och Andreassalen genom att vara kontinuerligt närvarande i området och informera

andra offentliga förvaltningar, civilsamhällets organisationer och boende om projektet samt pågående och kommande aktiviteter.

2) Utveckla och fördjupa samverkan mellan kommunala förvaltningar, civilsamhälle och boende. Det är av central betydelse att olika aktörer finner en samsyn och identifierar vilka aktiviteter som bäst genomförs av vem och var för att samverkan ska ge mest resultat och gynna stadsdelens utveckling. Säkerställ civilsamhällets delaktighet och demokratiska inflytande i beslutsprocesser som berör Andersberg, exempelvis genom att stadsdelsnätverket Andersbergsgruppen ges god representation i samverkansorgan, styrgrupper och beslutsprocesser. Samtliga involverade kommunala aktörer behöver ha god kännedom om vad som pågår i Stadsdelslyftet och vid Andreassalen, och kommunala beslut som berör verksamheter i Andersberg behöver ha god förankring med delaktighet från Stadsdelslyftets projektledning med projektgrupp och arbetsgrupp inklusive lokal utvecklingsledare, samt civilsamhälle och Andersbergsgruppen.

3) Det finns i Andersberg behov av två varandra kompletterande områdescenter med likvärdiga förutsättningar. Säkerställ att både Andreassalen och Mötesplatsen ges likvärdiga ekonomiska och organisatoriska förutsättningar att fortsätta bedriva verksamheterna i samverkan efter att projektet Stadsdelslyftet Andersberg avslutas. Det bör finnas en övergripande samordningsfunktion samt två likvärdiga samordnare för respektive mötesplats. Finansiering kan ske genom kommunala värdeöverföringsmedel eller inom ramen för kommunens ordinarie budget för lönemedel.

4) Kommunstyrelse och -fullmäktige bör besluta att Andreassalen efter projekttiden permanentas i ordinarie verksamhet baserad i stadsdelen samt att Stadsdelslyftet även ska implementeras i andra socioekonomiskt utsatta stadsdelar i Gävle. Säkerställ långsiktig finansiering och resurser för att stödja och utöka verksamheten. Den lokala utvecklingsledaren har spelat en viktig roll för utvecklingen av Andreassalen och Stadsdelslyftet. Denna uppbyggda kompetens behöver värnas när projektet Stadsdelslyftet avslutas, förslagsvis genom att lokala utvecklingsledaren ges fortsatt samordningsansvar för Andreassalen eller ett övergripande samordningsansvar för mötesplatser i Andersberg.

Referenser

Adams, R. (2008). Empowerment, participation and social work. 4. uppl., New York: Palgrave: Macmillan.

Askheim, O. P. & Starrin, B. (2007). Empowerment – i teori och praktik. Malmö: Gleerups.

Brusman, P. & Turunen, P. (2018). Socialt hållbar samhällsplanering. I: Samhällsarbete – aktörer, arenor och perspektiv. Lund: Studentlitteratur, 117-133.

Bryman, A. (2018). Samhällsvetenskapliga metoder (3 uppl.). Liber.

Colding, J., Barthel, S., Ljung, R., Eriksson, F. & Sjöberg, S. (2022). Urban commons and collective action to address climate change. Cogitatio, Social Inclusion, 10 (1), (103-114). 10.17645/si.v10i1.4862

Estes, R. J. (1997). Social work, social development and community welfare centers in international perspective. International Social Work, 40(1), 43-55.

Fook, J. (2016). Social Work: A Critical Approach to Practice. London: Sage.

Gävle kommun. (2019a). Socialt hållbarhetsprogram 2019-2023: För Gävle kommunkoncern, civilsamhället och invånarna. (2019). Dnr. 17KS453. Styrning och stöd, Enheten för social hållbarhet. Gävle: Gävle kommun.

Gävle kommun. (2019b). Trygghetsplan Andersberg. (2019). 19KS125. Lindahl, A. & Vågberg, C., Styrning och stöd. Gävle: Gävle kommun.

Gävle kommun. (2021a). Projektplan stadsdelslyftet: Stadsdelen Andersberg. Gävle: Gävle kommun. https://www.gavle.se/kommunens-service/kommun-och-politik/samarbeten-projekt-och-arbetssatt/stadsdelslyftet/.

Gävle kommun. (2021b). Kommunplan. Gävle: Gävle kommun.

Gävle kommun. (2022a). Kommunplan. Gävle: Gävle kommun.

Gävle kommun. (2022b). Beslutsunderlag mötesplats för alla åldrar i Andersberg. Deluppdrag i projektet Stadsdelslyftet Andersberg 2021. Social hållbarhet, Gävle kommun.

Gävle kommun. (2023). Kommunplan. Gävle: Gävle kommun.

Gävle kommun. (2024). Mötesplats Andreassalen - delrapport med förslag till utveckling. Enheten för social hållbarhet. Gävle: Gävle kommun.

Hansson, M., Lundgren, I. & Sjöberg, S. (2018). Fältarbete i utsatta bostadsområden. Samhällsarbete: aktörer, arenor och perspektiv. Lund: Studentlitteratur AB. S. 139-158.

Hansson, M., Hedman, H., Lundgren, I. & Sjöberg, S. (2023). Socialtjänstens förebyggande och uppsökande fältverksamhet. Socialtjänstens arbete med social hållbarhet: Insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå. Lund: Studentlitteratur AB.

Healy, K. (2005). Social Work Theories in Context: Creating Frameworks for Practice. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Hucthinson, G. (2009). Community Work in the Nordic Countries: New Trends. Oslo: Universitetsforlaget.

Larsson, B., Letell, M. & Thörn, H. (red.). (2012). Transformations of the Swedish welfare state: From social engineering to tovernance? Basingstone: Palgrave Macmillan.

Magnusson, L. (red.) (2008). Den delade staden: segregation och etnicitet i stadsbygden. Umeå: Boréa.

Nilsson, C., Levin, T., Colding, J., Sjöberg, S. & Barthel, S. (2024). Navigating complexity with the four pillars of social sustainability. Sustainable Development, 10.1002/sd.2982

Nässén, N., Lilja, M., Sjöberg, S. & Colding, J. (2024). Community climate commons for collective climate action. Sustainable Development, 10.1002/sd.3227

Payne, M. (2005). Modern social work theory. 3. uppl., New York: Palgrave Macmillan.
Pettersson, F. & Davidsson, T. (2016) Social exkludering : perspektiv, process och problemkonstruktion. Lund: Studentlitteratur.

Pierson, J. (2010). Tackling social exclusion. London: Routledge

Popple, K, (2015). Analysing Community Work: Theory and Practice. Maidenhead: Open University Press.

Righard, E., Johansson, M., & Salonen, T. (2015). Social transformations in Scandinavian cities: Nordic perspectives on urban marginalization and social sustainability. Lund: Nordic Academic Press.

Rothman, J. (1995). Approaches to Community Intervention. I J. Rothman, Erlich, J. L. & Tropman, J. E. (red.). Strategies of Community Intervention 5. uppl., Itasca, IL: F. E. Peacock Publishers Inc, ss. 26-63.

Rubin, H. & Rubin, I. S. (2008). Community Organizing and Development. Boston: Allyn, Bacon.

Sjöberg, S., Rambaree, K. & Jojo, B. (2015). "Collective empowerment: A comparative study of community work in Mumbai and Stockholm". International Journal of Social Welfare, 24 (4), 364–375.

Sjöberg, S., Többe-Schukalla, M., Singh, S. & Martinss, K.H. (2018). Community work in Germany and Sweden in context of changing welfare models. International Social Work, 61(4): 553–570.

Sjöberg, S. & Turunen, P. (2018). Samhällsarbetets begrepp, inriktningar och perspektiv. I: Samhällsarbete – aktörer, arenor och perspektiv. Lund: Studentlitteratur,19-43.

Sjöberg, S. (2021). Community work in the context of the Swedish welfare model in transition. Social Glocalisation and Education: Social Work, Health Sciences, and Practical Theology Perspectives on Change. Leverkusen Opladen: Verlag Barbara Budrich. S. 97-114.

Sjöberg, S. & Kings, L. (2022). Suburban commons: the rise of suburban social movements and new urban commons in marginalized neighborhoods in Stockholm. Nordic Social Work Research, 12 (2), 284-297.

Sjöberg, S. (2022). Interaktiv följeforskning av projektet Ökad social inkludering i Sandviken: från planering till lansering. Gävle: 40 s.

Sjöberg, S. & Turunen, P. (2022). Community work in Nordic welfare states in transformation: directions, conditions and dilemmas. Nordic Social Work Research, 12 (2), 209-216. 10.1080/2156857x.2022.2056812

Sjöberg, S. (2023). Samhällsarbete, områdescenter och urbana gemensamheter: för en socialt hållbar stadsutveckling. Kunskapskonferensen 2022 Konferensrapport: Forskning som förändrar civilsamhället – inkludering, samverkan och social innovation. Växjö: MUCF. S. 13-17.

Sjöberg, S., Donohue, C., Nässén, N. & Löf, C. (2023). Shanazi hjältars arbete för att förebygga och motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Gävle: 66 s.

Skyrman, V., Allelin, M., Kallifatides, M. & Sjöberg, S. (2023). Financialized accumulation, neoliberal hegemony, and the transformation of the Swedish Welfare Model, 1980–2020. Capital and Class, 47 (4), 565-591. 10.1177/03098168221128101.

Stepney, P. & Popple, K. (2008). Social work and the community: A critical context for practice. New York: Palgrave Macmillan.

Trevithick, P. (2012). Social work skills and knowledge. (3rd ed.). Maidenhead: Open University Press.

Turunen, P. (2009). Nordic Community Work in Transition. I G. S. Hutchinson (red.). Community Work in the Nordic Countries – New Trends. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 38–63.

Vetenskapsrådet (2024). God forskningssed 2024. Retrieved from https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html

Wacquant, L. (2008). Urban outcasts; A comparative sociology of advanced marginality. Cambridge: Polity Press.

Yan, J. (2004). Estimating equations for association structures. Statistics and Medicine 23(6), 859-874. https://doi.org/10.1002/sim.1650.

BILAGA 1

Enkät Besökare Andreassalen respektive Representanter Andersbergsgruppen

Inledande frågor:					
Besökare Andreassalen			Representant Andersbergsgruppen		
☐			☐		
Kvinna		Man		Annat alternativ	
☐		☐		☐	
Hur gammal är du*?*					
18-25 år	26-30 år	31-40 år	41-50 år	51-64 år	65-100 år
☐	☐	☐	☐	☐	☐

Vilken är Andreassalens roll och funktion i Andersberg i relation till Stadsdelslyftets målsättningar?				
Jag vet vad Stadsdelslyftet är för något				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐
Andreassalen bidrar till att öka tryggheten				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐
Jag upplever mig mer trygg nu när Andreassalen finns				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐
Andreassalen bidrar till att minska segregationen				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐
Jag upplever att jag är mer inkluderad i samhället nu när Andreassalen finns				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐
Andreassalen bidrar till att öka jämställdheten				
Stämmer mycket bra ☐	Stämmer ganska bra ☐	Stämmer varken eller ☐	Stämmer ganska dåligt ☐	Stämmer mycket dåligt ☐

Vilken är boendes och civilsamhällets roll och hur främjas likvärdig tillgänglighet, deltagande, demokratiskt inflytande och ökad trygghet?

Jag upplever att Andreassalen är öppen för alla Andersbergsbor

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att jag har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg ska utvecklas

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag tycker att jag bidrar till bostadsområdets utveckling

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag vill vara med och bestämma kring vad man skulle kunna förbättra i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Stadsdelslyftet och verksamheter som Andreassalen bidrar till ökad delaktighet och inflytande för människor i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Stadsdelslyftet bidrar till ökad trygghet i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Hur främjar Andreassalen och Stadsdelslyftet att tjejer och kvinnor får jämställda villkor avseende tex likvärdig tillgång till aktiviteter, offentliga miljöer och trygg livsmiljö?

Jag upplever att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor har lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor har lika trygg livsmiljö i Andersberg som killar och män

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor har lika mycket tillgång till offentliga miljöer i Andersberg som killar och män

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Andreassalen bidrar till att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga miljöer i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

Jag upplever att Andreassalen bidrar till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg

Stämmer mycket bra	Stämmer ganska bra	Stämmer varken eller	Stämmer ganska dåligt	Stämmer mycket dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

BILAGA 2

Statistik från enkätstudie Andreassalen

BAKGRUNDSFRÅGOR RESPONDENTERNA

Frågeställning	Svarsalternativ	Respondenternas svar	Total
Vem är du som besvarar den här enkäten?	Besökare:	32 (49%)	Antal: 65 (100%)
	Andersbergsgruppen:	12 (19%)	
	Aktivitetsledare:	12 (19%)	
	Annat:	9 (13%)	
Var bor du?	Bostadsrätt i Andersberg:	7(11%)	Antal: 65 (100%)
	Hyresrätt i Andersberg:	15 (23%)	
	Villa i Andersberg:	3 (5%)	
	Bor inte i Andersberg:	40 (61%)	
Kön?	Kvinna:	35 (54%)	Antal: 65 (100%)
	Man:	29 (44%)	
	Annat:	1 (2%)	
Hur gammal är du	18-25 år:	9 (14%)	Antal: 65 (100%)
	26-30 år:	4 (6%)	
	31-40 år:	15 (23%)	
	41-50 år:	9 (14%)	
	51-64-år:	17 (26%)	
	65-100 år:	11 (17%)	

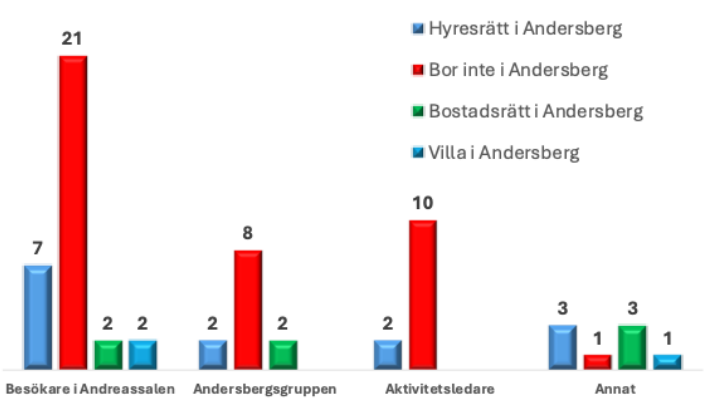

Jämförelse: Vem är du som besvarar den här enkäten?

Var bor du?

	Besökare Andreassalen	Andersbergsgruppen	Aktivitetsledare	Annat	Totalt
Hyresrätt i Andersberg:	7 (50%)	2(14%)	2 (14%)	3 (22%)	Antal: 14 (100%)
Bostadsrätt i Andersberg:	2 (29%)	2 (29%)	0 (0%)	3 (42%)	Antal: 7 (100%)
Villa i Andersberg:	2 (67%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (33%)	Antal: 3 (100%)
Bor inte i Andersberg:	21 (52%)	8 (20%)	10 (25%)	1 (3%)	Antal: 40 (100%)

ENKÄTFRÅGOR

No.	Forsknings fråga	Stämmer mycket bra	Stämmer bra	Stämmer varken eller	Stämmer dåligt	Stämmer mycket dåligt	Totalt svarande
1.	Jag vet vad Stadsdelslyftet är för något	19 (29%)	22 (34%)	4 (6%)	3 (5%)	17 (26%)	65
2.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	22 (34%)	25 (38%)	4 (6%)	6 (9%)	8 (12%)	65
3.	Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg	19 (29%)	15 (23%)	23 (35%)	2 (3%)	6 (9%)	65
4.	Jag bedömer att jag kan träffa personer i Andreassalen som jag annars inte brukar träffa	24 (37%)	24 (37%)	4 (6%)	4 (6%)	9 (14%)	65
5.	Jag bedömer att jag kan bli mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns	19 (29%)	25 (38%)	17 (26%)	5 (8%)	9 (14%)	65
6.	Jag bedömer att tjejer och killar kommer att ha lika möjligheter att vara på Andreassalen	24 (37%)	22 (34%)	12 (18%)	1 (2%)	6 (9%)	65
7.	Jag upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor	30 (46%)	17 (26%)	10 (15%)	1 (2%)	7 (11%)	65
8.	Jag upplever att jag har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg kan bli bättre	15 (23%)	23 (35%)	14 (22%)	5 (8%)	8 (12%)	65
9.	Jag tycker att jag bidrar så att Andersberg blir bättre	16 (25%)	22 (34%)	16 (25%)	2 (3%)	9 (14%)	65
10.	Jag vill vara med och bestämma kring vad man skulle kunna förbättra i Andersberg	14 (22%)	21 (32%)	17 (26%)	5 (8%)	8 (12%)	65
11.	Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen	21 (32%)	19 (29%)	16 (25%)	4 (6%)	5 (8%)	65
12.	Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare	25 (38%)	21 (32%)	6 (9%)	6 (9%)	7 (11%)	65
13.	Jag upplever att Stadsdelslyftet och platser som Andreassalen hjälper människor i Andersberg att vara mer delaktiga och ha mer att säga till om	19 (29%)	18 (18%)	19 (29%)	3 (5%)	6 (9%)	65
14.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg	17 (26%)	21 (32%)	20 (31%)	2 (3%)	5 (8%)	65
15.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män	20 (31%)	21 (32%)	17 (26%)	2 (3%)	5 (8%)	65
16.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg	18 (28%)	18 (28%)	21 (32%)	3 (5%)	5 (8%)	65
17.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att få samma möjligheter att vara ute på offentliga platser i Andersberg som killar och män	21 (32%)	15 (23%)	22 (34%)	2 (3%)	5 (8%)	65
18.	Jag bedömer att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Andersberg	18 (28%)	23 (35%)	16 (25%)	2 (3%)	6 (9%)	65
19	Jag bedömer att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Andersberg	16 (25%)	15 (23%)	26 (40%)	2 (3%)	6 (9%)	65
20.	Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg	18 (28%)	15 (23%)	22 (34%)	5 (8%)	5 (8%)	65

No.	Forskningsfrågor	Stämmer bra/mycket bra		Stämmer varken eller/dåligt/ mycket dåligt	
		Kvinna	Man	Kvinna	Man
1.	Jag vet vad Stadsdelslyftet är för något	77%	48%	23%	54%
2.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	89%	51%	11%	49%
3.	Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg	66%	34%	34%	66%
4.	Jag bedömer att jag kan träffa personer i Andreassalen som jag annars inte brukar träffa	91%	52%	9%	48%
5.	Jag bedömer att jag kan bli mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns	69%	31%	31%	69%
6.	Jag bedömer att tjejer och killar kommer att ha lika möjligheter att vara på Andreassalen	77%	63%	23%	37%
7.	Jag upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor	86%	56%	14%	44%
8.	Jag upplever att jag har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg kan bli bättre	63%	52%	37%	48%
9.	Jag tycker att jag bidrar så att Andersberg blir bättre	60%	58%	40%	42%
10.	Jag vill vara med och bestämma kring vad man skulle kunna förbättra i Andersberg	69%	38%	31%	62%
11.	Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen	72%	52%	28%	44%
12.	Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare	83%	55%	17%	45%
13.	Jag upplever att Stadsdelslyftet och platser som Andreassalen hjälper människor i Andersberg att vara mer delaktiga och ha mer att säga till om	69%	45%	31%	55%
14.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg	69%	48%	31%	52%
15.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män	71%	52%	29%	48%
16.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg	65%	45%	35%	55%
17.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att få samma möjligheter att vara ute på offentliga platser i Andersberg som killar och män	69%	41%	31%	59%
18.	Jag bedömer att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Andersberg	74%	49%	26%	51%
19	Jag bedömer att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Andersberg	60%	32%	40%	68%
20.	Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg	63%	35%	37%	65%

SYN PÅ STADSDELSLYFTET OCH ANDREASSALEN

No.	Forskningsfrågor	Stämmer bra/mycket bra		Stämmer varken eller/dåligt/ mycket dåligt	
		Kvinna	Man	Kvinna	Man
1.	Jag vet vad Stadsdelslyftet är för något	77%	48%	23%	54%
2.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	89%	51%	11%	49%
3.	Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg	66%	34%	34%	66%
4.	Jag bedömer att jag kan träffa personer i Andreassalen som jag annars inte brukar träffa	91%	52%	9%	48%
5.	Jag bedömer att jag kan bli mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns	69%	31%	31%	69%
6.	Jag bedömer att tjejer och killar kommer att ha lika möjligheter att vara på Andreassalen	77%	63%	23%	37%
7.	Jag upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor	86%	56%	14%	44%
8.	Jag upplever att jag har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg kan bli bättre	63%	52%	37%	48%
9.	Jag tycker att jag bidrar så att Andersberg blir bättre	60%	58%	40%	42%
10.	Jag vill vara med och bestämma kring vad man skulle kunna förbättra i Andersberg	69%	38%	31%	62%
11.	Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen	72%	52%	28%	44%
12.	Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare	83%	55%	17%	45%
13.	Jag upplever att Stadsdelslyftet och platser som Andreassalen hjälper människor i Andersberg att vara mer delaktiga och ha mer att säga till om	69%	45%	31%	55%
14.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg	69%	48%	31%	52%
15.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män	71%	52%	29%	48%
16.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg	65%	45%	35%	55%
17.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att få samma möjligheter att vara ute på offentliga platser i Andersberg som killar och män	69%	41%	31%	59%
18.	Jag bedömer att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Andersberg	74%	49%	26%	51%
19	Jag bedömer att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Andersberg	60%	32%	40%	68%
20.	Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg	63%	35%	37%	65%

Denna tabell visar hur många av de svarande på enkätstudien som visste ”vad Stadsdelslyftet är för något”

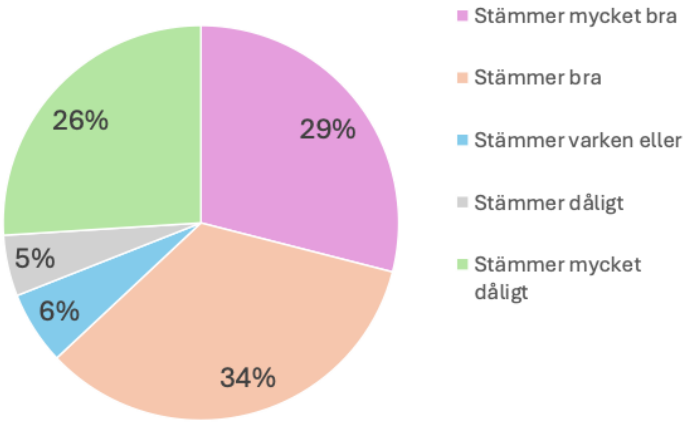

”Jag vet vad Stadsdelsyftet är för något” i relation till deras roll

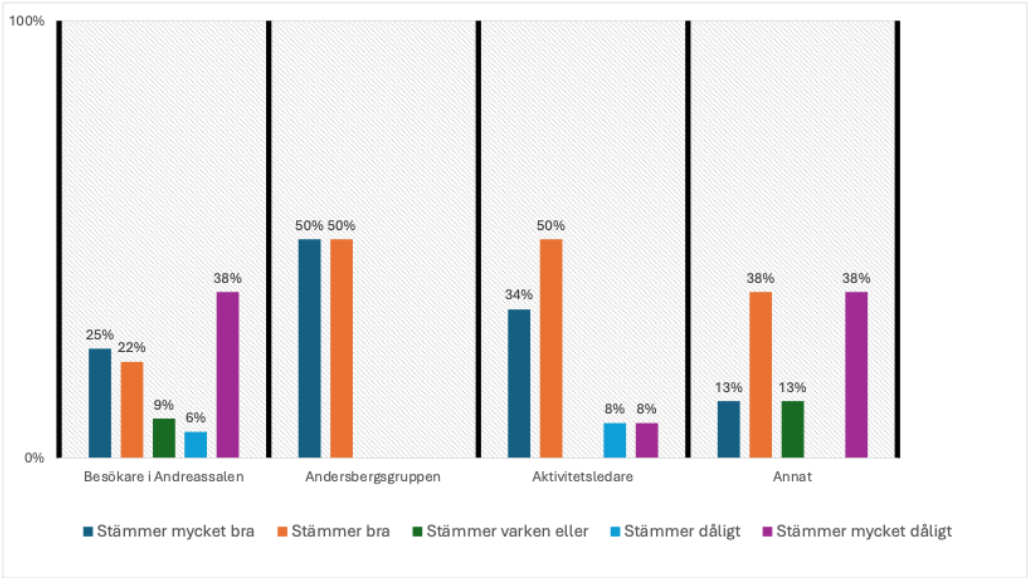

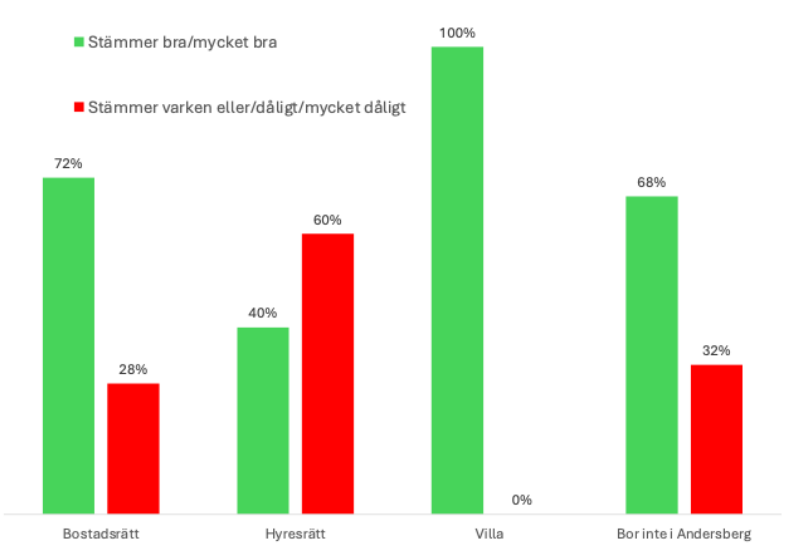

Jag vet vad Stadsdelslyftet är för något i relation till boendeform

TRYGGHET

No.	Forsknings fråga	Stämmer mycket bra	Stämmer bra	Stämmer varken eller	Stämmer dåligt	Stämmer mycket dåligt	Totalt svarande
1.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	22 (34%)	25 (38%)	4 (6%)	6 (9%)	8 (13%)	Antal: 65 (100%)
2.	Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg	19 (29%)	15 (23%)	23 (35%)	2 (4%)	6 (9%)	Antal: 65 (100%)
3.	Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare	25 (38%)	21 (32%)	6 (9%)	6 (9%)	7 (12%)	Antal: 65 (100%)
4.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg	17 (25%)	21 (32%)	20 (31%)	2 (4%)	5 (8%)	Antal: 65 (100%)
5.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg	18 (27%)	18 (27%)	21 (32%)	3 (6%)	5 (8%)	Antal: 65 (100%)
6.	Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg	18 (27%)	15 (23%)	22 (34%)	5 (8%)	5 (8%)	Antal: 65 (100%)

No.	Forsknings fråga	Stämmer bra/mycket bra	Stämmer varken eller/dåligt/mycket dåligt	Totalt svarande
1.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	47 (72%)	18 (28%)	Antal: 65 (100%)
2.	Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg	34 (52%)	31 (48%)	Antal: 65 (100%)
3.	Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare	46 (70%)	19 (30%)	Antal: 65 (100%)
4.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg	38 (57%)	27 (43%)	Antal: 65 (100%)
5.	Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg	36 (54%)	29 (46%)	Antal: 65 (100%)
6.	Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg	33 (51%)	32 (49%)	Antal: 65 (100%)

Dessa frågor nedan är sammanfogade och framtagna utifrån %

- Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg
- Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg
- Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg
- Det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare

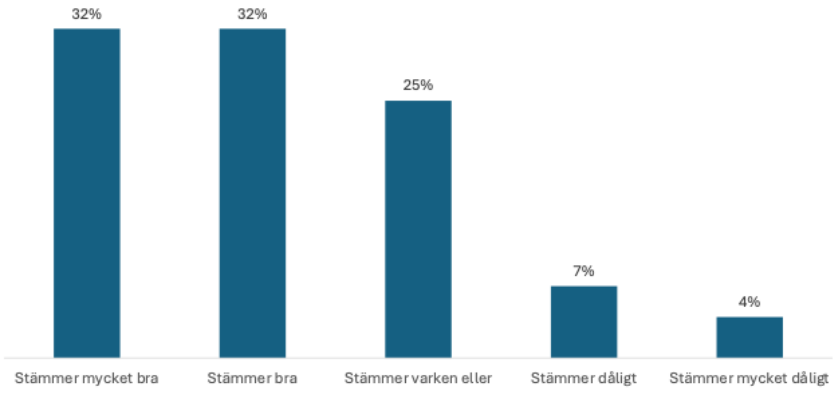

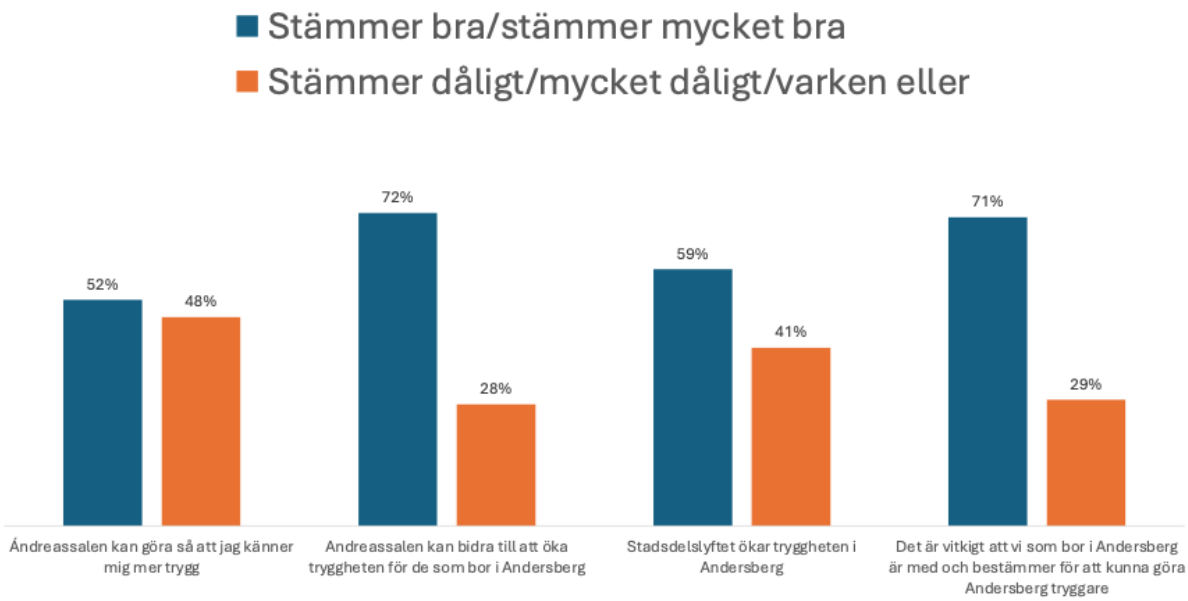
Stämmer bra/stämmer mycket bra
Stämmer dåligt/mycket dåligt/varken eller
52%
48%
72%
28%
59%
41%
71%
29%
Ändreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg
Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg
Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg
Det är vitkigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare

1.	Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg	22 (34%)	25 (38%)	4 (6%)	6 (9%)	8 (13%)	Antal: 65 (100%)

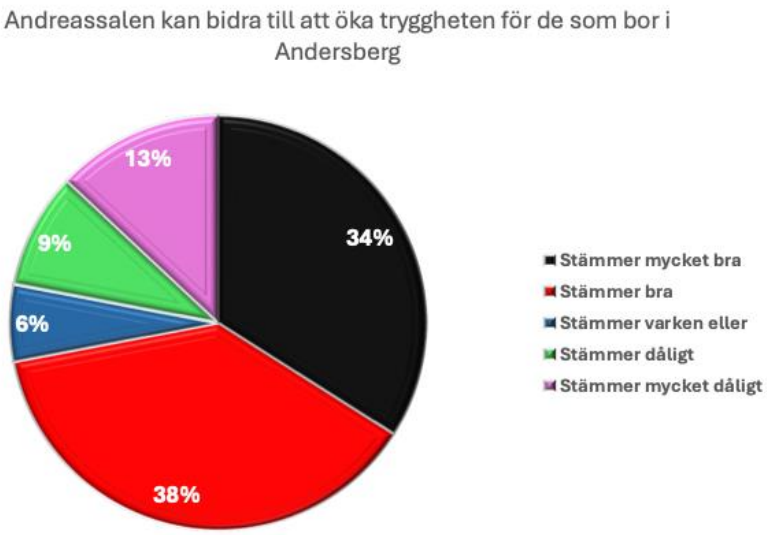

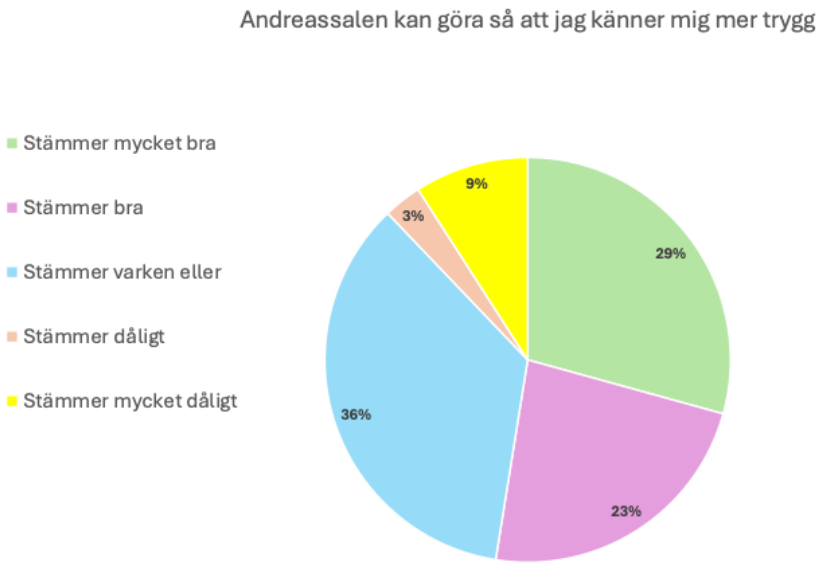
Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt
29%
23%
36%
3%
9%

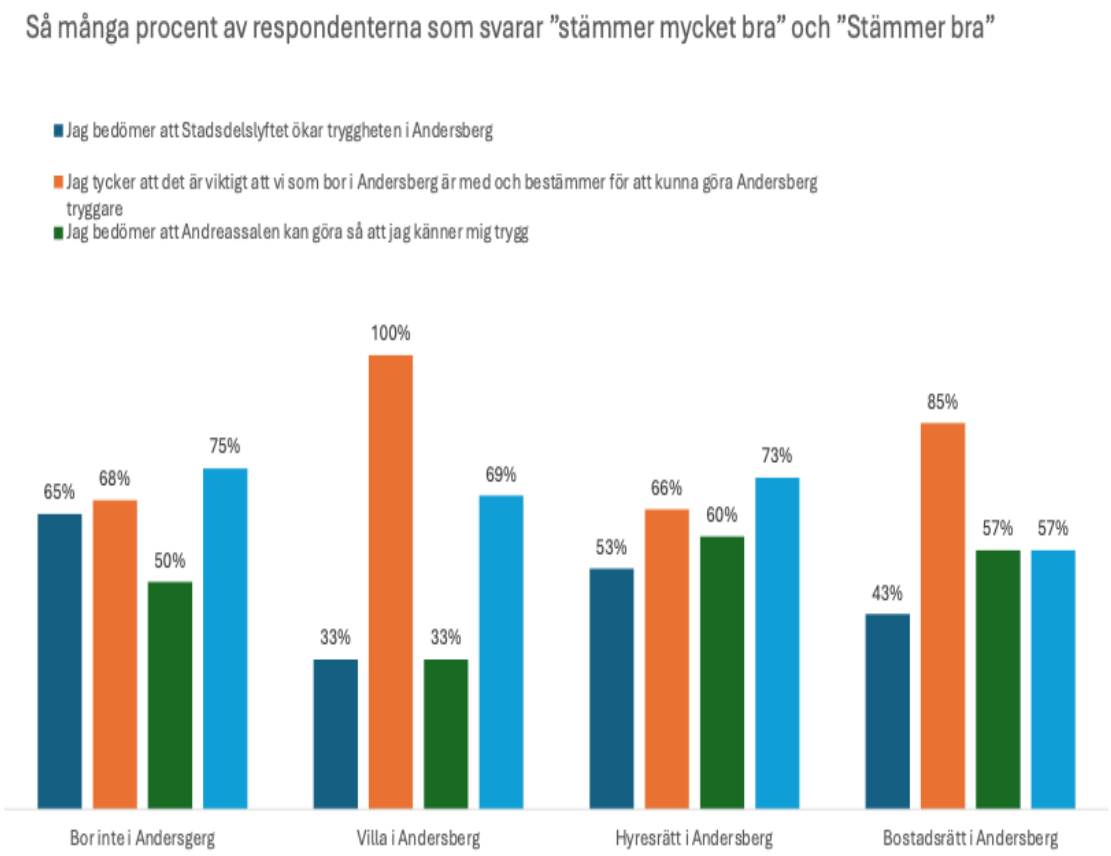
Så många procent av respondenterna som svarar ”stämmer mycket bra” och ”Stämmer bra”
Jag bedömer att Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg
Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare
Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig trygg
65%
68%
50%
75%
33%
100%
33%
69%
53%
66%
60%
73%
43%
85%
57%
57%
Bor inte i Andersgerg
Villa i Andersberg
Hyresrätt i Andersberg
Bostadsrätt i Andersberg

Denna tabell visar en jämförelse på dessa två frågor: “Var bor du?” och “Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg”. Svaren visas i %

Stämmer bra och mycket bra = Ja
Stämmer verken eller, Stämmer dåligt och Stämmer mycket dåligt = nej

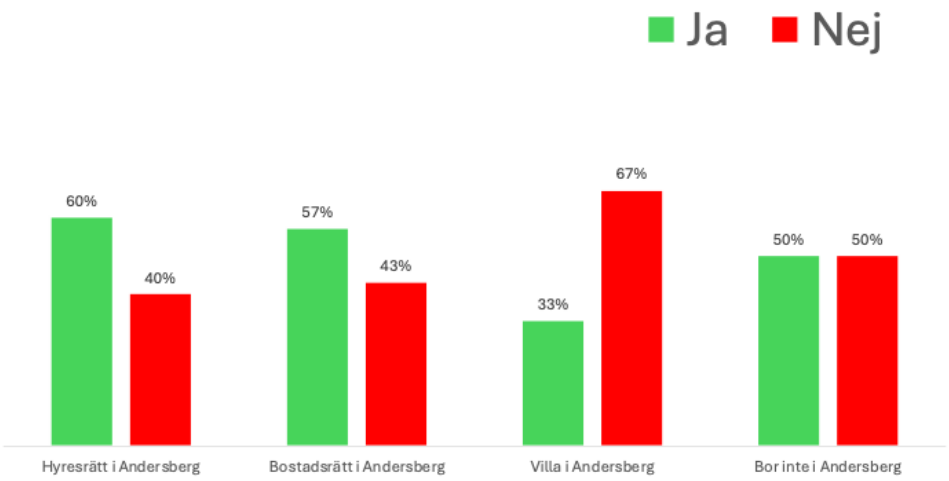

Denna tabell visar en jämförelse mellan: "Kön?" och "alla frågor som har med trygghet att göra" (se frågor nedan) Svaren visas i %

- Andreassalen kan bidra till att öka tryggheten för de som bor i Andersberg
- Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg
- Stadsdelslyftet ökar tryggheten i Andersberg
- Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män i Andersberg
- Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg

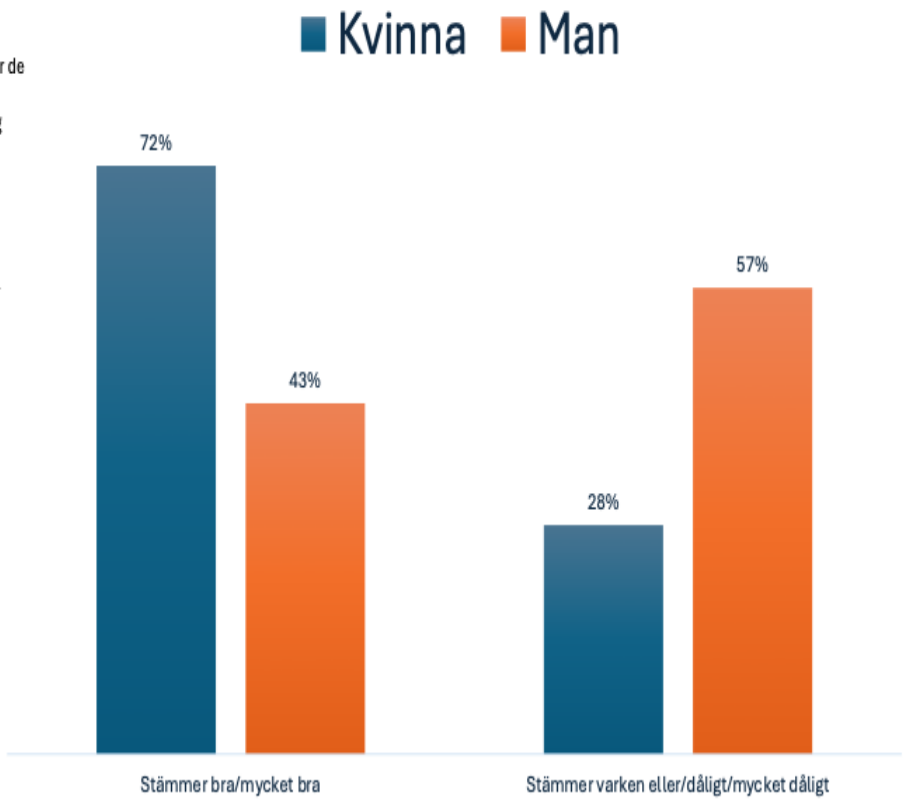

Denna tabell visar en jämförelse avseende frågorna: “Kön?” och “Jag bedömer att Andreassalen kan göra så att jag känner mig mer trygg”. Svaren visas i andel respondenter som tycker.

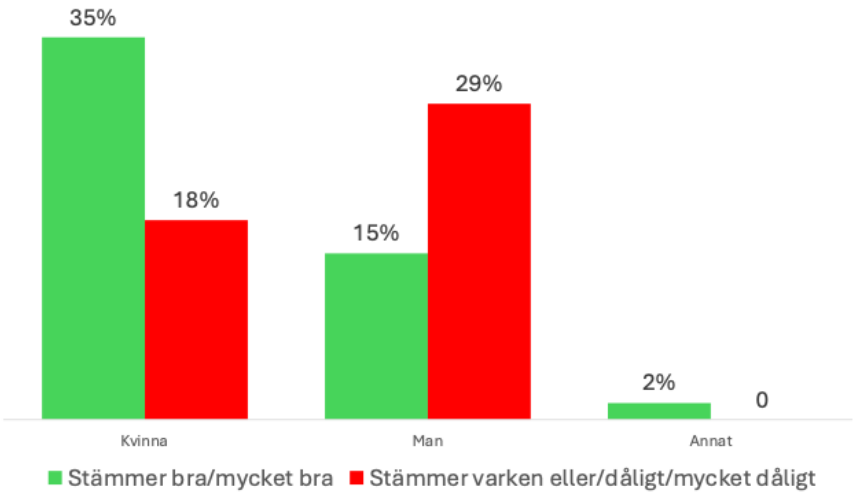

,

JÄMSTÄLLDHET

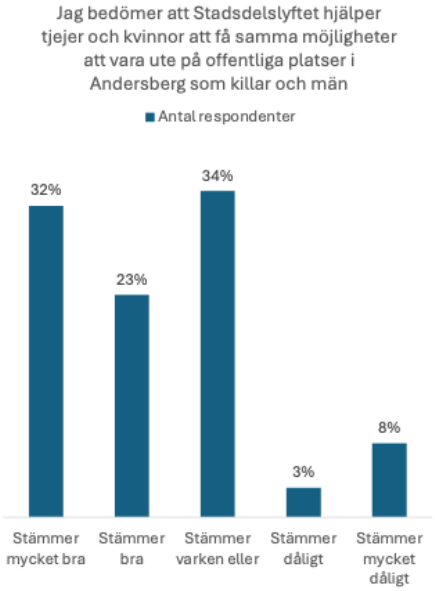
Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att få samma möjligheter att vara ute på offentliga platser i Andersberg som killar och män
Antal respondenter
32%
23%
34%
3%
8%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att få samma möjligheter att vara ute på offentliga platser i Andersberg som killar och män
Antal respondenter
55%
45%
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer varken eller/dåligt/mycket dåligt

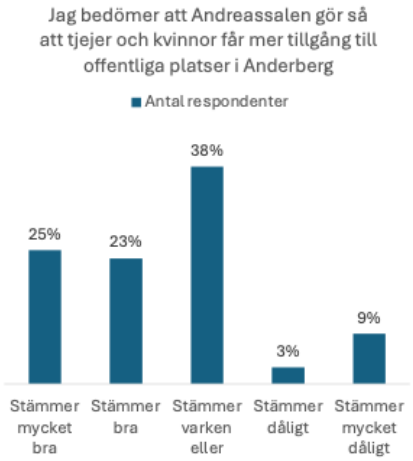
Jag bedömer att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Anderberg
Antal respondenter
25%
23%
38%
3%
9%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

Jag bedömer att Andreassalen gör så att tjejer och kvinnor får mer tillgång till offentliga platser i Anderberg
Antal respondenter
48%
52%
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer varken eller/dåligt/mycket dåligt

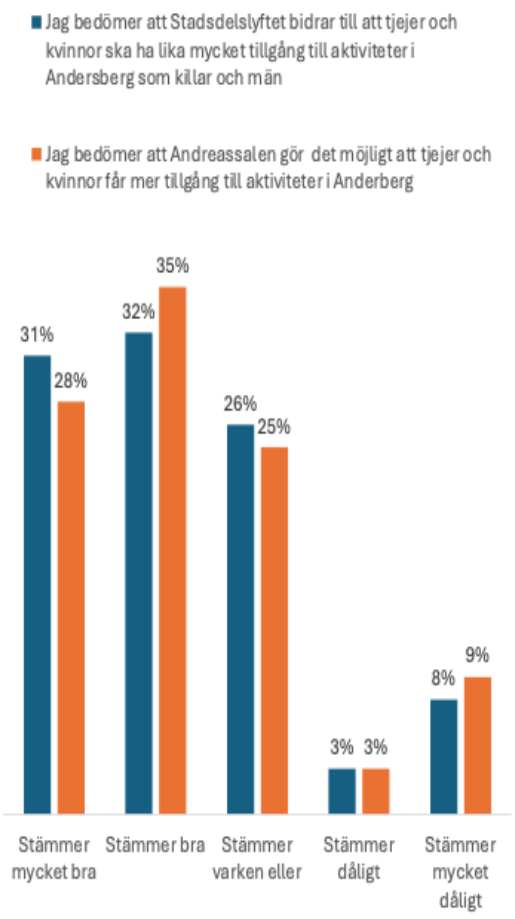
Jag bedömer att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män
Jag bedömer att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Anderberg
31%
28%
32%
35%
26%
25%
3%
3%
8%
9%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

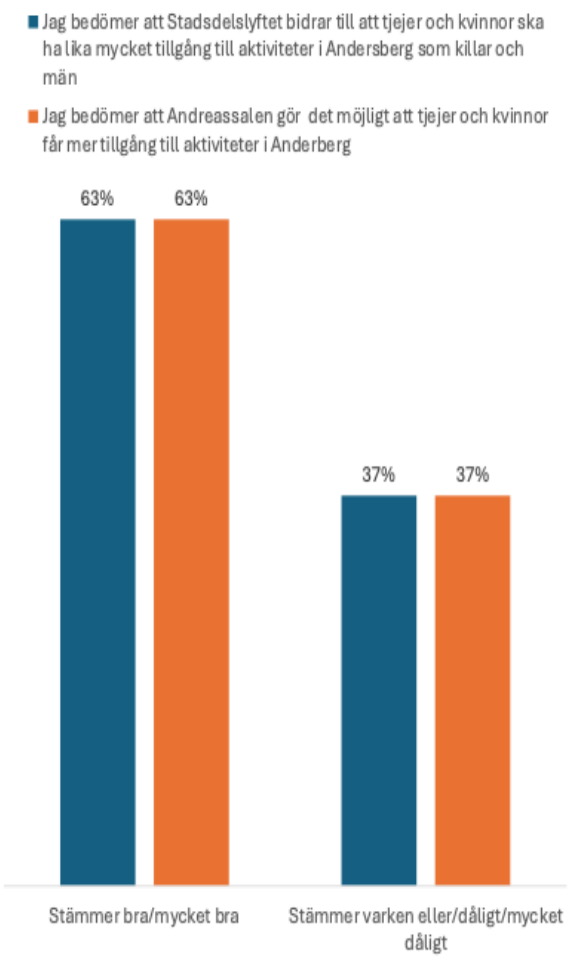
Jag bedömer att Stadsdelslyftet bidrar till att tjejer och kvinnor ska ha lika mycket tillgång till aktiviteter i Andersberg som killar och män
Jag bedömer att Andreassalen gör det möjligt att tjejer och kvinnor får mer tillgång till aktiviteter i Anderberg
63%
63%
37%
37%
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer varken eller/dåligt/mycket dåligt

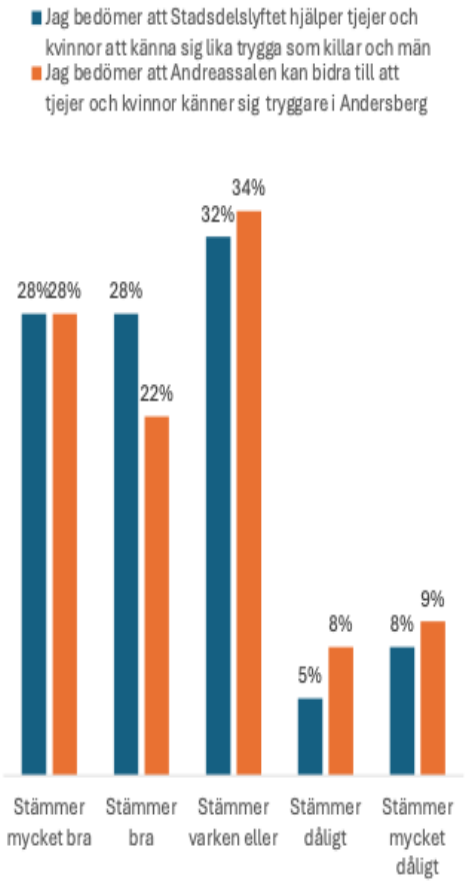
Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper tjejer och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män
Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg
28%
28%
28%
22%
32%
34%
5%
8%
8%
9%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

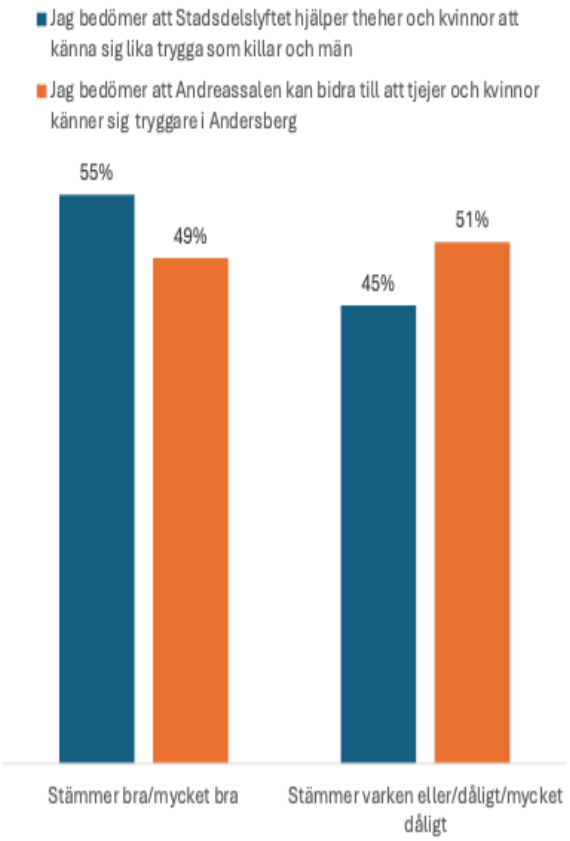
Jag bedömer att Stadsdelslyftet hjälper theher och kvinnor att känna sig lika trygga som killar och män
Jag bedömer att Andreassalen kan bidra till att tjejer och kvinnor känner sig tryggare i Andersberg
55%
49%
45%
51%
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer varken eller/dåligt/mycket dåligt

Andreassalen bidrar till att det är tryggare för tjejer och kvinnor i jämförelse med vad män alternativ kvinnor svarar

Stämmer bra och mycket bra = Mer trygghet för tjejer och kvinnor
Stämmer verken eller, Stämmer dåligt och Stämmer mycket dåligt = Inte mer trygghet för tjejer och kvinnor

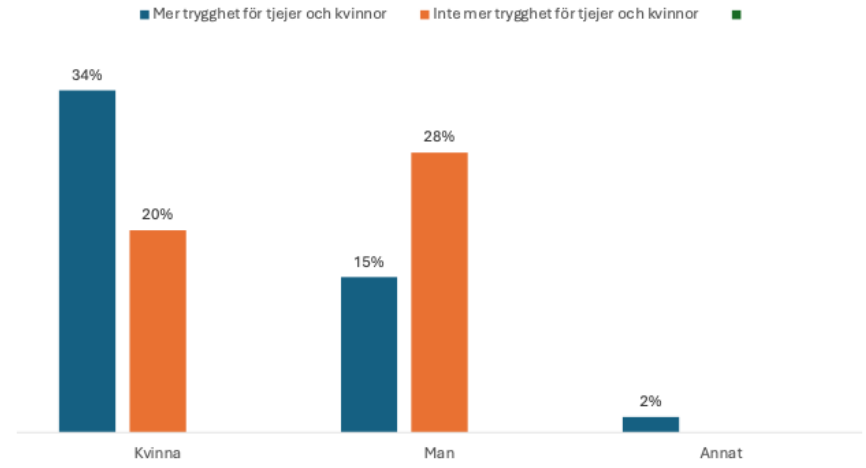

DELAKTIGHET

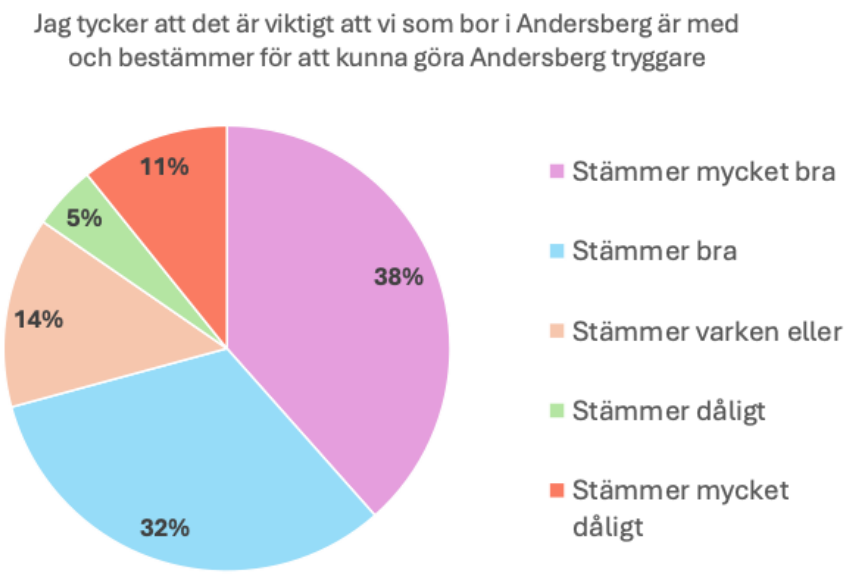
Jag tycker att det är viktigt att vi som bor i Andersberg är med och bestämmer för att kunna göra Andersberg tryggare
38%
32%
14%
5%
11%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

Denna tabell visar om deltagarna tycker att ”Jag bedömer att jag blir mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns”
14%
29%
8%
26%
23%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

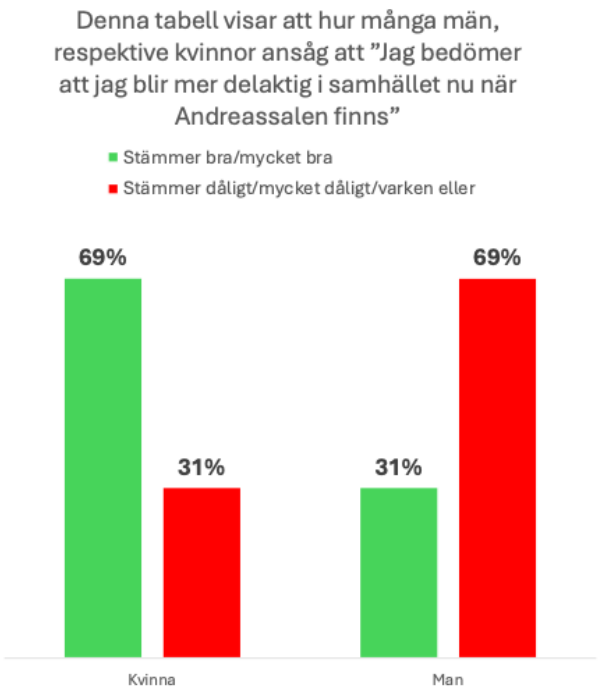
Denna tabell visar att hur många män, respektive kvinnor ansåg att ”Jag bedömer att jag blir mer delaktig i samhället nu när Andreassalen finns”
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer dåligt/mycket dåligt/varken eller
69%
31%
31%
69%
Kvinna
Man

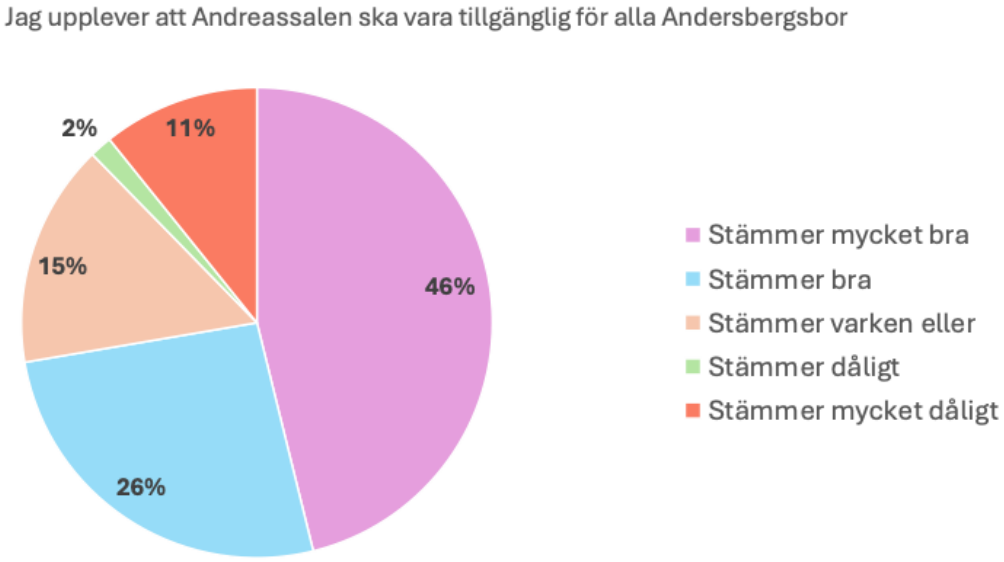
Jag upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor
46%
26%
15%
2%
11%
Stämmer mycket bra
Stämmer bra
Stämmer varken eller
Stämmer dåligt
Stämmer mycket dåligt

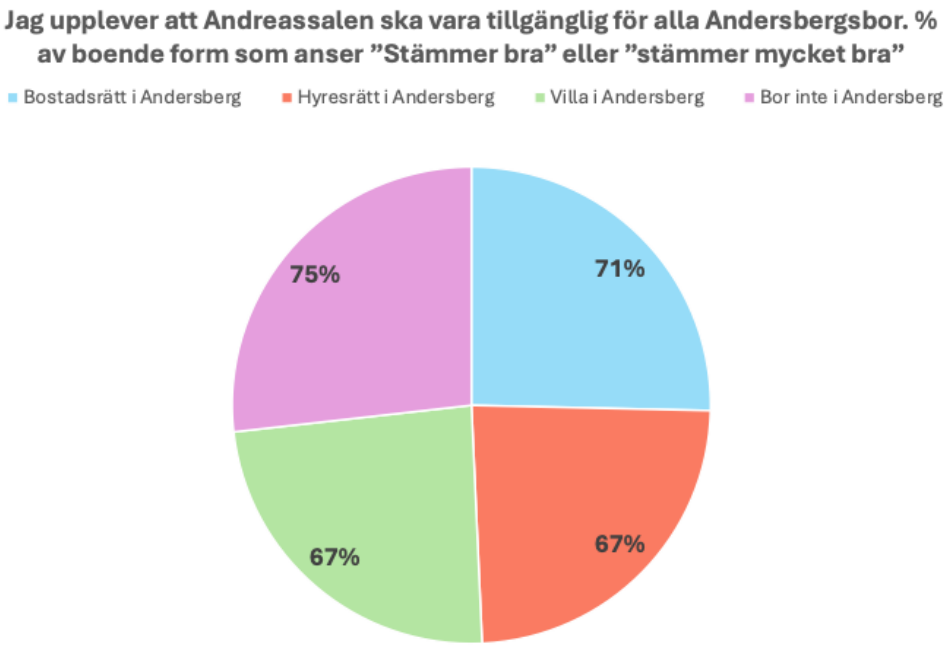
Jag upplever att Andreassalen ska vara tillgänglig för alla Andersbergsbor. % av boende form som anser ”Stämmer bra” eller ”stämmer mycket bra”
Bostadsrätt i Andersberg
Hyresrätt i Andersberg
Villa i Andersberg
Bor inte i Andersberg
71%
67%
67%
75%

Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen

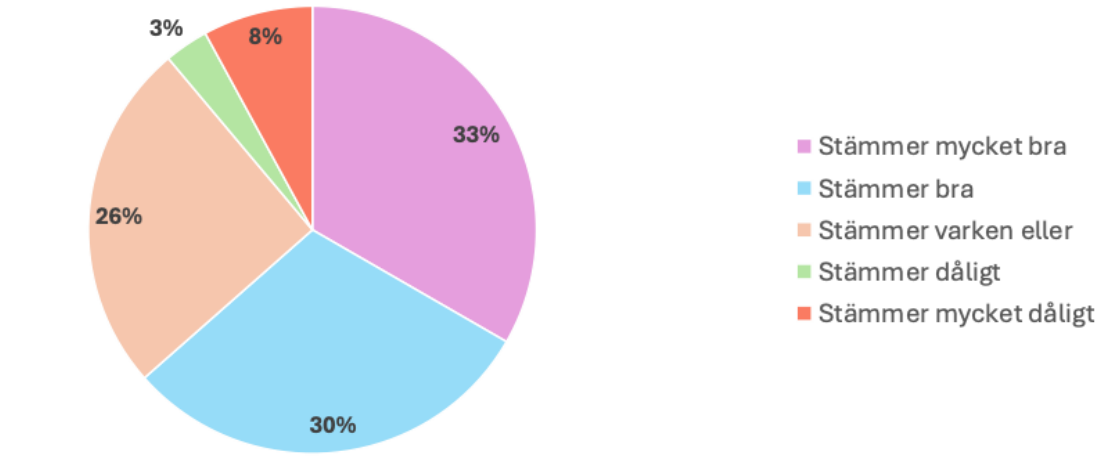

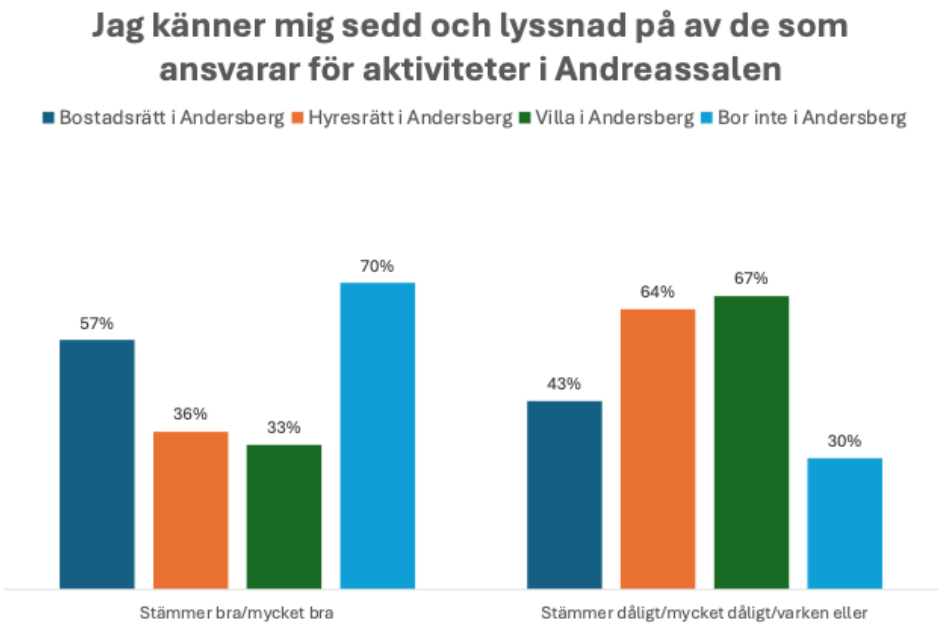
Jag känner mig sedd och lyssnad på av de som ansvarar för aktiviteter i Andreassalen
Bostadsrätt i Andersberg
Hyresrätt i Andersberg
Villa i Andersberg
Bor inte i Andersberg
57%
36%
33%
70%
43%
64%
67%
30%
Stämmer bra/mycket bra
Stämmer dåligt/mycket dåligt/varken eller

Jag vill vara med och bestämma kring vad som man skulle kunna förbättra i Andersberg

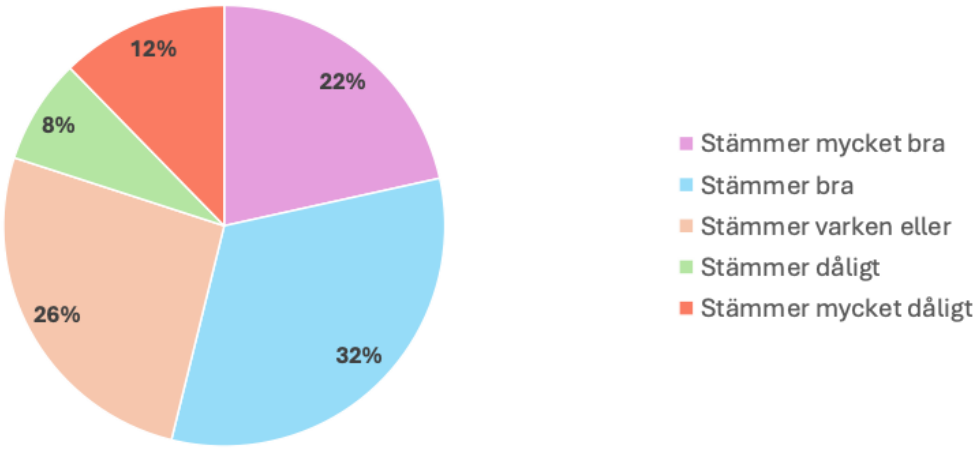

Jag upplever att jag har möjlighet att vara med och påverka hur Andersberg kan bli bättre

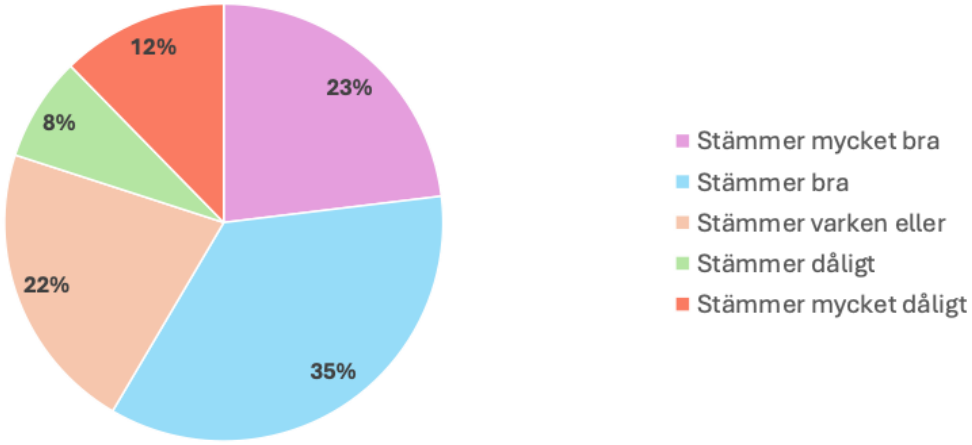

BILAGA 3

Verksamheter och arrangemang i Andreassalen

Aktörer med fasta tider
Gävle södra scoutkår 1–2 gånger i veckan kvällstid (från augusti 2023-tills vidare)
Kulturskolan El Sistema 2 gånger i veckan dagtid och 3 gånger per termin under eftermiddag och kväll (från augusti 2023-tills vidare)
Förebyggandeenheten (Familjestödets föräldragrupper och utbildningar samt Fältgruppen enskilda samtal)
Seniorträffar 1 gång i veckan (föredrag, dans, musik)
Rörelse RF-SISU (från mars 2024) 1 gång i veckan
Rädda barnen (tjejträff och EU-projekt)
JUNIS barnverksamhet 1 lördag i månaden

Evenemang
Kulturtrappan folkmusik vår 2023
Invigning 9/6 2023
Skapandeläger juni och augusti 2023
Teater Aros, öppen dramaaktivitet höst 2023
Skapande Skola draperi, höst 2023
Cykelskola höst 2023 samt vår och höst 2024 (Studiefrämjandet)
Kulturtrappan + Region Gävleborg utställning och dansföreställning
Nätverksträff Andersbergsgruppen september 2023, januari 2024 och maj 2024
Öppna träffar med lokala (S)
Arbetsgrupp och projektgruppsmöten Stadsdelslyftet
Träff om Gåbuss med Andersbergsskolan
Testverksamhet Service nära dig 6 tillfällen höst 2023
Luciafirande över generationsgränserna (Andersbergsskolan, Öppna Förskolan, Seniorträffen)
Högskolan i Gävle föredrag och platsbesök med studenter
Skottes musikteater, aug 2023, februari och mars 2024
Dans till levande musik för seniorer (Anhörigstöd, Träffpunkterna) nov 2023 och maj 2024
Repetitionsvecka och urpremiär Babyn i magen februari 2024 (Folkteatern)
Avslutning med Do-it (Rädda barnen)
Rullande pennan skrivarträff och föreläsning
Digital kurs för seniorer (Andersbergs bibliotek och Träffpunkt för seniorer)
Informationsmöte inför EU-valet maj 2024 (ABF)
Förtidsröstning EU-val samt vallokal för 2 valkretsar (Maj-juni 2024)
Nationell konferens Sveriges allmännyttor (Gavlegårdarna)
Skolavslutning Andersbergsskolan
Öppet firande somaliska nationaldagen (Somaliska föreningen)
Författarsamtal under Minoritetsveckan (Andersbergs Bibliotek)

Källa: Gävle kommun. (2024). Mötesplats Andreassalen - delrapport med förslag till utveckling.